Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):	Gogol, Nicolas.; oversat af Frederik Schaldemose.
Titel | Title:	Kosackhøvdingen : Fortælling
Udgivet år og sted | Publication time and place:	Kjøbenhavn : Ludvig Jordan, 1847
Fysiske størrelse | Physical extent:	262 s.

DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

58,-407

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 58 8°

1 1 58 0 8 140087 5

+Rex

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Kosackhøvdingen.

Fortælling

af

Nicolas Gogol.

Oversat af

Frederik Schaldemose.

Kjøbenhavn.
Ludvig Jordan.
1847.

BIBLIOTHECA REGIA HAFNIENSIS

Trykt med Hurtigpresse hos E. C. Loser.

I.

„Drei dig en Gang om! For Pokker, hvor du seer snurrig ud! Er det ikke en Præstekjole? Ha, ha, ha! Ere de da Alle udmaiede saaledes paa Academiet?"

Med disse Ord bød den gamle Bulba begge sine Sønner velkommen, da de, efter at have fuldendt deres Studeringer, vendte tilbage fra Seminariet i Kiew og i dette Øieblik vare ankomne til det faderlige Huus.

Sønnerne stege af deres Heste. Det var et Par kraftfulde Knøse. De gik endnu med nedslagne Øine, som det anstod unge Seminarister, der nylig havde forladt Lænkerne i Skolen. Deres Ansigter røbede Kraft og Sundhed og viste de første Duun af det fremspirende Skjæg. Faderens Velkomsthilsen fik dem til at

ſtudſe; de ſtode ubevægelige, med nedſlagne Øine.

„Staae mig engang ſtille, for at jeg kan monſtre Eder efter Hjertens Lyſt! Himmel, hvilke lange Kjoler!" — ſagde Faderen, og dreiede og vendte dem til alle Sider — „En fordømt Dragt! Jeg troer ikke, at man i hele Verden finder Mage til den! Hør, prøv engang En af Eder at løbe. Jeg gad ſee, om den lange Kiole ikke ſaaledes er ham iveien, at han falder paa Næſen!"

„Driv ikke Spot med os, Fader!" — ſagde den Ældſte.

„Nei, ſee mig engang til den ſtolte Knegt! Hvorfor ſkulde jeg ikke drive Spot med Eder?"

„Jh fordi — om du ogſaa ti Gange er min Fader, prygler jeg dig dog, derſom du vedbliver at drive Spot med os!"

„Hvad? Hund af en Søn! Din Fader?" — ſvarede Taraſs Bulba og traadte forbauſet nogle Skridt tilbage.

„Ja, endſkjøndt du er min Fader! Naar jeg bliver fornærmet, bryder jeg mig ikke om hvem eller hvad du er!"

„Saa! Og hvordan vilde du da slaaes med mig? Vil du maaskee baxes?"

„Det er mig det samme."

„Godt! Altsaa baxes!" — sagde Taraſs Bulba og smøgede sine Ærmer op — „Jeg gad dog see, om du ogsaa kan møde din Mand med Næverne!"

Der frembød sig nu et ret morsomt Skuespil. I Stedet for at omfavne hinanden efter en langvarig Skilsmisse, gik Fader og Søn løs paa hinanden med dygtige Nævepuf, som de rettede imod Ryg, Bryst og Sider, og snart angreb, snart undveg hinandens Slag.

Den stakkels Moder, en bleg, mager Kone, som nu kom til, for at omfavne begge sine Sønner, blev staaende forundret i Døren.

„Min Gud! Nei, see mig engang! Den Gamle er bleven forvirret i Hovedet! Ja, han har ganske og aldeles mistet sin Forstand. Børnene komme hjem; det er mere end eet Aar siden han saae dem, og han — Gud veed hvad der stikker ham! — tager imod dem med Puf og Slag!"

„I Sandhed, han forstaaer at bruge sin Næve!" — sagde Bulba, idet han holdt inde — „Ja, ved Gud, og det som en Karl!" — føiede han til, idet han bragte sine Klæder i Orden — „Ja, saa godt, at jeg havde gjort bedre i, ikke at prøve derpaa. Han vil blive en dygtig Kosack! God Dag, min Søn! Lad mig omfavne dig!"

Fader og Søn sank i hinandens Arme.

„Fortræffeligt, min Dreng! Prygl den hele Verden, som du har pryglet mig; giv ingen Pardon. Men det hjælper dog Altsammen ikke, du har en naragtig Dragt! — Og du, Hængehoved! Hvorfor sidder du der med Armene overkors?" — sagde han, idet han vendte sig til den Yngste — „Hvorfor, Hund af en Søn! prygler du mig ikke, ligesom han?"

„Nei, det er for galt!" — raabte Moderen, og sluttede den yngste Søn i sine Arme — „Har man nogensinde seet Mage til Galskab? En Søn skulde prygle sin egen Fader? Og ovenikjøbet i et saadant Øieblik! Det stakkels Barn, der har gjort en saa lang Reise og er træt!" — det stakkels Barn var over

tyve Aar gammel og over ser Fod langt — „Men nu, da Drengen skal hvile sig og faae sig en Mundfuld Mad, opfordrer han ham til at slaaes!"

Jh, du forekommer mig ret som et Harehjerte!" — sagde Bulba — „Dreng, laan ikke Øre til din Moders Snak; hun er en Qvinde og har ikke Forstand paa Saadant. Et saadant Kjællingeri sømmer sig ikke for Mænd. En skjøn Slette og en god Hest er Eders Moerskab. Og seer I denne Sabel? Det er Eders Moder! Alt det Kram, som man sætter Eder i Hovedet, er ikke Andet end dumt Tøi. Eders Academi og alle Eders Bøger, lige fra Eders Fibel ned til Philosophien, er Noget, som jeg ikke giver en Hvid for!"

Bulba lagde her et Kraftudtryk til, som vi ikke kunne gjentage.

„Jeg veed, hvad der er Eder mere gavnligt," — vedblev han — „I næste Uge sender jeg Eder til Zaporogiet.*) Der finder I Vids-

*) Zaporoger blive de Kosackstammer kaldte, der boe nedenfor de Granitbanker, der

dom; der er Eders Skole, der skulle I lære Forstand."

---

paa flere Steder gjennemskjære Dnieprs Leie, af Za, hiinside, og Porog, et Vandfald. Det Land, som de beboe, ligesom deres hele Forening, kaldes Zaporoge. De ere den meest krigerske Stamme iblandt Kosackerne. Deres fortrinligste By, kaldet Setsch, befandt sig paa en Ø i Dniepr, bestod af store Træ- og Leer-Hytter, og var omgivet af Volde. Dog flyttede man kun om Vinteren ind i den. De, som Hytterne ikke kunde sætte, gjorde sig Huler i Jorden, der kaldtes Zimowniki, af Zima, Vinter. Denne Setsch bestod af otte og tredive Afdelinger, Kurenys, af Kuren, Arnested. Enhver Kosack maatte tage sin Hytte i Besiddelse, og med hver Kur var der forenet Ret til at vælge en Høvding, Ataman. Penge og saadanne Sager nedlagde man hos Kureny'ens Atoman, der bortleiede sit Qvarteers Boder og Baade, Duby, og

„Hvad? De skulle kun blive i een Uge her?" — sagde den gode gamle Moder i en smertelig Tone og med Taarer i Øinene — „De stakkels Smaae skulle ikke hvile sig en Smule og see sig om i deres Forældres Huus? Og jeg skal ikke have Lov til at vise dem Kjærlighed og have min Glæde af dem?"

„Nu, vær rolig, Gamle! En Kosack er bestemt til noget ganske Andet, end til at lade sig forkjæle af Qvinder. Ikke sandt? Du puttede dem gjerne under dit Skjørt, for at

---

bestyrede den fælleds Kasse. Alle Kosacker i en Kur spiste ved et fælleds Bord. Kurenyerne vælge et fælleds Overhoved, Koschevoi-Ataman (af Kosch, Felten). To Gange om Aaret finder en Nationalforsamling — Rada — Sted, den 24de Juni og den 1ste October. Et mærkværdigt Træk i denne krigeriske Forbindelse er det, at det paaligger alle de Forbundne at afholde sig fra Fruentimmer, saalænge de boe sammen. Intet Fruentimmer tor betræde Setsch.

skjule dem, ligesom en Høne skjuler sine Kyllinger. Afsted! Gaae, sæt os hvad du har paa Bordet! Det behøver ikke at være Honningkager og saadant Slikkeri. Giv os en heel Bede eller et Gedekid, fyrgetyveaaarig Mjød og Brændeviin, en god Deel Brændeviin — men ingen, der er bleven fordærvet med søde Bær og andet saadant jammerligt Tøi, — men Brændeviin maa det være, der baade perler og bruser, som om den var besat!"

Bulba førte sine Sønner ind i Stuen. To nette Tjenestepiger, behængte med Halsbaand af Guldmønter, styrtede afsted saasnart de traadte ind. Om det var af Frygt for de unge Herrer, eller for Intet at forsømme af det, der var Skik og Brug hos Fruentimmerne, er uvist; men de ilede bort med et høit Skrig, og holdt siden efter endnu en god Tid Hænderne for Ansigtet.

Værelset var smykket i den Tids Smag, om hvilken endnu kun Sagn og Heltesange fortælle, der fordum bleve sjungne for Folket af Ukraine af hvidskjæggede Gubber, til Musik af Banduraen — et Slags Cithar; i hiin

vilde, krigeriske Tids Smag, da de første Kampe imellem Ukraine og de Unerede — den græske Religion — begyndte; Alt var overordentligt reenligt. Gulvet og Væggene vare overtrukne med en glat, glindsende Leer, og malede.

Sabler, Pidske — Nagaikas —, Fuglenet og Fiskegarn, Skydegeværer, et kunstigt udarbeidet Krudthorn, en Tomme med Prydelser af Guldblik, en Klokkestræng, besat med Sølvnagler, hængte rundt om i Værelset. De smaae Vinduer havde runde dunkle Ruder, saaledes som man finder dem i gamle Kirker; for at see ud, maatte man løfte en lille Klap i Veiret. Vindueskarmene og Dørene vare malede røde. I Hjørnerne stod der Borde med Leerkrukker, Glasflasker af en mørk Farve, Skaaler med ophøiet Arbeide, deels af Sølv, deels forgyldte, tilligemed adskillige andre venetianske, florentinske, tyrkiske og tscherkessiske Kar og Redskaber, der i hine krigeriske Dage vare faldne i Bulbas Hænder. Træbænke, belagte med brunn Birkebark, vare anbragte omkring ved Væggene. I et af de fjerneste Hjørner var der anbragt et anseeligt Bord under nogle Helgenbilleder;

ligeoverfor befandt der sig et stort bredt Skab, der havde flere Rum, og var opfyldt med brogede, glaserede Leerkar.

Alt dette kjendte vore to unge Mennesker meget vel, thi de vare hvert Aar komne hjem til det faderlige Huus i Ferierne. Jeg siger, at de vare komne — og det i egentligste Forstand — til Fods, thi de havde endnu ingen Heste, fordi Skik og Brug ikke tillod Disciples at ride. Enhver vaabenbærende Kosack kunde endnu ustraffet tage dem ved deres lange Haarlokker. Nu, for første Gang ved deres Afgang fra Seminariet, havde Bulba sendt dem to unge Hingste til Reisen.

Hans Sønners Hjemkomst gav Bulba Anledning til at indbyde de Høvdinger i hans Distrikt, Polk, der vare tilstede; to af dem, tilligemed Jesaul (Lieutenant) Dmitri Towkatsch, Bulbas gamle Kammerat, fulgte Indbydelsen. Han foreskillede dem sine Sønner med disse Ord:

„Der, betragter engang disse Knøse! Jeg vil snart sende dem til Setsch!"

Gjæsterne ønskede Bulba og hans Søn-

ner til Lykke, og forsikkrede, at han gjorde vel deri, da der ikke gaves nogen bedre Skole, end Zaporogiet.

„Nu, mine Herrer og Brødre!" — sagde Taraſs — „sætte Enhver sig efter Behag! — Men I, mine Knøse! Lader os først og fremmest drikke et Glas Brændeviin! Gud velsigne os Alle! Eders Velgaaende, mine Sønner! — Din Skaal, Oſtap! — Din Skaal, Andry! — Himmelen give Eder beſtandigt Lykke i Krigen, saa at I maae slaae Hedningerne og Tartarerne! Og Polakkerne med, naar de foretage sig Noget imod vor hellige Religion! Ræk dit Glas hid! Er Brændevinen god? Hvad hedder Brændeviin paa Latin? Hvilke dumme Mennesker, disse Latinere! De vidste ikke engang, at der gaves Brændeviin i Verden! Hvad hedder nu han, der har skrevet latinske Vers? Jeg er just ikke meget lærd og har forglemt hans Navn. Hed han ikke Horats?"

„Nei, see til den gamle Skalk," — mumlede Oſtap, den ældste Søn — „Han veed Alt, den gamle Hund! og lader dog som om han ikke veed Noget."

„Jeg troer, at Archimandritten ikke engang har ladet Eder lugte Brændeviin?" — vedblev Bulba — „Tilstaa det kun! Man har pidskel Eders Ryg, Lænder og Alt, hvad der udgjør en Kosack, bruun og blaa med Birkeriis; eller, da I ere saadanne to lange Knegte, har man tracteret Eder med Pidskeslag, ikke blot om Løverdagen, men ogsaa om Onsdagen og Torsdagen!"

„Hvorfor skulle vi mindes det, der er forbi, Fader?" — spurgte Ostap — „Hvad der er skeet, er skeet!"

„Lad dem prøve paa det endnu engang!" — sagde Andry — „Lad dem blot røre ved mig med en Fingerende! Jeg vilde ikke raade nogen Tartar at falde i mine Hænder; jeg skulde lade ham smage min Kosacksabel!"

„Brav', min Søn! Brav, ved Gud! Brav talt! Og da det er saaledes, gaaer jeg, ved Gud! selv med Eder. Hvad Fanden har jeg her at tage vare? Skal jeg saae Rug, sørge for Huset, passe Faar og Sviin? Gantes med min Kone? For Fanden, nei! det vil jeg ikke! Jeg er Kosack! Hvad bryder jeg mig om, at

der ingen Krig er? Jeg vil nyde Tiden med Eder! Ja, ved Gud! jeg gaaer med!"

Under denne Tale blev Bulba mere og mere hidsig, og tilsidst ganske rød i Hovedet. Han reiste sig fra Bordet, stampede i Gulvet, og antog en bydende Stilling.

„Vi reise i Morgen! Hvorfor skulle vi opsætte det? Hvad Fanden skulle vi vente efter her? Hvad nytter dette Huus, disse Sager, alt dette Kram os?"

Idet han sagde dette, slog han nogle Kar og Flasker itu. Hans stakkels Kone var allerede vant til saadanne Udbrud. Hun sad paa Bænken og saae bedrøvet paa sin Mand; hun vovede ikke at lukke Munden op. Men da hun hørte hans Beslutning, skar det hende i hendes Hjerte, og hun kunde ikke holde sine Taarer tilbage. Med stjaalne Blikke saae hun til sine Børn, som hun skulde miste saa pludseligt; hun følte en skjærende Smerte, der trak hendes Læber krampagtigt sammen og pressede Taarer af hendes Øine.

Bulba var overordentlig stivsindet. Han var en af de Charakterer, som kun formaaede

at udvikle sig i det sextende Aarhundrede i en vild Krog af Europa, da det hele sydlige Rusland, forladt af sin Fyrste, blev ødelagt ved Mongolernes uimodstaaelige Indfald, da Menneskет, efter at have mistet Hjem og Eiendom, kastede sig i Armene paa Fortvivlelsens Mod og vovede igjen at bygge paa de rygende Ruiner af sin Bolig, ved Siden af uforsonlige, fiendtlige Naboer, og at trodse den velbekjendte Fare; — paa en Tid, da Slavernes fredelige Sind blussede af en krigerisk Ild og avlede Kosackforbundet (Kosatschestwo), denne Udvært af den russiske Natur. Alle Flodbreder og Mosepasser opfyldtes da med Kosacker, hvis Antal var uberegneligt, saa at deres dristige Sendebud svarede Sultanen paa hans Spørgsmaal om, hvor stort deres Antal var: „Hvem veed det? Hos os i Steppen bærer enhver Jordplet en Kosack!" Det var et Udbrud af russisk Kraft, ved hvilket Folket skaffede sig Luft efter de gjentagne Slag af Skjæbnen. I Stedet for den gamle Dudely (Lehnsforfatning) og de smaae Stæder, fulde af Jægervasaller, som de smaae Fyrster gjorde hinanden stridige

og fulgte, opstod der befæstede Flækker, Kurenis, som Bevidstheden om fælleds Fare og Had til de hedenske Roverhorder forenede til et Forbund. Vi vide af Historien, at Kosackernes bestandige Kampe reddede det vestlige Europa fra den truende Oversvømmelse af de vilde asiatiske Horder. Kongerne af Polen, der, i Stedet for de forsagte Fyrster, bleve Herrer — men rigtignok kun svage Herrer — over disse uhyre Landstrog, erkjendte, hvor vigtige Kosackerne vare, og hvilke Fordele der kunde drages af deres krigeriske Sind. De søgte at udvikle dette endnu mere. Hetmannerne, der bleve valgte af Kosackerne selv af deres egen Midte, omdannede Kurenierne til Polker (Regimenter). Det var ingen ordnet, staaende Hær; men naar der gaves Krig eller en almindelig Bevægelse, vare Alle forsamlede i det Høieste inden otte Dage; Enhver steg paa Opfordringen til Hest og greb til Vaaben. Den hele Sold, som Kongen betalte, var en Ducat til Mands. I fjorten Dage dannede der sig saaledes en Armee, som intet Udskrivningssystem hurtigere kunde bringe paa Benene. Var Krigen endt,

vendte hver Soldat igjen tilbage til sine Marker ved Bredden af Donau, hvor han beskjæftigede sig med Fiskeri, Jagt eller med en lille Handel, bryggede Øl og nød sin Frihed. Der gaves intet Haandværk, som Kosacken ikke forstod; at brænde Brændeviin, gjøre Vogne, tilberede Krudt, forrette Smedearbeide, og dertil at drikke og gjøre gale Streger, saaledes som en Russer kan forstaae det, var ham en Smaating. Foruden de indskrevne Kosacker, der maatte stille sig ved Krig eller ved andre Foretagender, var det let at bringe hele Skarer af Frivillige sammen. Jesaulerne gik blot hen paa Torvene og Pladserne i Flekkerne, bestege en Karre og raabte: „Herhid, herhid, I Drankere! Brygger ikke længere Øl og strækker Eder ikke længere paa Eders Leier; feder ikke længere Fluerne med Eders Fidt: kommer hid for at erhverve Eder Ære ag Berømmelse i Krigen! Herhid, I Plovmænd, I Faarehyrder, I Qvindetjenere! Sniger Eder ikke længere afsted bag efter Eders Oxer, slæber ikke længere den gule Kaftan i Snavset, og forlader Qvinderne, for at I ikke skulle tabe

Eders Værd som Mænd! Det er paa Tiden at sanke Kosackhæder!" — Saadanne Ord lignede Gnister i tørt Træ. Landmanden forlod sin Plov, Bryggeren slog sine Fade og Tønder itu, Haandværksmanden kastede sit Værktøi Fanden i Vold og Krømmeren opgav sin Handel. Alle ødelagte de deres Huusgeraad og stege til Hest. Kort sagt, den russiske Charakteer antog paa den Tid en ny, videre, mægtigere Skikkelse.

Taraſs Bulba var en gammel Polkownik (Høvidsmand for en Polk). Født for Krigens Møisommeligheder og Farer, udmærkede han sig ved en ligefrem, raa, halsstarrig Charakteer. De polske Sæder begyndte at udøve deres Indflydelse paa den lillerussiske Adel. Mange Herrer forfaldt til Pragtsyge, holdt en Mængde Tjenere, Falke og Jagthunde, og gjorde store Gjæstebud. Men dette var ikke efter Bulbas Sind. Han elskede Kosackernes simple Liv, og skjændte ofte paa sine Kammerater, naar de toge Warschau til Mønster, og udskjældte dem for Slaver af de polske Adelsmænd. Bestandigt urolig, ustadig, virksom, betragtede han

sig som den russiske Kirkes fødte Forsvarer. Han trængte uden Tilladelse ind i alle de Landsbyer, hvor man klagede over Forvalterens Udsugelser, eller over Formerelse af Afgifterne. Midt imellem sine Kosacker undersøgte han Klagerne. Han havde bestemt sig tre Tilfælde, i hvilke han tog sin Tilflugt til sin Sabel: naar Opsynsmændene ikke vare ydmyge imod de Gamle og ikke blottede deres Hoveder, naar man spottede over Religionen, og naar han befandt sig ligeoverfor Fjenden, det vil sige, ligeoverfor Tyrker og Hedninger, mod hvilke han altid troede at have Ret til at bruge Sværdet, til Christendommens Ære. Nu glædede han sig forud til den Fornøielse, selv at føre sine Sønner til Setsch, at sige med Stolthed: „See der, hvad for Knøse jeg bringer!" — at forestille dem for sine gamle Vaabenbrødre og at være Vidne til deres første Forsøg i den Kunst at føre Krig og at drikke; thi dette Sidste regnede han med til en Ridders Dyder. I Begyndelsen havde Taras havt i Sinde, at sende dem alene derhen; men deres vakkre Mod, deres høie Vext og mandige Skjønhed vækkede

igjen hans gamle Krigslyst, og han besluttede med sin ubøielige Villies Hele Fasthed at drage bort med dem den næste Dag. Han traf sine Foranstaltninger, uddeelte Befalinger, udsøgte Heste og Rustninger for sine Sønner, valgte Folk, der skulde ledsage dem, og overdrog sin Commando til Jesaulen Towkatsch, idet han lagde ham paa Hjertet, ufortøvet at bryde op med den hele Polk, saasnart han fik Ordre dertil fra Setsch. Omendskjøndt han ikke var ganske ædru, og Brændeviinsdunsten spøgede i hans Hjerne, forglemte han dog Intet, ikke engang den Befaling, at vande Hestene og at fodre dem godt.

„Nu, mine Børn!" — sagde han, da han vendte udmattet tilbage — „Nu ville vi lægge os til at sove, og i Morgen ville vi gjøre, hvad der behager Gud. Men man skal ingen Senge rede til Eder; vi sove i Gaarden."

Natten havde neppe udbredt sig over Himlen; men Bulba pleiede at lægge sig tidligt. Han kastede sig paa et udbredt Tæppe og tildækkede sig med en Touloup (Faareskindspels);

thi Natten var kold og Bulba holdt af Varme, naar han sov i sit Huus. Han begyndte snart at snorke; Alle de, der sov med ham i en Krog af Gaarden, fulgte hans Exempel, især Gaardskarlen, der meest havde feiret de unge Herrers Ankomst med Glassæt. Kun den stakkels Moder sov ikke; hun sad paa Hug ved Siden af sine kjære Børn, der sov ved Siden af hinanden. Hun strøg deres Haar og vædede dem med sine Taarer; hendes Blik var med inderlig Ømhed fæstet paa dem, og hun kunde ikke blive kjed af at betragte dem. Hun havde opammet dem ved sit Bryst, opdraget dem med omhyggelig Kjærlighed, og nu skulde hun kun see dem i nogle korte Øieblikke.

„Mine Sønner! Mine kjære Sønner! Hvad vil der blive af Eder? Hvilken Skjebne venter der Eder?" — raabte hun og Taarerne hang i Rynkerne af hendes fordum saa skjønne Ansigt.

Ja, visselig var hun at beklage, ligesom alle Qvinder paa den Tid. Hun havde kun sparsomt smagt Kjærligheden, da den ungdommelige Lidenskab glødede; hendes raa Elsker

havde forladt hende, forladt hende for sin Sabels, sine Kammeraters og et vidt, eventyrligt Livs Skyld. Hun saae kun to eller tre Dage om Aaret sin Mand, og selv naar han var hos hende, hvilket Liv førte de da ikke! Hun maatte lide Uret, ja endog taale Slag, og erfarede kun sjeldent et ringeagtende Kjærtegn. I disse vilde Eventyrers Liv var Qvinden et fremmed, ikke didhørende Væsen. Hendes Ungdom svandt hurtig hen og uden Glæde. Hendes skjønne, friske Kinder, hendes hvide Skuldre henvisnede i Ensomheden og lagde sig før Tiden i Folder. Alt, hvad Qvinden nærer af Kjærlighed, Ømhed, Lidenskab, samlede sig hos hende i een Følelse: i den moderlige Kjærlighed. I denne Nat bøiede hun sig ængsteligt ned over sine Sønners Leie, ligesom Tschaikaen (Svalen) i Ørkenen over sin Rede. Man frarev hende Sønnerne, de kjære Sønner; man frarev hende dem maaskee for bestandigt. Ak! Maaskee vilde Tartarerne allerede i det første Slag skjære Hovederne af dem, og hun vilde aldrig erfare hvad der var blevet af deres Legemer, der vare henkastede til Bytte for Roy-

fuglene. Med en heftig Hulken saae hun efter deres Øine, som vare lukkede af en uimodstaaelig Søvn.

„Maaskee" — tænkte hun — „opsætter Bulba sin Afreise endnu et Par Dage. Han reiser vel ikke saasnart, som han har sagt, fordi han i Dag har drukket for meget."

Allerede havde Maanen staaet høit paa Himmelen, og belyste Gaardspladsen og dem, der sov der, Pilebuskene og de høie Lyngplanter, der voxede langs med Indhegningen. Den stakkels Kone sad endnu bestandigt ved sine Sønner og stirrede søvnløs paa dem. Hestene lugtede allerede Morgenrøden, hørte op med at æde og lagde sig ned. De øverste Blade paa Pilene begyndte at røre sig og deres Hvislen steeg fra Green til Green bestandigt længere ned. Pludseligt hørtes en Hest vrindske paa Steppen. Lange røde Striber viste sig paa Himlen. Bulba foer sammen og reiste sig hurtigt. Han tænkte paa de Foranstaltninger, som han havde gjort den forrige Dag.

„Vaagner op, Knøse! Op, op! Lad Hestene blive vandede! Hvor er da den Gamle?"

— Han kaldte sin Kone næsten aldrig andet — „Skynd dig, Gamle! Giv os Noget at spise! Vi have en lang Marsch for os!"

Den stakkels Gamle gik bedrøvet om i Huset. Hendes sidste Haab var forsvundet. Medens hun under Taarer besørgede Frokosten, gav Bulba sine sidste Befalinger, gik ud og ind i Hesteskaldene og udsøgte de kostbareste Klæder til sine Sønner. De hidtilværende Studenter forandrede snart deres Udseende. Røde Støvler med Sølvsporer traadte i Stedet for de slette Sko fra Seminariet. Om Lænderne omgjordede de med et guldvirket Bind de tusindfoldede Beenklæder, der vare saa vide som det sorte Hav; ved Beltet selv hang der i Læderremme alt hvad man behøver for at ryge Tobak. Et broderet Belte, hvori der stak et Par tyrkiske Pistoler, holdt en kort, ildrød Klædeskjole fast om Livet. Ved Siden klirrede den mægtige Sabel. De noget brunede Ansigter saae i dette Øieblik blegere og skjønnere ud. Smaae sorte Knevelsbarter hævede den friske, blomstrende Ungdomsfarve. De saae virkelig statelige ud med deres astrachanske

Huer med Guldqvaster. Da den stakkels Moder saae dem, kunde hun ikke faae en Lyd frem; men bange Taarer stode i hendes kummerfulde Øine.

„Frisk, min Knøse! Alting er færdigt! Vi maae ikke nøle længere!" — sagde Bulba nu — „Lad os nu sætte os efter christelig Skik, forend vi bryde os!"

Alle satte de sig tause, endogsaa Tjenestefolkene, der holdt sig ærbødigt ved Døren.

„Nu, Mo'er!" — sagde Bulba — „Giv dine Børn din Velsignelse! Bed til Gud, at de altid maae kæmpe som Mænd, bevare deres Ridderære og forsægte Christi Religion; hvis ikke, saa lad dem forgaae, saa at der ikke bliver Støv af dem tilbage paa Jorden! Børn, træder hen til Eders Moder. En Moders Bøn bevarer for alle Farer til Vands og til Lands!"

Den stakkels Kone omfavnede sine Sønner, tog nogle smaae Medailler frem og hængte dem hulkende om deres Hals.

„Gid den hellige Jomfru — bevare Eder! — Forglemmer, mine Børn! — ikke Eders

Moder! — Giver mig undertiden Efterretning og tænker —"

Hun kunde ikke sige mere.

„Op, Børn!" — raabte Bulba.

Sadlede Heste ventede dem ved Porten. Bulba svingede sig paa sin „Djævel," der gjorde et vildt Spring, da han følte en Vægt af tyve Pud paa sin Ryg; thi Bulba var tyk og tung. Da Moderen ogsaa saae Sønnerne stige til Hest, styrtede hun hen til den Yngste, der betragtede hende med den ommeste Mine. Hun greb fat i Stigbøilen, klamrede sig til Sadlen og trykte ham i smertelig, stum Fortvivlelse i sine Arme. To stærke Kosacker greb hende ærbødigt, og bar hende ind i Huset. Men i det Øieblik, da Rytterne forlode Porten, løb hun, trods sin Alder, efter dem saa hurtigt som en Hind, og omfavnede endnu engang Sønnen i vild, affindig Iil. Man slæbte hende igjen bort. De unge Kosacker rede i en sørgelig Stemning ved Siden af deres Fader og gjorde sig Umage for at undertrykke deres Taarer; thi de vare bange for Bulba,

der dog, skjøndt uden at røbe det, var ryftet af en lignende Følelse.

Dagen brød frem; det beduggede Græs glindsede vidt hen, og Fuglen qviddrede muntert. Efter at de havde redet et kort Stykke, saae de unge Knøse sig om. Allerede syntes deres Faders Huus at synke ned i Jorden; man saae endnu kun de to Skorstene imellem Toppene af de Træer, i hvilke Drengene engang havde klattret som Egern. En umaadelig Slette udbredte sig for deres Blikke, en Slette, der erindrede dem om hele deres henrundne Liv, lige fra den Dag, da de væltede sig i dens beduggede Græs, til den Tid, da de ventede paa en ung Kosackpige med mørke Øienbryn, der nærmede sig med flygtige, frygtsomme Skridt. Snart saae man intet andet, end den høie Stang med Hjulet i Spidsen, der antydede det Sted, hvor Brønden var; derpaa begyndte Steppen at hæve sig som et Bjerg og at bedække Alt, hvad de havde ladt efter sig.

„Lev vel, Fædrenehuus! Lever vel, Ungdomsminder! Lev vel, Alt! Alt!"

II.

De tre Reisende fortsatte tause deres Vei. Den gamle Taras tænkte paa sin Fortid. Hans Ungdoms Billeder fremstillede sig for ham, den skjønne Ungdoms, som Kosacken ønsker sig tilbage; thi han vilde gjerne bestandigt vedblive at være rask og stærk for det eventyrlige Liv. Han spurgte sig selv, hvilke gamle Kammerater han igjen vilde finde i Setschen; han beregnede, hvormange der vare døde, og talte dem, der levede endnu; hans graae Hoved bøiede sig sørgfuldt. — Ganske andre Tanker sysselsatte hans Sønner. Vi maae sige nogle Ord om disse. I en Alder af neppe tolv Aar bleve de sendte til Seminariet i Kiew, thi alle Herrer paa den Tid ansaae det fornødvendigt, at give deres Sønner en Opdragelse, som de rigtignok snart vilde glemme igjen. Da Drengene traadte ind i Seminariet vare de raae, vilde og besjælede af en utæmmelig Frihedslyst. De tabte her det meste raae Anstrøg og vandt et Slags almindelig Politur.

Den ældste af Bulbas Sønner, Ostap, begyndte sin videnskabelige Løbebane dermed, at han løb bort i det første Aar. Man fangede ham igjen, pryglede ham paa det Grusomste og spærrede ham inde med hans Bøger. Fire Gange nedgrov han sin ABC-Bog i Jorden, og fire Gange kjøbte man ham efter en umenneskelig Tugtelse en ny. Han vilde dog ogsaa have gjentaget det femte Gang, dersom hans Fader ikke havde truet med, at han vilde lade ham indespærre i tyve Aar som Lægbroder i et Kloster, og tillige svoret paa, at han aldrig skulde faae Setschen at see, dersom han ikke lærte grundigt Alt, hvad man lærer i Skolen. Denne Trudsel og en saadan Ed klang noget fremmed hos den gamle Bulba, der med Bestemthed erklærede sig mod al Videnskabelighed, og, som vi have seet, ikke brød sig det mindste derom. Fra dette Øieblik af lagde Ostap sig med Iver efter Videnskaberne, og blev tilsidst anseet for en af de bedste Disciple. Underviisningen paa den Tid havde ikke det ringeste Hensyn paa Livet; alle de skolastiske Spidsfindigheder, de rhetoriske og logiske Kneb havde Intet til-

fælleds med Livet og fandt aldeles ingen Anvendelse. Den Tids Lærde vare ikke mindre uvidende, end de Øvrige, thi deres Videnskab var aldeles ufrugtbar og huul. Dertil kom endnu, at hele Seminariets Holdning var reent republicansk. Dette maatte indgyde de fleste unge Mennesker i den kraftigste Ungdomsalder en Trang til Virksomhed, der var ganske fremmed for deres Studielivs Kreds. Den slette Kost, den hyppige Straf med Sult, og de opkimende Lidenskaber, - vækkede en mægtig Tørst efter Daad, der siden maatte finde sin Tilfredsstillelse i Setschen. De udhungrede Convictorer (de ikke til den geistlige Stand bestemte Disciple) gjennemstrøg Gaderne i Kiew og tvang Indvaanerne til Forsigtighed. Naar en Convictor kom forbi, bedækkede Kjøbmændene deres Kager, Posteier og Melonkjærner med Hænderne, ligesom en Ørn bedækker sine Unger. Consulen (den Discipel, der førte Opsynet) havde, i Følge sit Embede, at sørge for sine Undergivnes gode Opførsel; men han havde saa vide Lommer i sine Beenklæder, at han kunde gjemme alle en uagtpaagivende Kræm-

mers Varer. Denne Classe af Disciple dannede en Verden for sig selv. De kunde ikke komme i det fornemme Selskab, der bestod af Adelen, Polakker og Lillerussere. Woiwoden selv, Adam Kisiel, forbød, trods den Gunst, som han skjænkede Academiet, at indføre Disciplene i Selskaber, og forlangte, at man skulde behandle dem strængt. Det Sidste var nu rigtignok en ganske overflødig Befaling; thi Rector og Lærere sparede hverken Pidsk eller Stigremme. Ofte sloge Victorerne paa deres Befaling Consulerne saaledes, at de længe maatte tænke derpaa. Mange af dem agtede dette for ingen Ting eller i det Høieste kun lidet mere end et Glas Peberbrændevin. Andre derimod fandt det for haardt og flygtede bort til Setschen, naar de vidste Veien derhen og ikke bleve indhentede. Ogsaa Ostap Bulba kunde, uagtet al den Flid, hvormed han drev Logiken og endogsaa Theologien, ikke meget tidt undgaae de skrækkelige Stigremme. Dette gjorde naturligviis hans Charakteer endnu mere mørk og halsstarrig, og gav ham en Kosacks hele Ubøielighed. Han blev anseet for en for-

træffelig Kammerat. Vel var han næsten aldrig Formanden ved dristige Foretagender, saasom ved at plyndre en Kjødgryde, men han var altid foran under en dristig Discipels Anførsel, og forraadte aldrig sine Kammerater; de haardeste Tugtelser kunde ikke formaae ham dertil. Enhver Fornøielse, med Undtagelse af Krig og Flasken, var ham ligegyldig; thi han tænkte kun sjeldent paa noget Andet. Han var retskaffen og godmodig, forsaavidt en saadan Charakteer kunde være det, og i saadanne Forholde. Hans stakkels Moders Taarer havde rørt ham dybt; dette var den eneste Gjenstand, der gjorde hans Hjerte tungt, og gjorde, at han hængte bedrøvet med Hovedet.

Hans yngre Broder Andry var langt mere livlig og aabenhjertet. Han lærte med mere Lyst og uden den Anstrængelse, der gjør Charakteren alvorlig og energisk. Ogsaa var han mere aandrig, end sin Broder, og ikke sjeldent Anfører for et eller andet kjækt Foretagende; ja ofte vidste hans opfinderiske Aand at forhindre Straffen, medens hans Broder Ostap uden videre trak sin Kaftan af og lagde sig hen,

uden at tænke paa at bede om Naade. Andry brændte ikke mindre af Længsel efter heroiske Gjerninger, men hans Sind var ogsaa modtageligt for andre Følelser. Trangen til Kjærlighed udviklede sig allerede i hans attende Aar. Hans glødende Phantasi viste ham qvindelige Billeder, midt i de theologiske Disputatser saae han Gjenstanden for sine Drømme med Rosenkinder, et fortryllende Smiil og sorte Øine. Han skjulte disse sit unge, lidenskabelige Hjertes Følelser omhyggeligt for sine Kammerater; thi i hine Dage var det en Skam for en ung Kosack at tænke paa Qvinder og paa Kjærlighed, førend Valpladsen havde seet hans første Vaabendaad. I de sidste Aar af hans Ophold paa Seminariet stillede han sig sjeldnere i Spidsen for eventyrlige Foretagender; derimod vankede han ofte omkring i de eensomste Qvarterer i Kiew, hvor der viste sig smaae Huse i indbydende Kirsebærhaver. Undertiden trængte han ind i Adelens Gade, i den Deel af Staden, der for nærværende Tid kaldes det gamle Kiew, og bestod af store, prægtige Huse, der den Tid bleve beboede af lillerussiske og

polske Adelsmænd. En Dag, da han vankede omkring, hensunken i sine Drømmerier, havde en polsk Adelsmands svære Karosse nær overkjørt ham, og Kudsken, med sin lange Knebelsbart, gav ham et voldsomt Slag med Pidsken. Den unge Discipel skrummede af Raseri, greb med dristig og kraftig Haand fat i et af Vognens Baghjul, og bragte den virkelig et Øieblik til at standse. Kudsken var bange for Strid, pidskede voldsomt paa Hestene, og Andry, der lykkeligviis havde sluppet, faldt med Ansigtet i Snavset. En høi, sødtklingende Latter lød oven over ham; han saae op og blev en ung Pige af en fortryllende Skjønhed vaer i Vinduet af et Huus. Hun var hvid og rød, som Snee, der beskinnes af Morgensolens første Straaler. Hun lo af fuld Hals, og Latteren gav hendes friske, stolte Skjønhed endnu mere Ynde. Han stod som fastnaglet til Jorden og betragtede den leende Mund; maskinmæssigt aftørrede han Smudset af sit Ansigt, og besmurte sig derved endnu mere. Hvem kunde denne deilige Pige være? Dette Spørgsmaal henvendte han til de kostbart klædte Tjenere, der

vare forsamlede udenfor Huset omkring en ung Pige, som spillede paa Banduraen. De loe ham lige i Ansigtet, da de saae, hvor smudsig han var, og værdigede ham intet Svar. Imidlertid lykkedes det ham at erfare, at Pigen var en Datter af Woiwoden af Kowno, der var kommen til Kiew paa nogle Dage. Den næste Nat trængte han med den Convictorerne egne Dristighed ind i Husets Have, som han havde lagt Mærke til, klattrede op i et Træ, hvis Grene strakte sig hen til Taget af Huset, kom saaledes op paa Taget og steg derfra igjennem en Skorsteen ned i Pigens Sovekammer. Hun stod endnu ved en Lampe og tog sine kostbare Ørenringe af. Den polske Dame blev saa heftigt forskrækket ved Synet af et ubekjendt Mandfolk, der saa pludseligt var som faldet ned af Skyerne, saa at hun sad uden at kunne tale et Ord. Men da hun blev vaer, at Disciplen forholdt sig roligt, med nedslaaede Øine, og neppe vovede at røre en Finger, og da hun i ham gjenkjendte det Menneske, der var styrtet for hendes Øine paa en saa latterlig Maade, brast hun paa ny i en Skogger-

latter. Desuden havde jo Andrys Ansigt slet intet Afskrækkende; tvertimod var det ret smukt. Hun lo længe, thi den Skjønne var ubesindig som en polsk Qvinde; den stakkels Discipel vovede neppe at trække sin Aande. Woiwodens Datter gik rask hen til ham, satte ham sit Diadem paa Hovedet og kastede ham en guldbroderet Halskrave om Skulderen. Hun drev tusinde Slags Gøglerier med ham, aldeles méd det barnlige Sind, som er de polske Piger egent, og bragte derved den unge Discipel i en ubeskrivelig Forlegenhed. Han satte et dumt Ansigt op og stirrede hende med aaben Mund i de skjelmske Øine. Pludselig blev hun forskrækket ved en Larm. Hun befalede ham at skjule sig. Og da hendes Frygt var dæmpet, kaldte hun paa sin Terne, en fangen tartarisk Pige, og befalede hende at bringe ham forsigtigt ud igjennem Haven; men denne Gang var Andry ikke saa lykkelig med at klatre over Indhegningen. Portneren blev opmærksom, saae ham, gjorde Allarm, og Karlene i Huset ledsagede ham med Stokkeslag ud paa Gaden, indtil hans hurtige Been bare ham saa

raſk afſted, at de ikke kunde naae ham. Efter dette Eventyr var det farligt for ham at gaae igjennem Gaden forbi Woiwodens Huus. Andry ſaae kun den Skjønne endnu en Gang i Kirken. Hun bemærkede ham, og tilſmilede ham ſkalkagtigt, ſom en gammel Bekjendt. Kort efter forlod Waiwoden af Kowno Staden, og ved det Vindue, hvor Andry havde ſeet den ſkjønne polſke Pige med de ſorte Øine, viſte der ſig en ubekjendt tyk Skikkelſe. — Det var dette, Andry tænkte paa, da han ſad paa Heſten, fordybet i ſine Betragtninger.

Allerede for længe ſiden havde Steppen optaget dem i ſit grønne Skjød. De høie Hedeurter omgave dem paa alle Sider, ſaa at man ikke ſaae Andet rage frem af den bølgende Hede, end Koſackernes ſorte Huer.

„Jh, hvad ſkal det ſige, Børn? I ere jo ganſke ſtille!“ — raabte Bulba pludſeligt, idet han foer op af ſine Drømmerier — „Det er jo, ſom om I vare blevne til Munke. Fanden i Vold med de mørke Tanker! Stikker Piberne i Munden og giver Heſtene af Spo-

rerne! Lad os jage afsted, saa at ingen Fugl kan indhente os!"

Og Kosackerne bøiede sig over deres Sadelknappe og forsvandt imellem det høie Græs, man saae ikke engang deres Huer mere; kun Glandsen af de Furer, som de skare i Græsset, viste, hvilken Retning de toge.

Solen stod høit paa den skyfrie Himmel og udgjød sine varme, brændende Straaler over Steppen.

Jo længere man trængte ind i Steppen, desto vildere og skjønnere blev den. Den Tid var den hele Strækning, der nu kaldes Nyrusland, fra Ukraine lige indtil det sorte Hav, en grøn Slette. Endnu aldrig havde en Plov trukket sine Furer igjennem den umaadelige bølgende Hede. Kun de vilde Heste, der opholdt sig i dette Fristed, banede sig her en Vei. Den hele Overflade lignede et Hav af gyldent Grønt, der spillede over i tusinde andre Farver. Imellem den tynde og tørre Lyng fremskjød der tusinde blaae, røde og violette Blomster. Gyvel hævede sin guulblomstrende Pyramide høit i Luften; det hvide Klover strøede sine smaae

Blomster imellem de mørke Blade, og et Hvedeax, der var kommet Gud veed hvorfra, modnedes langsomt; i Skyggen af de høie Græsstraae udstrakte Agerhønen lurende sin Hals. Den hele Luft var opfyldt med tusindstemmig Fuglesang. Spurvehøge svævede ubevægelige i Luften, og viftede blot med Vingerne, medens de gjennemspeidede Heden med rovgjerrige Blikke. Langt borte hørte man det gjennemtrængende Skrig af en Flok Vildgjæs, der, som en tæt Sky, drog hen over en Sø, der tabte sig i den umaadelige Slette. Steppemaagen hævede sig i en regelmæssig Stigen og badede sig vellystigt i Aetherstrømmene; snart saae man den kun som et sort Punkt, snart skinnende hvid og straalende i Soellyset. — O, mine Stepper, hvor ere I ikke deilige!

Ved Middagstid holdt de Reisende stille. De stege af tilligemed deres Følge, der bestod af ti Kosacker. De toge Træflasker med Brændeviin frem, og betjente sig af Melonskaller til at drikke af. Man spiste kun Brød og Fleesk, eller torre Kager, og Ingen drak mere end eet Glas, thi Bulba taalte ikke, at Nogen drak sig

fuld underveis. Da man havde bedet, fortsatte man Marschen saa længe det var Dag. Om Aftenen forandrede Steppen aldeles sit Udseende; det hele brogede, farvede Rum syntes ved de sidste Soelstraaler at staae i Lue; derpaa fordunklede det sig hurtigt, og man kunde tydeligt see Nattens Gang, hvorledes den drog hen over Steppen og bedækkede den med et eensformigt Mørkegrønt. Uddunstningerne af Heden vare stærke; enhver Blomst, ethvert Straa udaandede sin Duft, og den hele Steppe indhyllede sig i en tung Vellugt. Paa Himmelens dybe Mørkeblaa trak der sig lange Striber af Guld og Purpur, som om de skjødesløst vare henkastede af en mægtig Pensel. Hist og her saaes der lette, gjennemsigtige, hvide Skyer, og en frisk, smigrende Vind gled hen over Toppen af Hedeurterne, og berørte neppe Vandrerens Kinder. Dalens Sangere tav stille og der begyndte en ny Concert. Brogede Springharer forlode forsigtigt deres Leier, rettede sig i Veiret paa Bagbenene og opfyldte Steppen med deres Piben. Græshoppens Snerren blev stærkere og undertiden hørte man fra en fjern

Sø Skriget af en eensom Svane, der som en Sølvklokke klang igjennem den sovende Luft. Da Natten brød frem, holdt de Reisende stille under den fri Himmel, antændte en Ild og satte en Potte paa Gloderne for at koge Grød. Efter Aftensmaaltidet lagde Kosackerne sig paa Jorden, og lode deres Heste græsse med sammenbundne Forbeen. Himmelens Stjerner saae ned paa de Sovende, der laae paa deres udbredte Kaftaner. Man kunde høre en Summen og Larm af de utallige Insecter, der krøbe omkring i Græsset eller opfyldte Luften. Al denne Larm flød sammen i Nattens Stilhed og klang harmonisk i Øret. Den, der hævede sig op, saae den hele Steppe funkle af lysende Johannesorme. Undertiden opklaredes den mørke Himmel af Branden af tørt Siv ved Bredderne af Floderne og Søerne, og en lang Flok af Svaner, der drog imod Nord, saae, pludseligt truffet af Skinnet af Luen, ud som om der flagrede røde Tøistriber i Luften.

Vore Reisende fortsatte deres Vei uden Eventyr. Rundt omkring var der ikke et Træ

at see; bestandigt den samme Steppe, fri, vild, uendelig. Kun undertiden opdagede man i den fjerne Baggrund de Skove, der som mørkeblaae Striber traf sig hen langs med Bredderne af Dniepr.

Engang viste Taraſs sine Sønner et lille sort Punkt, der bevægede sig meget langt borte.

„See, mine Børn!" — sagde han — „Det rider en Tartar!"

Da de nærmede sig til ham, saae de et lille skjægget Ansigt kige op over Heden. Tartaren heftede sine smaae, langagtige Øine paa dem, snusede som en Jagthund, og forsvandt med en Gazelles Hurtighed, da han havde overbeviist sig om, at Kosackerne vare tretten i Tallet.

„Hør, Børn! ville I forsøge paa at fange Tartaren? Dog, nei! Lader det være! Det vilde dog være til ingen Nytte; hans Hest er hurtigere end min „Djævel"!"

Bulba var imidlertid bange for et Overfald, og traf sine Foranstaltninger. Han red med sine Ledsagere til Bredden af Tatarka, en

lille Flod, der udgyder sig i Dniepr. Alle gik de med deres Heste i Vandet og svømmede et langt Stykke ned ad Strømmen, for ikke at efterlade noget Spor. Derpaa bestege de den anden Bred og fortsatte deres Marsch igjen.

Efter tre Dages Forløb nærmede de sig til Maalet for deres Reise. Luften blev pludseligt friskere, et Tegn til at Dniepr var i Nærheden, og snart saae de dens vide Speilflade, der tabte sig i Horizontens fjerne Blaa. Jo mere de nærmede sig, desto bredere udstrakte Floden sine friske Bølger, og endelig bedækkede den Halvdelen af det Strøg, som de vare istand til at overse. De vare komne til det Sted, hvor Dniepr, efter længe at have været hæmmet af Granitbanker, begynder at overvinde alle Hindringer og bruser hen som et Hav, bedækkende den erobrede Slette, medens de i dens Leie adspredte Øer trænge dens Bølger endnu mere ud over Markerne rundt omkring. Kosackerne stege af deres Heste, bestege en Baad og naaede, efter at have roet i tre Timer, Øen Hortitza, hvor Setschen, der tidt foran-

dbrede Residents, paa den Tid befandt sig. Ko-
ssackerne stege i Land; Taraſs antog en stolt
Holdning, snørede sit Krudtgehæng fastere og
strøg sin Knebelsbart. Hans Sønner besaae
sig fra Hoved til Fod med undseelige Gebær-
der, og Alle betraadte de nu Forværket, der
ligger en halv Werst foran Setschen. Ved-
deres Indtrædelse bleve de næsten bedøvede af
Larmen af halvtredsindstyve Hamre, der traf
Amboltерne i fem og tyve underjordiske med
Grønsvær bedækkede Smedier. Kraftfulde Gar-
vere sadde udenfor Dørene og bankede med de-
res brede Hænder Drehuder. Bissekræmmere
falbød under Telte Staal, Flintestene og Krudt.
En Armenianer fremlagte kostbare Stoffer; en
Tartar ældede Kager; en Jøde bukkede sig foran
en Tønde og tappede Brændevin. Men meest
blev deres Opmærksomhed fængslet af en Za-
poroge, der laae midt paa Veien med ud-
strakte Arme og Been. Taraſs holdt forun-
dret stille.

„En forunderlig Stilling den!" — sagde
han, idet han betragtede ham — „Hvilken her-
lig Krop!"

Det var virkelig et kosteligt Maleri. Tartaren laa midt paa Veien som en sovende Løve. Hans stolt tilbagekastede filtrede Haar bedækkede to Spand af Jorden omkring hans Hoved. Hans smukke, røde Benklæder vare besmurte med Beeg, ligesom for at give tilkjende, hvorlidet han brød sig om dem. Efter at Bulba af Hjertens Lyst havde beundret ham, drog han videre igjennem en snever Gade, der var opfyldt med alle Slags Haandværker, der bleve drevne i den friske, frie Luft og med Folk af alle Nationer. Det var Beboerne af Forværket, der, ligesom et Marked, sørgede for Setschens Klæder og Levnetsmidler.

Da de vare komne igjennem Forværket, saae de flere adspredt liggende Hytter, der efter tartarisk Skik vare bedækkede med Grønsvær eller Huder. Uden for nogle var der opstillet Skydegeværer. Man opdagede intetsteds nogen Befæstning; intet Huus kunde tillaases, ligesom i Forværket. Et lille opkastet Brystværn og en ubevogtet Port vidnede om Beboernes store Sorgløshed; et Par kraftfulde Zaporoger havde leiret sig paa Veien med Pi-

ven i Munden, og saae ligegyldigt og uden
nt røre sig paa at de Ankommende droge forbi.
Taras og hans Sønner gik forsigtigt imellem
dem med de Ord:

„God Dag, I Herrer!"

„God Dag!" — svarede de.

Overalt stødte man paa maleriske Grup-
per. Disse Mænds brune Ansigter forkyndte,
at de ofte havde bivaanet Slag, og at de vare
blevne hjemsøgte af alle Skjebnens Omverlin-
ger. Dette var Setschen, dette var den Hule,
af hvilken saa mange stolte og tappre Mænd
styrtede sig, ligesom Løver; ud af den strøm-
mede en Flod af Kosacker for at oversvømme
det hele Ukraine. De Reisende naaede en rum-
melig Plads, hvor der sædvanligt blev holdt
Raad. Paa en Tønde, der stod paa Enden,
stod der en Zaporog uden Skjorte; han holdt
den i Hænderne og lappede den meget alvor-
ligt. Deres Vei blev igjen hæmmet af en stor
Bande Musikanter, i Midten af hvilken der be-
fandt sig en ung Zaporog. Hans Hue sad
paa Snur; han dandsede som en Affindig og
slog Hænderne sammen over Hovedet. Han

skreg uophørligt: „Frisk, Musikanter! Hurtigere! Hurtigere! Thomas, spar ikke paa dit tid Brændeviin for gode Christne!"

Thomas, der havde et blaat Øie, omdbragte store Kruse til de Omkringstaaende. Omkring den unge Dandser trippede der fire gamle Zaporoger, der da pludseligt kastede sig som en Hvirvelvind til Siden og stillede sig i Spidsen for Musikanterne, idet de med bøiede Been krummede sig til Jorden og derpaa igjen sprang pludseligt i Veiret og sloge paa Jorden med Sølvsporer. Jorden rundt omkring drønede af de tunge Trin og Luften zitrede af de hvinende Skrig, medens man dandsede Hopaken og Tropaken*). En af Kosackerne skreg og dandsede som en Rasende. Hans Haar flagrede i Vinden; det brede Bryst var blottet; men hans Skuldre vare bedækkede med en Kjole med Pelsværk, og Sveden strømmede ned af hans Pande.

„Men, saa træk dog Kjolen af!" ——

---

*) Kosackdandse.

raabte Taraſs til ham — „Det er jo forfær-
delig varmt!“

„Det gaaer ikke an!“ — raaabte Zapo-
rogen.

„Hvorfor ikke?“

„Det gaaer ikke an! Jeg veed nok hvad jeg gjør. Hvad jeg trækker af, faaer Værten!“

Den løse Fugl havde hverken Hue eller Belte eller broderet Halsklæde mere. Alt var allerede gaaet den Vei, som han havde antydet. Dandſernes Antal vorte med hvert Minut. Det virkede ſom en Trolddom at ſee Mængden ſaaledes dreie ſig i en Dands, der var den frieſte og galeſte af Alle, og efter Opfinderen havde Navn af Kaſatſchok.

„Ah, derſom jeg ikke var til Heſt, blandede jeg mig ſelv i Dandſen!“ — raabte Taraſs — „Ja, jeg blandede mig virkelig ſelv i den!“

Imidlertid nærmede der ſig mange gamle, ærværdige og af den hele Setſch høitagtede Folk, der mere end een Gang havde været

Høvdinger. Iblandt dem fandt Taraſs en Mængde bekjendte Anſigter, og Oſtap og Andry fornam hvert Øieblik Udraab, ſom følgende:

„Ak, er det dig, Petſcheritza?"

„God Dag, Koſolup!"

„Hvor kommer du fra, Taraſs?"

„Og du, Doloto?"

„God Dag, Kirdiaga!"

„God Dag, Guſti!"

„Jeg ventede ikke at træffe dig, Remen!"

Og alle de gamle Krigere, der kom ſammen her fra alle Storeruslands fire Ender, omfavnede hinanden hjerteligt, og man hørte hyppigt Spørgsmaale ſom:

„Hvordan har Kaſſian det? Hvordan lever Borodavka? Og Koloper? Og Pidziſchok?"

Taraſs Bulba erholdt til Svar, at man havde hængt Borodavka i Zolopan, flaaet Koloper levende i Kiſikermen, og ſendt Pidziſchoks Hoved ſaltet til Conſtantinopel.

Den gamle Bulda hensank i sørgelige Tanker og gjentog flere Gange:

„Det vare gode Kosacker!“

III.

Taraſs Bulba havde allerede beboet Setschen i mere end een Uge. Oſtap og Andry beſkjæftigede ſig kun lidet med krigeriſke Studier, thi Setſchen ſpildte ikke gjerne Tiden med unyttige Øvelſer. Krigen ſelv var Ungdommens Læremeſter, og derfor fornyede den ſig beſtandigt. Kosackerne fandt det høiſt unyttigt at udfylde de korte Øieblikke, da Freden varede, ſammed at lære, de droge hellere omkring i Steppen for at jage. Den øvrige Tid opoffrede de til deres Fornøielſer, til Vertshuſene og til Dands. Den hele Setſch frembød et mærkværdigt Syn:

den lignede en uafbrudt Fest, en vild Dands, der ingen Ende fik. Enkelte drev Haandværker, Andre en lille Handel; men de Fleste morede sig fra Morgen til Aften, saalænge de havde Penge i Lommen, og deres Deel af Byttet endnu ikke var i deres Kammeraters eller Kromandens Hænder. Denne evige Festlighed gjorde et mægtigt Indtryk. Setschen var just ikke en Samlingsplads for Drukkenbolte, der fortærede deres sidste Skilling; det var en munter Vrimmel af sorgløse Mennesker, der levede i en vild, munter Ruus. Enhver, der kom i Setschen, forglemte hvad han hidindtil havde drevet, man kunde, efter deres Maade at tale paa, sige, at han spyttede paa sin Fortid og omgav sig med utæmmet Hæftighed til et frit Livs Tillokkelser i Selskab med sine Kammerater, der, ligesom han, hverken havde Forældre eller Børn, eller Huus, kort sagt, som intet besadde uden den frie Luft og et bestandigt fornøiet Sind. De forskjellige Fortællinger og Samtaler, som man hørte af den paa Jorden mageligt liggende Mængde, vare saa kraftige og originale, at der hørte al en Zaporoges Phlegma

til at bare sig for at lee, eller for at trække paa Smilebaandet; en Eiendommelighed, som udmærke Lillerusserne fremfor de andre Slaver. Munterheden var larmende, undertiden overgiven; men de Drikkende sadde ikke i en mørk, smudsig Krostue (Kabak), hvor Mennesket hengiver sig til en mørk, sørgelig Drukkenskab. De dannede ligesom en Forening af Skolekammerater, blot at de, istedetfor at sidde under en Læres Ferle sørgeligt ved deres Bøger, gjorde Udflugter med femtusinde Heste; istedetfor det smalle Rum, paa hvilket de havde spillet Bold, besadde de her den vide, uendelige Steppe, hvor den flygtige Tartar viiste sig i det Fjerne, eller vel ogsaa den alvorlige og tause Tyrk med den høie Turban. Og dernæst var der endnu den Forskjel, at de, istedetfor den Tvang, der samlede dem i Skolen, her forenede sig frivilligt, i det de forlode Fader og Moder og deres fædrene Huus. Der var Folk blandt dem, der gjensaae Livet i dets hele Glands, efter at de allerede havde havt en Strikke om Halsen og seet den blege Død i Øinene; og Andre, der betragtede en Dukat som en glimrende Formue,

og som man dristigt kunde vende Lommerne paa, uden at der faldt en Skilling ud af den. Man fandt her Disciple, der ikke havde villet taale Lærerens Riis, og som vare løbne af Skolen, uden at have lært at kjende et Bogstav, og Andre derimod, som fortræffeligt kjendte Horats og Cicero og den romerske Republik. Man traf her endogsaa polske Officerer, der havde beklædt en høi Rang i Kongens Armee, og et stort Antal Partigængere, der nærede den Overbeviisning, at det var ligegyldigt at vide hvor og for hvem man førte Krigen, da det var en Adelsmand uværdigt ikke at føre Krig. Endelig var der mange, der blot kom til Setschen, for at kunne sige, at de havde været der og for at kunde vende tilbage som fuldkomne Riddere. Dog, hvad fandtes ikke her? Dette Fristed svarede til en af Tidens Fordringer. Elskere af et krigerisk Liv, et forgyldt Bæger, af rige Stoffer, af Dukater og Zechiner kunde her stedse tilfredsstille deres Begjærlighed. Blot Elskere af det smukke Kjøn fandt ikke deres Regning her, thi ingen Qvinde turde vise sig her, end ikke i Forværket foran Setschen. Ostap

og Andry fandt det paafaldende at en Masse af Mennesker strømmede til Setschen uden at Nogen spurgte om hvem de vare og hvorfra de kom. De traadte ind her, som om de vendte tilbage til deres Forældres Huus, som de for en Time siden havde forladt. De Nysankomne fremstille sig for Koschevoien og sædvanligt opstod der følgende Samtale imellem dem:

„God Dag! Troer Du paa Jesus Christus?"

„Jeg troer paa ham!" — svarede den Nysankomne.

„Og paa den hellige Treenighed?"

„Paa den troer jeg ogsaa!"

„Gaaer Du i Kirke?"

„Ja!"

„Gjør Korsets Tegn!"

Den Nysankomne gjorde det.

„Godt!" — sagde Koschevoien — „gaa og udsøg Dig en Kuren!" Og dermed var alle Formaliteter ved Optagelsen til Ende.

Den hele Setsch forrettede sin Bøn tilsammen i en Kirke, til hvis Forsvar alle vare beredte

at udgyde den sidste Blodsdraabe, omendskjøndt Ingen vilde høre noget om Faste eller Afholdenhed.

Det var kun Jøder, Armeniere og Tartarer, der, drevne af Vindesyge, besluttede sig til at drive Handel i Forværket, thi Zaporogerne holdt ikke af Handel, og betalte enhver Vare med det første Pengestykke, som de trak frem. Iøvrigt var disse vindesyge Handelsmænds Skjæbne meget usikker og høist beklagelsesværdig. De lignede de Folk, som boe ved Foden af Vesuv; thi naar Zaporogerne ingen flere Penge havde, sønderfloge de Boderne og toge Alt uden at betale. Setscherne bestod af i det mindste tredsindstyve Kurenyer, der dannede ligesaa mange smaae, uafhængige Fristater, og lignede Disciplerne i en Skole, der intet have fordi man berover dem Alt. Og virkelig besad Ingen noget, Alt var i Hænderne paa Kurens Ataman, som man pleiede at kalde Batka (Fader). Han forvarede Pengene, Klæderne og alle Forraad lige ned til Brændselet. Ofte kom en Kuren i Strid med en anden; da blev Striden jævnet med en Kamp med Næverne, der

kun ophørte med det ene Parties Seier, og bag efter fandt der da en almindelig Fest Sted. Saaledes var den Setsch, som de unge Mennesker foreſtillede ſig ſaa henrivende. Oſtap og Andry ſtyrtede ſig med ungdommelig Hæftighed ind i dette bruſende Hav, og havde ſnart forglemt deres Faders Huus, Seminariet og enhver anden Erindring. Alt forekom dem nyt, det frie Liv i Setſchen, ſaavel ſom de ſimple Love, ſom regjerede dem, men ſom dog endnu forekom dem for ſtrænge for det fri Liv. Naar en Koſack ſtjal en Ubetydelighed, var det en Skam for det hele Selſkab. Man bandt ham ſom et ærekøſt Menneſke til et Slags Gabeſtok og lagde en Stok ved Siden af ham, hvormed enhver af de Forbigaaende bibragte ham et Slag indtil han var død. Den Skyldner, ſom ikke betalte, blev bunden til en Kanon ſaalænge til hans Kammerater beſluttede ſig til at betale for ham. Men iſær var Andry forbauſet over den ſkrækkelige Straf, der traf en Morder. Der blev gravet en dyb Grav; og deri blev Morderen lagt; paa hans Legeme ſatte man den Myrdedes Liig i en Kiſte og bedækkede begge

med Jord. I lang Tid efter at han havde været Vidne til en saadan Straf, blev Andry forfulgt af dette skrækkelige Billede, og den Levende, der var bleven begravet under den Døde, viste sig bestandigt for hans Indbildningskraft.

Begge de unge Kosacker bleve snart fortrolige med deres Kammerater. De gik ofte med Flere af den samme Kuren eller vel ogsaa med Nogle af andre Kurenyer ud i Steppen paa Jagt efter de utallige vilde Fugle, Hjorte og Raadyr. Eller de begave sig til Bredden af den Deel af Søen eller Floden, der var tildeelt deres Kureny, for at udkaste deres Garn og at samle store Forraad af Fiske. Omendskjøndt dette ikke var Kosackernes egentlige Beskjæftigelse, forrettede de dog et saadant Arbeide med Mod og Behændighed. De klædte sig af og svømmede igjennem Dniepr til den anden Bred; for den heldige Udførelse af et saadant Forsøg blev den unge Lærling høitideligt optaget i Kosackernes Kreds. Men den gamle Taraſs tænkte paa en anden Virksomhed for dem. Et saa uvirksomt Liv behagede ham ikke; han vilde at der skulde forrettes noget Retskaffent. Uophørligt

tænkte han efter, hvordan man vel kunde bevæge Setschen til et eller andet dristigt Foretagende, hvorved en Ridder *) kunde vise hvad han var værd. Endelig gik han en Dag til Koschevoien og sagde ham ligefrem og uden Omstændigheder:

„Hør, Koschevoi! det er paa Tiden at Zaporogerne blive førte en Smule ud at spadsere."

„Der er ingen Leilighed dertil," — svarede Koschevoien, idet han tog sin korte Pibe ud af Munden og spyttede.

„Hvorledes? Ingen Leilighed? Man kan jo gaae imod Tyrkerne eller imod Tartarerne."

„Det gaaer ikke an! Man kan hverken gaae imod Tyrkerne eller imod Tartarerne;" — svarede Koschevoien, idet han igjen ganske koldblodig stak Piben i Munden.

„Men hvorfor da ikke?"

„Fordi vi have lovet Sultanen Fred."

---

*) Enhver bevæbnet Kosack kaldte sig Ridder.

„Men han er en Hedning;" — sagde Bulba; — „Gud og den hellige Skrivt befale at tugte Hedningerne."

„Vi have ingen Ret dertil. Dersom vi ikke havde svoret ved vor Religion, kunde det maaskee være muligt; men nu er det umuligt."

„Hvad, umuligt? Du siger, at vi ingen Ret have dertil; jeg har her begge mine Sønner; de ere begge endnu unge og ingen af dem har seet Krigen! Og du siger, at det ikke er nødvendigt, at Zaporogerne drage i Krig?"

„Nei, det gaaer ikke an!"

„Altsaa skal Kosackernes Kraft hensygne i Uvirksomhed? Altsaa skal Manden omkomme som en Hund, uden at have gjort noget Godt eller gavnet Christenheden? Hvorfor leve vi da? For Fanden, hvorfor leve vi da? Forklar mig det! du er en klog Karl, det er ikke uden Aarsag at man har gjort dig til Koschevoi. Siig mig, hvorfor leve vi da?"

Koschevoien nølede med at svare. Han var en stivsindet Kosack. Efter en lang Taushed sagde han endelig:

„Kort og godt, der gives ingen Krig!"

„Gives der virkelig ingen Krig?" — gjentog Taraſs endnu engang.

„Nei!"

„Er der ſlet ikke tænkt derpaa?"

„Slet ikke at tænke derpaa!"

„Bi!" — ſagde Bulba ved ſig ſelv. „Bi, Satan! Du ſkal komme til at tænke paa mig!"

Han forlod ham med den faſte Beſlutning at hævne ſig. Efterat han havde været i Trætte med nogle af ſine Venner, indbød han dem Alle til at drikke. Da Koſackerne vare lidt berusede, begav de ſig alle hen paa Pladſen, hvor de Pauker, ſom man ſlog paa for at forſamle Raadet, ſtode bundne til Piller. Da de ingen Trommeſtikker fandt, efterſom Trommeſlageren havde dem hos ſig, tog enhver en Stok, og ſlog med den paa Pauken. Paukeſlageren var den Første, der ilede til; det var en lang Karl, der kun havde eet Øie og ſom juſt ikke forſtod ſig paa Spog.

„Hvor tør I underſtaae Eder at tromme Forſamlingen ſammen?" — raabte han.

„Hold din Mund! Pas dine Trommestikker og trom, naar det bliver dig befalet!" — svarede de berusede Kosacker.

Paukeslageren kom frem med sine Trommestikker, som han havde medbragt, da han vel vidste hvad Ende der vilde blive paa Sagen. Pauken tonede, og snart styrtede store Masser Kosacker ind paa Pladsen, tætte som Bier i en Sværm. Alle stillede de sig i en Kreds, og efter det tredie Signal med Pauken, kom endelig Høvdingerne, nemlig Koschevoien med sin Kjølle, Tegnet paa hans Værdighed, Kommeren med sit Segl, Skriveren med sit Skrivetøi og Jesaulen med sin lange Stok. Koschevoien og de andre Embedsmænd toge deres Huer af for at hilse Kosackerne, der stode trodsige der med Næverne i Siderne.

„Hvad betyder denne Forsamling, og hvad begjære I Herrer?" — spurgte Koschevoien. Skrig og Forbandelser afbrød ham.

„Læg den Kjølle ned, du Djævelens Søn! Læg den Kjølle ned! Vi ville ikke længere have dig!" — raabte talrige Stemmer. Nogle Kurenyer af dem, der ikke havde drukket, syntes

at være af den modsatte Mening, men snart knyttede Alle, Ædru og Berusede, Næverne, og Skriget blev almindeligt.

Koschevoien vilde først forsøge paa at tale; men, da han betænkte, at den rasende, tøilesløse Masse let kunde slaae ham ihjel, hvilket allerede var skeet ved lignende Leiligheder, bukkede han ydmygt, lagde sin Kjolle ned og forsvandt i Vrimmelen.

„Befaler I, Herrer! at vi ogsaa skulle nedlægge Tegnene paa vor Værdighed?" — spurgte Dommeren, Skriveren og Jesaulen, beredte til, paa den første Opfordring, at nedlægge Segl, Skrivertøi, og den hvide Stav.

„Nei, bliver!" — raabte Stemmer af Mængden; — „Vi ville kun have Koschevoien bort, fordi han er en Qvinde, og fordi vi behøver en Mand til Koschevoi."

„Hvem ville I da nu vælge?" — spurgte Embedsmændene.

„Lader os vælge Kukubenko!" — raabte Nogle.

„Nei! Vi ville ikke have Kukubenko!" — svarede Andre; — „Han er for ung; Mælken

af hans Amme sidder ham endnu paa Læben."

„Chilo skal være vor Ataman!" — skreg andre Stemmer; — „Vælger Chilo til Koschevoi!"

„Er Chilo (Preen) i Ryggen paa Eder!" — svarede Mængden; — „Hvad er det for en Kosack, der har sneget sig herind som en Tartar! Fanden i Vold med Drukkenbolten Chilo!"

„Borodaty! Lader os vælge Borodaty!"

„Nei! Vi ville ikke have Borodaty, Borodaty er en Djævel."

„Raaber Kirdiaga!" — hviskede Taraſs Bulba ſine Venner i Øret.

„Kirdiaga! Kirdiaga!" — skreg disse.

„Kirdiaga! Borodaty! Borodaty! Kirdiaga! Chilo! Fanden i Vold med Chilo! Kirdiaga!"

De Candidater, hvis Navne saaledes bleve opraabte, begav sig ud af Mængden, for at det ikke skulde lade som om de ved deres Nærværelse virkede paa Valget.

„Kirdiaga! Kirdiaga!" — Dette Navn tonede stærkere, end de Andre. „Borodaty!" — hed det derimod. Spørgsmaalet blev afgjort ved Næveslag, og Kirdiaga seirede.

„Fører Kirdiaga hid!" — raabte man snart. Ti Kosacker forlode Hoben. Flere af dem vare saa berusede, at de neppe kunde staae paa deres Been. De begav sig til Kirdiaga for at forkynde ham at han var valgt. Kirdiaga, en gammel, snild Kosack, havde for længe siden begivet sig til sin Bolig, og lod, som om han slet ikke vidste hvad der var foregaaet.

„Hvad er eders Begjæring, mine Herrer?" — spurgte han.

„Kom! Du er bleven Koschevoi!"

„Ak, forskaaner mig dermed! Hvordan skulde jeg være værdig til en saadan Ære? Jeg besidder ikke Dueligheд nok, til at bestride et saadant Embede. Kunde man i den hele Hær ikke finde en bedre, end mig?"

„Det hører du jo! Saa kom da!" — svarede Zaporogerne.

To af dem tog ham under Armene og slæbte ham trods hans Modstand til Pladsen. Han fik mangt et Næveslod i Ryggen og blev ledsaget af Liveder og Forbandelser.

„Afsted! Ingen Modstand, Djævels Barn! Antag den Ære, som man byder dig, Hund."

Paa en saadan Maade blev Kirdiaga bragt ind i Kosackernes Kreds.

„Nu, I Herrer!" — raabte de, der havde bragt ham, med høi Røst; — „samtykke I i, at denne Kosack er bleven vor Koschevoi?"

„Ja, ja! Vi samtykke Alle!" — svarede Mængden, og det eenstemmige Skrig tonede længe paa Pladsen.

En af Embedsmændene tog Kjollen og rakte den nye Koschevoi den. Kirdiaga vægrede sig, ifølge Skik og Brug, ved at modtage den, og først da man bød ham den tredie Gang, modtog han den. Mængdens lydelige Glædessang gjentonede atter i Luften. Derpaa traadte fire gamle Kosacker med graae Knebelsbarter og Haar ud af Brimmelen, — aldeles Gamle gaves der ikke i Setschen, eftersom en Zaporoge sjeldent døde en naturlig Død; Enhver af dem tog en Haandfuld Jord og lagde den paa Kirdiagas Hoved. Jorden, der formedelst den vedholdende Regn var meget dyndet, flød ham ned over Panden og i Skjægget og besudlede hele hans Ansigt. Kirdiaga forblev ganske alvorlig, og takkede Kosackerne for den Ære, som de viiste ham.

Dermed endtes dette stormeriske Valg, der, om det end ikke behagede Nogen, dog opfyldte den gamle Bulba med Glæde, først, fordi han derved havde hævnet sig paa den gamle Koschevoi, dernæst fordi Kirdiaga var hans gamle Kammerat, med hvem han havde gjort adskillige Togter til Lands og Vands og udstaaet mange Moisommeligheder og gjennemgaaet mange Farer. Mængden adspredtes snart, for at høitideligholde Valget; der begyndte en almindelig Festdag, hvis Lige Taraß's Sønner endnu ikke havde seet. Alle Vertshuse bleve plyndrede; Kosackerne toge Øl, Brændeviin og Mjød, uden at betale, Kromændene vare glade ved at redde Livet. Hele Natten over vedblev man at juble og synge Viser, hvori man feirede Kosackernes Bedrivter, og Maanen saae den hele Nat Bander af Musikanter med deres Banduraer og Balalaïkas (store og smaae Citharer) og Kirkesangere, som man holdt i Setschen for, at synge til Guds og Kosackernes Priis, drage igjennem Gaderne. Endelig overvældede Vinen og Udmattelse alle, lidt efter lidt bleve Gaderne bestrøede med liggende Mænd. Her hang en

Kosack sig, rørt og grædende, om sin Kammerats Hals, og begge faldt i kjærlig Omfavnelse omkuld. Hist laae der en heel Gruppe, som Urter og Rødder mellem hinanden. Længere henne søgte en Drukkenbolt længe en Plads, hvorpaa han kunde sove, indtil han endelig udstrakte sig paa et Bræt. Den Sidste, den Stærkeste af Alle, ravede længe omkring iblandt de Sovende og fremstammede nogle usammenhængende Ord; endelig faldt ogsaa han om iblandt de Andre, og den hele Setsch sov.

IV.

Fra den næste Dag af tumlede Bulba sig om med den ny Koschevoi, for at faae at vide, hvorledes Zaporogerne kunde blive bevægede til et Foretagende. Koschevoien var en fiffig, listig Kosack, som kjendte Zaporogerne fortræffeligt. I Begyndelsen sagde han:

„Vi kunne ikke bryde Eden, det er umuligt."

Efter en kort Taushed føiede han til:

„Det er dog mueligt. Vi ville ikke svække Eden, men vi ville udtænke noget andet. Sørg kun for, at Folket forsamler sig, ikke paa min Befaling, men frivilligt. Du veed jo nok, hvad du har at gjøre. Jeg kommer derpaa til med de Ældste, som om jeg ikke vidste af noget."

En Time efter tonede Pauken igien. Pladsen blev snart bedækket med utallige Kosacker, og man spurgte:

„Hvad er der paa Færde? Hvorfor slaaer man paa Paukerne?"

Ingen svarede. Men lidt efter lidt hørte man de Ord iblandt Mængden:

„Kosackernes Kraft forsvinder i Lediggang. Der gives ingen Krig, ingen Foretagender. — De Gamle ere Nathuer; de see ikke mere; Roligheden gjør dem blinde. Nei, der gives ingen Retfærdighed mere i Verden."

De andre Kosacker hørte dette stiltiende; endelig gjentoge de ogsaa Ordene.

„Ja, i Sandhed, der gives ingen Retfærdighed mere i Verden!"

De Ældste syntes høist forundrede over en saadan Tale. Koschevoien traad frem og sagde:

„Tillader I mig at tale, I Herrer Zaporoger?"

„Tael!"

„Mine Ord, I Herrer, skulle kun erindre Eder om det, som I vide bedre end jeg, at de Fleste af Eder skylde jødiske Værter og deres Kammerater saa meget, at ingen Djævel mere vil borge dem noget. Dernæst vilde jeg kun bemærke, at der iblandt Eder gives mange unge Mennesker, der dog aldrig have seet Krigen i Nærheden, omendskjøndt I selv vide, at en ung Mand ikke kan bestaae uden Krig. Hvad er det for en Zaporoge, der endnu ikke har kjæmpet imod Hedningerne?"

„Han taler godt!" — tænkte Bulba.

„Troer imidlertid ikke, at jeg taler saaledes for at krænke Freden Gud bevare mig! Jeg siger det kun saaledes. Der er, iblandt andet, Herrens Tempel hos os i en saadan Tilstand, at det er en Synd at nævne det med dets rette Navn. Setschen har allerede været til med Herrens Naade i en lang Række af

Aar; men indtil denne Dag har hverken Kirkens Ydre eller de hellige Billeder i det Indre erholdt den mindste Prydelse. Det falder Jnogen ind at lade dem gjøre Klædninger af Sølv. De have ikke faaet andet, end hvad nogle Kosacker have skjænket dem i deres Testament. Men det har været lidt nok, thi de, som skjænkte bedet, havde i deres Levetid drukket alt det op, nogsom de eiede. Dog siger jeg ikke dette for at bestemme Eder til Krig imod Tyrkerne, thi vi have lovet Sultanen Fred og det vilde være en forstor Synd at bryde den Eed, som vi have svoret ved vor hellige Troe."

„Hvad Fanden snakker han der?" — sagde Bulba ved sig selv.

„I seer, I Herrer! at vi ikke kunne begynde Krig; vor Ridderære tillader det ikke. Men nu tænker jeg efter min dumme Forstand, at vi kunne sende de unge Folk bort paa Baade, for at de kunne streife en Smule omkring paa Lilleasiens Kyster. Hvad mene I derom?"

„Anfør os! Anfør os alle!" — lød det fra alle Sider. — „Vi ere redebonne til at døde for vor Tro."

Koschevoien blev forskrækket; han havde slet ikke i Sinde at opbyde den hele Setsch, — det forekom ham farligt at bryde Freden.

„Tillader mig blot et Ord, I Herrer!"

„Nei, det er nok!" — skreg Zaporogerne, — „Du kan intet bedre sige, end det, du allerede har sagt."

„Saa skee det, som I forlange det! Jeg er en Slave af eders Villie. Det er en bekjendt Sag, og den hellige Skrift siger det, at Folkets Stemme er Guds Stemme. Men jeg vilde dog sige Eder, I Herrer! at Sultanen ikke vilde undlade at straffe den Fornoielse, som de unge Folk have gjort sig. Vor hele Magt vilde da være paa rede Haand og vi havde Ingen at frygte. Tartarerne kunde ogsaa gjøre et Indfald under vor Fraværelse. Det er Hunde, disse Tyrker, de vove ikke at see Eder i Øinene, de komme ikke ind i Huset saa længe Herren er derinde; men de bide Eder bag fra i Læggene, saa at I maae skrige høit. Og saa, for at sige Eder Sandheden, have vi ikke Baade nok i Forraad, heller ikke saa meget Krudt, at vi Alle kunne drage ud. Iøvrigt

retter jeg mig efter eders Anskuelse; jeg er en Slave af eders Villie."

Den listige Koschevoi taug. Folket begyndte at tale om Sagen. Kurenyernes Ataманer traad sammen til et Raad. Til Lykke gaves der ikke mange Berusede iblandt dem, og derfor besluttede Kosackerne at følge deres Anførers kloge Forslag.

Nogle gik strax til Bredden af Dniepr for at udgrave Armeens Skat. I dybe Gruber, der vare gravede under Siv og Vand laae Setschens Penge skjulte tilligemed de Kanoner og Vaaben, som man havde taget fra Fienden. Andre skyndte sig med at undersøge Baadene og at udruste dem til Farten. Et Øieblik var nok for at besaae den hele Flodbred med en utallig Mængde. Tømmermænd kom med deres Øxer; gamle soelbrændte Kosacker med sølvgraat Skjæg, brede Skuldre og kraftige Been gik med opsmøgede Beenklæder i Vandet indtil Knæerne og trak Baadene med Tonge for at faae dem flotte. Andre slæbte tørre Bjelker og Træer dertil; her fastnaglede man Bretter paa en Baad, hist kalfatrede man et Fartøi,

der laae paa Siden, længere henne bandt man efter Skik og Brug hos Kosackerne lange Sivbundter fast paa begge Sider af Baaden, for at forhindre Bølgerne i at overskylle de svage Fartøier. Langs med den hele Flod var der antændt Ild. Man kogte Beeg i Kobbergryder. De Ældste og meest Erfarne underviste de Yngre. Skriget af de Arbeidende, og Larmen af deres Arbeide lød langtfra. Hele Flodbredden var fuld af Liv og Virksomhed.

I dette Øieblik viste der sig et stort Flaad ligeoverfor Bredden; de Folk, som vare paa det, gjorde Tegn langt borte fra. Det var Kosacker, som vare bedækkede med Pjalter. Deres sønderrevne Klæder, — Flere havde intet andet, end en Skjorte og en Pibe, — viste, at de vare undslupne en stor Ulykke, eller ogsaa havde drukket alt, hvad de havde, op. En af dem, en lille, undersætsig Mand, omtrent halvtredsindstyve Aar gammel, traad frem af Mængden og stillede sig foran paa Flaaddet. Han skreg høiere og vinkede hæftigere, end de Andre. Men Arbeidernes Larm gjorde dog at man ikke kunde høre hans Ord.

„Hvad fører Eder hid?" — spurgte endelig Koschevoien, da Flaaddet naaede Bredden. Arbeiderne lode deres Arbeide hvile; Larmen blev mindre, og Alle stode i en forventningsfuld Taushed med opløftede Høvle og Øxer.

„En Ulykke!" — svarede ham den lille Kosack.

„Hvad for en Ulykke?"

„Tillader I, at jeg fortæller den, I Herrer Zaporoger?"

„Fortæl!"

„Ville I ikke hellere forsamle et Raad?"

„Tael, vi ere alle her."

Mængden trængte sig sammen i en Gruppe.

„Have I ikke hørt, hvad der foregaaer i Ukraine?"

„Hvad?" — spurgte Kurens Ataman.

„Hvad?" — svarede den Anden; — „det tillader til at Tartarerne have limet eders Øxer fast til. I have ikke hørt noget?"

„Saa tael dog! Hvad er der paa Færde?"

„Jo, — det er en Historie, som man ikke har hørt Magen til saalænge Verden staaer."

„Men saa sig dog hvad det er, du Hund!" — raabte En af Mængden, der ganske havde tabt Taalmodigheden.

„Det er det, at de hellige Kirker ikke mere ere vore!"

„Hvordan det? Ikke mere vore?"

„Man har givet Jøder dem i Forpagtning, og naar man ikke betaler Jøderne dem forud, kan der ikke engang læses Messe."

„Hvad sladdrer du der?"

„Og naar den afskyelige Jøde ikke med sin urene Haand trykker et Mærke paa Hostien, kan man ikke indvie den."

„Han lyver, Herrer og Brødre! Hvordan kan en ureen Jøde gjøre et Mærke paa den hellige Hostie?"

„Hører mig kun! Jeg kan endnu fortælle, mere. De katholske Præster (Kseunz), gaae i Ukraine ikke anderledes ud, end i en Tarataika (langagtig Kalesche). Det kunde nu være, som det vilde, dersom man ikke, istedetfor Heste, spændte Christne af vor hellige Religion (den Græske) for Vognene. Hører! Hører endnu mere! Jødefruentimmerne skulle allerede have

gjort sig Skjorter af vore Præsters Messeserker. Dette skeer i Ukraine, I Herrer. Men I, I sidde rolige i eders Setsch og drikke og foretage Eder ingen Ting, saa at det seer ud, som om Tartarerne have gjort Eder bange, saa at I hverken have Øine eller Ører meer for at høre hvad der forgaaer i Verden."

„Ha, ti!" — raabte Koschevoien, der hidindtil havde staaet ubevægelig og med nedslagne Blikke, ligesom de andre Zaporoger, der ved vigtige Anledninger aldrig gav efter for den første Hidsighed, men taug for i Stilhed at samle al deres Forbittrelses Magt: — „Holdt! Nu vil jeg tale et Ord:

„Og hvad dadler I da hos os? Gid Djævelen maa seigpine eders Fader! hvad have I da gjort? Havde I maaskee ingen Sabler? Hvorledes kunde I lade en saadan Vederstyggelighed finde Sted?"

„Hvorledes vi kunde lade en saadan Vederstyggelighed finde Sted? I havde maaskee gjort det anderledes, naar der alene var halvtredsindstyvetusinde Polakker imod Eder? Og

dernæst vil jeg ikke forskjønne vore Feil; der gaves Hunde iblandt os, der antoge deres Tro."

„Og hvad gjør eders Hetmann? Hvad gjorde eders Polkowniker?"

„Gud bevare os for en Skjæbne som deres!"

„Hvordan det?"

„Ja, hvordan det! Vor Hetmann er nu bleven stegt i Warschau i en Kobberoxe, og Hovederne af vore Polkowniker spadsere i deres Hænder omkring paa alle Torve, til et Spectakel for Folket. Det have de gjort!"

Hele Mængden gyste. En dyb Taushed, ligesom et Vindstille efter en Storm, herskede paa den hele Bred. Pludseligt udbrød der fra alle Sider en Strøm af Udraab og forvirrede Ord.

„Hvad? Jøderne have forpagtet de christne Kirker! Præsterne spænde Christne for Vognene! Hvorledes! Tør de fordømte Kjættere udøve en saadan Skjændighed paa russisk Jordbund? Man kunde jo gjøre det samme ved vore Polkowniker og Hetmanner! Nei, det maa ikke være! Det maa ikke være!"

Disse Ord fløi fra den Ene til den Anden. Zaporogerne begyndte at komme i Bevægelse; det var ikke den Opfarenhed, der udmærker et letbevæget Folk. Disse tunge, stærke Charakterer opflammedes ikke pludseligt, men naar den engang var kommen i Flamme, var den under Brand, langvarig og vedholdende.

„Lader os først klynge alle Jøderne op!" — raabte nogle Stemmer iblandt Mængden, „for at de ikke skulde gjøre deres Jødinder Skjørter af vore Præsters Messesærker! — For at de ikke skulle trykke deres Mærker paa Hostierne! Lader os kaste alt dette Pak i Dniepr!"

Disse Ord forplantede sig med Lynets Hurtighed fra Mund til Mund, og den hele Mængde væltede sig afsted imod Forværket for at ødelægge Jøderne.

De stakkels Israels Børn havde af Skræk tabt al deres Aandsnærværelse; de krøbe ind i tomme Tønder, i Skorsteensrør, ja de krøbe endog under deres Fruentimmers Skjørter. Men Kosackerne vidste at finde dem allevegne.

„Strængeste Herrer!" — raabte en lang, vindtør Jøde, der fremviiste sit magre og blege

Ansigt midt imellem sine Kammerater, — „Strængeste Herrer! tillader os at sige et Ord, et eneste Ord blot! Vi ville sige Eder noget, som I endnu aldrig have hørt, noget af den høieste Vigtighed, — af ubeskrivelig Vigtighed!"

„Lad os høre! Tael!" — sagde Bulba, der altid var villig til ogsaa at høre de Anklagede.

„Høitagtede Herrer!" — sagde Jøden, — „Man har endnu aldrig seet saadanne Herrer! Nei, ved Gud, aldrig! Der gives ingen saa ædle, gode og brave Herrer i den hele Verden!" — Herved qvaltes hans Stemme og hendøde af Angst.

„Hvorledes vilde det være os mueligt at tænke ilde om Zaporogerne? Det er ikke vore Brødre, der ere Kirkeforpagtere i Ukraine. Nei, ved Gud! de høre os ikke til. De ere ikke engang Jøder. Fanden maa vide hvad de ere! De ere noget, som man bør spytte ad og træde i Snarset. Disse her ville sige Eder det selv samme. Ikke sandt, Schleuma? Ikke sandt, Schmul?"

„Ved Gud, det er sandt!" — raabte Schleuma og Schmul ud af Mængden; begge vare i forrevne Klæder og saa blege som Marmor.

„Endnu aldrig" — vedblev en lang Jøde, — „have vi havt noget at gjøre med Fjenden, og vi ville heller ikke have noget at gjøre med de Katholske. Gud den Slemme maa vise sig for dem i deres Drømme! Vi staae som Brødre med Zaporogerne!"

„Hvad? Zaporogerne skulde være eders Brødre!" — raabte En af Mængden; — „Aldrig, fordømte Jøder! I Dniepr med det forbandede Pak!"

Disse Ord vare Signalet. Man bemægtigede sig Jøderne og begyndte at kaste dem i Floden. Jammerskrig tonede fra alle Kanter; men de rasende Zaporoger lo, naar de saae de tørre Jødebeen vende sig i Luften med Strømper og Skoe. Den stakkels Taler, der havde bragt en saa stor Ulykke over sig og Sine, rev sig, paa sin Kaftans Bekostning, som man allerede havde grebet fat i, løs fra Kosackerne, omfavnede Bulbas Fødder og anraabte ham med

en ynkelig Stemme om Medlidenhed.

„Fortræffeligste, strængeste Herre! jeg har kjendt eders Broder, den salige Doroſch. Han var en ægte Soldat, Ridderskabets Blomst. Jeg laante han engang otte hundrede Sechiner for at han kunde kjøbe sig løs fra Tyrkerne."

„Du har kjendt min Broder?" — sagde Taraſs.

„Ved Gud, jeg har kjendt ham! Han var en meget ædelmodig Herre!"

„Og hvad hedder du?"

„Yankel."

„Godt!" — sagde Taraſs, og efter nogle Secunders Betænkning sagde han til Koſackerne. „Det er endnu for tidligt at hænge denne Jøde; overlader mig ham i Dag!"

De vare tilfredse dermed. Taraſs førte ham til sin Vogn, ved hvilken hans Koſacker befandt sig.

„Der! Kryb ind under Vognen, og ikke et Muk! Men I, Brødre! seer til at han ikke undkommer!"

Da han havde sagt dette, begav han sig paa Pladsen, hvor Mængden forlænge siden

havde forsamlet sig. Alle havde de forladt Arbeidet ved Baadene, thi det gjaldt nu ikke mere en Krig til Vands, men en Krig til Lands. Istedetfor Baade og Aarer, behøvede de nu Heste og Vogne. Nu vilde Enhver drage i Felten, Unge og Gamle; og Alle havde med de Ældstes, Koschevoiens og Atamanernes Samtykke besluttet at drage lige til Polen for at hævne den Fornærmelse, der var tilfoiet Religionen, og den Plet, der var bleven sat paa Kosackernes Ære; for at sammenskrabe Bytte i de fjendtlige Stæder, afbrænde Byer og Stæder og opfylde den hele Steppe med Efterretningerne om deres Bedrivter. Alle grebe til Vaaben. Koschevoien syntes endnu engang saa stor. Han var ikke mere et utæmmeligt, egensindigt Folks frygtsomme Tjener, men en Anfører, hvis Magt er ubegrændset, en Hersker, der fordrede Lydighed. Alle de frivillige, larmende Riddere stode nu ubevægelige i Rækker, med nedbøiede Hoveder, og vovede ikke at slaae Øinene op, da han uddeelte sine Befalinger, langsomt, uden Hæftighed, uden at skrige, som en Hærfører, der var bleven graae i Krigen, og

ikke for første Gang udfører længe forberedte Planer.

„Seer vel til, at I ikke mangle noget;" — sagde han; — „gjører eders Vogne i Stand, prøver eders Vaaben, tager ikke for mange Klæder med! Een Skjorte, to Par Benklæder for hver Kosack, een Potte med Flæsk og Gryn. Ingen skal have mere Forraad, og alt, hvad der behøves, vil komme bag efter. Enhver Kosack tage et Par Heste med. Der skal ogsaa føres to hundrede Orer med; vi behøve dem paa de moradsige Veie og med at sætte over Floder. Men fremfor Alt Orden, I Herrer, Orden! Jeg veed, at der gives Nogle iblandt Eder, der, naar Gud skjænker dem Bytte, sønderrive Silketøi, for at gjøre sig Strømper af det. Lader denne Galskab fare; belæsser Eder ikke med Fruentimmersager! Tager blot Vaaben, naar de ere gode, eller Guld og Sølv, thi det indtager ikke megen Plads og gjælder allevegne. Og endnu et Ord, I Herrer! naar nogen af Eder drikker sig fuld i Krigen, vil jeg ikke engang dømme ham. Jeg vil lade ham slæbe som en Hund til Vognen,

om han saa var den bedste Kosack i Hæren. Der skal han blive slaaet for Panden som en Hund, og kastet for Fuglene uden at begraves. En Drukkenboldt i Krigen fortjener ingen christelig Begravelse. I Unge, giver i alle Dele Agt paa de Gamle. Naar en Kugle rammer Eder, naar et Sabelhug farer Eder i Hovedet eller andetsteds, saa bryder Eder ikke stort derom; kommer et Skud Krudt i et Glas Brændeviin, og nedsluger det paa een Gang, saa vil det gaae over. I ville ikke engang faae Feberen. Og dersom Saaret ikke er dybt, saa bland noget Jord med Spyt og læg det derpaa! Nu, til Arbeidet, Børn! Til Arbeidet! Ier, uden at overile Eder!"

Saaledes taelte Koschevoien, og da han havde endt, gik alle Kosackerne til Arbeidet. Den hele Setsch blev ganske ædru; man traf ikke mere paa berusede Mennesker; det var som om Kosackerne slet ikke drak. Nogle istandsatte Hjul, eller satte nye Vognstænger i Vognene; Andre læssede Vaaben og Sække med Forraad paa dem, atter Andre bragte Oxer og Heste. Overalt hørte man Dyrenes Trampen,

Knald af Skud efter en Skive, Raslen af Sabler og Stemmer af Mænd, der taelte sammen eller raabte til deres Heste.

Snart udstrakte Kosackernes Tabor (flyvende Leier) sig i en lang Udstrækning over Sletten. Der hørte ingen Tid til, at gaae igjennem Leiren fra Begyndelsen til Enden. I den lille Trækirke oplæste Popen Reisebønnen, og Enhver drog forbi Korset for at kysse det. Da Taboren havde sat sig i Bevægelse og var et Stykke borte fra Setschen, vendte alle Kosackerne sig om:

„Lev vel, vor Moder!" — raabte de alle som med een Mund; — „Gud bevare dig fra al Ulykke!"

Da de droge igjennem Forværket, fik Taraſs Øie paa Jøden Yankel, der imidlertid havde opslaaet sig et Telt og solgte Flintestene, Skraae, Krudt, og andre Krigsfornødenheder, endogsaa Brød og Kalatschis (Brød af reent Korn).

„Men, see mig engang til denne Djævel af en Jøde!" — tænkte Taraſs og traad hen til ham; — „O du Nar!" — sagde han til

ham, — „Hvad gjør du der? Vil du da, at man skal slaae dig ihjel, som en Spurv?"

Istedetfor at svare, traad Yankel ham imøde og vinkede med begge Hænder, som om han havde en vigtig Hemmelighed at meddele ham. Han sagde:

„Eders Herlighed behage at tie og ikke at sige Nogen et Ord deraf! Iblandt Hærens Vogne er der een, der tilhører mig. Jeg tager alt Slags godt Forraad for Kosackerne med mig, og sælger det underveis billigere end nogen anden Jøde før har solgt det, ved Gud, ved Gud!"

Bulba trak paa Skulderen, da han saae hvor stærk den jødiske Natur var, og sluttede sig igjen til Toget.

V.

Snart gjennemfløi den Rædselsefterretning „Zaporogerne kommer! Zaporogerne kommer!"

hele den sydostlige Deel af Polen. Enhver, som kunde flye, flygtede. Alle forlode deres Hjem. Den Tid var der i denne Egn af Europa hverken Fæstninger eller Slotte. Enhver byggede sig saa hurtigt han kunde en Hytte, bedækkede den med Straa og tænkte ikke paa at forøde sin Tid og sine Penge paa Bygninger, der tidligere eller sidigere vilde blive et Bytte for indbrydende Horder. Alt kom i en urolig Bevægelse. Den Ene ombyttede Oxer og Plov med en Hest og en Musket, for at tage Tjeneste i Hæren; den Anden søgte et Tilflugtsted for sit Qvæg, og bragte alt hvad han kunde slæbe med sig derhen. Nogle forsøgte rigtignok paa en unyttig Modstand; men den største Deel tog viselig Flugten. Enhver vidste, at det ikke var let at have at gjøre med disse krigsvante Skarer, der vare bekjendte under det Navn Zaporog-Hæren og trods den uregelmæssige Organisation iagttoge den nøiagtigste Orden i Slaget. Paa Marschen droge de, der vare til Hest, langsomt foran, uden at overlæsse deres Heste eller gjøre dem trætte; de, som vare til Fods, fulgte i god Or-

den efter Vognene, og den hele Tabor satte sig kun om Natten i Bevægelse, og hvilede om Dagen, idet den til Bedesteder valgte øde Steder eller Skovene, der den Tid vare større og talrigere end nu. Man sendte Forposter og Speidere foran for nøiagtigt at udforske Retningen. Ofte viste Kosackerne sig paa Steder, hvor man mindst ventede dem, da maatte alt Levende springe over Klingen. Hele Landsbyer bleve opbrændte, Heste og Køer, som man ikke kunde tage med, bleve dræbte i Staldene. Haarene maae reise sig paa Hovedet, naar man tænker paa alle Zaporogernes Grusomheder. Man slagtede Børn, man skar Brysterne af Fruentimmer; de Faa, som man gav frie, flaaede man Huden af fra Knæerne til Fodsaalerne; kort sagt, Kosackerne betaelte paa een Gang al deres gamle Gjæld. Prælaten i et Kloster, der erfarede deres Komme, sendte dem to Munke imøde, for at forestille dem, at der var Fred imellem den polske Gouverneur og Zaporogerne, og at de altsaa krænkede deres Pligt imod Kongen og al Folkeret.

„Siger Abbeden fra mig og alle Zaporo-

ger," — svarede Koschevoien. — „at han ikke har noget at frygte for. Mine Kosacker ville blot tænde deres Piber."

Og det varede ikke længe, førend det prægtige Kloster stod i Lue; de store gothiske Vinduer syntes at see med alvorlige Blikke paa det skinnende Ildhav. Masser af flygtende Munke, Jøder og Qvinder trængte ind i de nærliggende Stæder, som havde Mure og Befæstning.

Den Hjælp, der blev sendt langsomt og sparsomt af Regjeringen, og som bestod af nogle svage Regimenter, traf enten slet ikke paa Kosackerne, eller tog Flugten ved det første Angreb af dem. Hist og her besluttede vel nogle kongelige Generaler, der havde tilkjæmpet sig mangen Seier, at samle deres Mandskab for at byde Zaporogerne et Slag. Dette var især de unge Kosacker kjært, da de skammede sig ved at røre og at overvinde værgeløse Fjender, og brændte af Begjærlighed efter at udmærke sig fremfor de Ældre og at maale sig med de stolte, dristige Polakker, der sadde paa smukke Heste og vare iførte rige Jupaner (polske Ri-

dekjoler), hvis nedhængende Ærmer vaiede i Vinden. En saadan Kamp søgte de som en Fornøielse, thi de fandt derved Leilighed til at gjøre rigt Bytte af Sabler, Geværer og Ridetøi. De unge, skjægløse Mennesker vare i een Maaned blevne til fuldkomne Mænd. Den ungdommelige Blødhed var forsvunden af deres Ansigter og i dens Sted var der traadt en energisk Kraft. Den gamle Taras saae med Glæde, at hans Sønner overalt var iblandt de Forreste. Det var tydeligt at Krigen var Ostaps egentlige Kald. Uden nogensinde at tabe sin Besindelse, maalte han med en hos en toogtyveaarig Yngling næsten utrolig Koldblodighed og med et hurtigt Blik Farens Størrelse og Tingenes rette Tilstand, og vidste i Øieblikket at finde de meest passende Midler til at forebygge Faren, men kun for desto sikkrere at overvinde den. Alle hans Handlinger røbede Selvtillid og en rolig Styrke, saa at ingen i ham kunde miskjende den tilkommende Hærfører.

„O, han vil med Tiden blive en god Polkownick!" — sagde den gamle Taras;

— „Ved Gud, han vil blive en god Polkownick, og overgaae sin Fader."

Andry blev henreven af de Behageligheder, som det medfører at lege med Kugler og Sabler. Han vidste ikke hvad det var, at overlægge, beregne, og beregne sin egen og Fjendens Styrke; han fandt en taabelig Fornøielse i Slaget. Det forekom ham som en Fest i det Øieblik, da den Kjæmpendes Pande glødede, da alt forvirredes for hans Blikke og Mennesker og Dyr styrtede lemlæstede imellem hverandre, da han styrtede sig med høiet Hoved igjennem Kugleregnen og huggede til Høire og Venstre, uden at agte de Hug, som han modtog. Den gamle Taraſs havde flere Gange Leilighed til at beundre Andry, naar han, reven bort af sin Hidsighed, kastede sig over Foretagender, som intet koldblodigt Menneske vilde have vovet, og som netop lykkedes formedelst dens overordentlige Dumdristighed. Taraſs beundrede ham derfor og gjentog ofte: „O, det er en brav Kosack! Blot at den Slemme ikke river ham for langt hen! Han er ingen Ostap, men han er kjæk!"

Der blev besluttet, at gaae løs paa Staden Dubano, hvor Rygtet fortalte at der var mange Rigdomme skjulte. Veien blev tilbagelagt i halvanden Dag og Zaporogerne viste sig uventet for Staden. Beboerne havde besluttet at forsvare sig til det Yderste og vilde heller falde uden for Dørene af deres Huse, end lade Fjenderne ind. En fri Jordvold omgav den hele Stad; der, hvor den var lav, var der et Steenbrystværn, eller et Huus med Skydeskaar eller et stærkt Pæleværk af Eeg. Besætningen var betydelig og vidste meget vel hvad det kom an paa. Zaporogerne angreb strax ved deres Ankomst de yderste Stæder med Kraft; men de bleve modtagne med en Hagel af Kardætscher. Borgerne og Indvaanerne vare ikke ledige; de vare i Vaaben paa Volvene, og deres Holdning viste, at de agtede at gjøre en fortvivlet Modstand. Selv Qvinderne toge Deel i Stadens Forsvar. Stene, Sandsække, brændende Beegtønder styrtede ned paa de Stormende. Zaporogerne vilde ikke gjerne have med Fæstninger at gjøre, da de kun formaaede at udrette noget med stormende Angreb. Ko-

schevoien befalede derfor Tilbagetoget og sagde:

„Det er intet, I Herrer Brødre! Lader os drage tilbage! Men jeg vil være en forbandet Tartar og ingen Christen, dersom vi lade een Eneste af Beboerne slippe bort! Sulte ihjel skulle de som Hunde!"

Kosackerne indsluttede derpaa Staden, og da de ellers intet havde at bestille, ødelagde de Omegnen, opbrændte Landsbyerne, Møllerne og dreve deres Heste ind i den endnu ikke nedtraadte Sæd, der i dette Aar have lovet at belønne Landmandens Sveed med en riig Høst. Fra det Øverste af Murene saae Indbyggerne med Skræk, hvorledes alle deres Forhaabninger bleve tilintetgjorde. Zaporogerne havde, ligesom i Setschen, fordeelt sig i Kurenyer og omgivet Staden med en dobbelt Vognborg. De røg deres Piber, omtuskede de Vaaben, som de havde erobret, spillede Tærninger og betragtede Staden med koldt Blod. Om Natten antændte de Ild; enhver Kuren kogte sin Grød i store Kobbergryder, og en Vagtpost gik ved Baalene. Imidlertid bleve Zaporogerne snart kjede af deres Uvirksomhed og især af den Ædruelighed, der

var bleven gjort dem til Pligt, og for hvilken endog det mest glimrende Held ikke formaaede at holde dem skadesløse. Koschevoien lod Brændeviinsrationerne fordobble, hvad han undertiden gjorde, naar der intet Foretagende forestod dem. Især var det de unge Mennesker, og fornemmelig Bulbas Sønner, der ikke fandt Smag i et saadant Liv. Andry kunde ikke skjule sin Utilfredshed.

„Tosse!" — sagde Taras ofte til ham, — „Vær taalmodig, Kosack! saa bliver du Hetmann!*) Den er endnu ikke en god Soldat, der viser Aandsnærværelse i Slaget, men den er det, der aldrig bliver fortrædelig, der holder ud til det Yderste og udfører sin Beslutning, hvad der end maa skee."

Men en Ynglings Mening er en anden, end en Oldings, thi han seer Tingene med andre Øine.

Imidlertid indtraf ogsaa Taras Bulbas Polk under Tovkatschs Anførsel. Han var led-

*) Et russisk Ordsprog.

saget af to Jesauler, een Skriver tilligemed andre Anførere, og Troppen var næsten fire tusinde Mand stærk. I den befandt der sig mange Frivillige, der, uden at være opfordrede, havde taget Tjeneste af egen Drivt, da de hørte om Hensigten af Foretagendet. Jesaulerne bragte Bulbas Sønner deres Møders Velsignelse og til Enhver af dem et lille Billede af Cyprestræ, der kom fra det berømte Kloster Megigorsk i Kiew. Begge Brødrene hang sig disse Billeder om Halsen, og tænkte med tunge Hjerter paa deres gamle Moder. Hvad spaaede denne Velsignelse dem? Seier over Fjenden og en lykkelig Tilbagekomst til Hjemmet, rige paa Bytte og Berømmelse, for evigt at blive feirede i Banduraspillernes Sang, eller —? Fremtiden er uudforskelig; den staaer for Menneskerne som en tæt Taage, der om Efteraaret stiger op af sumpige Egne. Fuglene flyve forskrækkede igjennem den, uden at vide ret Beskeed. Duen uden at see Høgen, Høgen uden at see Duen, og ingen af begge veed, om deres Maal er nær eller langt borte.

Efter Modtagelsen af Billederne forret-

tede Ostap sin daglige Sysſel og trak sig tilbage i sin Kuren. Men Andry følte en uforklarlig, hæftig Hjertetrykken. Kosackerne havde allerede spiist til Aften; en skjøn Sommernat var begyndt, men Andry gik ikke i sin Kuren, han tænkte ikke paa at sove. Han var henrykt af det Skuespil, der udbredte sig for hans Øine. En tallos Stiernehær kastede sit blege, kolde Skin ned fra den høie Himmel. Den uhyre Slette var bedækket med Vogne, der bare Forraad og Bytte, og under hvilke der hang Spande opfyldte med Tjære; omkring og under Vognene saae man Grupper af Zaporoger, der laae udstrakte i Græsset. De sov i alle mulige Stillinger. Den Ene havde en Sæk under Hovedet, den Anden sin Hue, den Tredie lænede sig til sin Kammerat. Enhver bar en Sabel i Bæltet, en Musket, en lille Træpibe, et Ildstaal og en Pibekradser. Det mætte Qvæg laae rundt omkring i hvide og sorte Flokke, og faae langt borte ud som store Stene, der vare væltede ud paa Sletten. Allevegne hørte man den sære Snorken af de sovende Soldater tillige med en Vrindsken af Hestene, der ikke fandt Behag i at gaae med sammenbundne Forbeen-

Julinattens Skjønhed blev endnu forhøiet ved en klar, uheldsforkyndende Glands, det var Gjenskinnet af Landsbyer, der brændte rundtomkring. Hist steeg Flammen mægtig og uhyre op imod Himmelen, her trak den, da den kun fandt en svag Næring, sig i tynde Hvirvler op i Luften; brændende Stykker fløi til alle Sider. Paa den ene Side stod der et Kirketaarn, nu sortbrændte Mure, mørkt og alvorligt som en graae Munk, og viste i Gjenskinnet sin sørgelige Storhed, paa den anden stod den store Klosterhave i Luer. Man troede at høre en Knittren af de af Luerne grebne Træer, og naar en Lysstraale brød frem af den tykke Rog, oplyste den med sit blaalige Skin en Mængde modne Blommer og forvandlede modne Pærer til Guldstykker. Hist og her hang der i Grenene en Munk eller en ulykkelig Jøde, hvis Legemer ligesom deres Eiendomme vare hjemfaldne til Fordærvelsen. En Mængde Fugle flagrede omkring Ilden og syntes langt b rte fra at være ligesaa mange smaae sorte Kors. Staden sov. Kirketaarnene, Husenes Tage, Murenes Tinder og Spidserne af Palisaderne vare oplyste af

Gjenskinnet af den fjerne Ild. Andry gjennemvandrede Kosackernes Rækker. De Baal, ved hvilke Vagterne sadde, kastede endnu kun et mat Skin, og Vogterne selv hengave sig til Søvnen efterat de havde styret deres kosackiske Lyster. Han var forbauset over denne Sorgløshed, og meente, at det var en stor Lykke at der ingen Fiende var i Nærheden. Endelig gik ogsaa han hen til Vognen, klattrede op paa een af dem, og lagde sig ned, med Ansigtet vendt imod Himmelen og med Hænderne under Hovedet; men han kunde ikke sove ind, og betragtede endnu længe Himmelen. Luften var reen og klar, Stjernerne i Mælkeveien funklede med deres blege Lys; undertiden slumrede Andry ind og Søvnens Slør tildækkede Himmelen for ham, dog vaagnede han snart op igjen. Men pludseligt kom der et besynderligt Væsen raskt hen imod ham. Han holdt det for et Drømmebillede, der igjen vilde forsvinde, og saae nøiere til. Men han bemærkede nu en bleg, mager Skikkelse, der bøiede sig hen over ham og saae ham stivt i Øinene. Lange, kulsorte Haar flagrede vildt, som et dunkelt, skjødesløst om Hovedet

slaaet Slør, og Dinenes uhyggelige Glands samt Ansigtets Ligfarve kunde vel vække den Tro, at det var et Spøgelse. Andry greb hurtigt sit Gevær og raabte:

„Hvem er Du? Er Du en ond Aand, saa viig fra mig! Er Du et levende Væsen, saa har Du slet valgt Tiden til at spøge, jeg skyder Dig!"

Istedetfor Svar lagde Synet Fingeren paa Læberne og syntes at bede ham om at være taus. Andry lagde Geværet ved Siden af sig og betragtede Synet mere opmærksomt. Af det lange Haar, af Halsen og den halvblottede Barm erkjendte han at det var en Qvinde. Men det var ingen polsk Qvinde; hendes magre kjødløse Ansigt var olivenfarvet; Kindbenene stode langt frem og Øienbrynene over hendes smaa Øine trak sig til Siden i Veiret. Jo længere han betragtede disse Træk, desto mere troede han at see et bekjendt Ansigt.

„Svar! Hvem er Du?" — sagde han endelig; — „Jeg troer, at jeg har seet Dig før."

„Ja, for to Aar siden, i Kiew." — „Jo

to Aar siden i Kiew?" — gjentog Andry og lod sit Studenterliv drage forbi sin Hukommelse. Han betragtede hende endnu engang med stor Opmærksomhed, derpaa raabte han pludseligt:

„Du er den Tartarpige, der tjente hos Waiwodens Datter!"

„Stille!" — svarede hun, og greb hans Hænder med bedende Ængstlighed, idet hun zittrede af Frygt og saae sig om for at see, om Andrys Udraab ikke havde vækket Nogen.

„Svar mig, hvorfor er du her?" — sagde Andry med dæmpet, aandeslos Stemme. „Hvor er Jomfruen? lever hun endnu?"

„Hun er i Staden!"

„I Staden?" — svarede Andry og formaaede næppe at undertrykke et Udraab af Forundring. Han følte at alt hans Blod strømmede til hans Hjerte.

„Hvorfor er hun i Staden?"

„Fordi den gamle Herre ogsaa er der. For halvandet Aar siden er han blevet Waiwode af Dubno."

„Er hun givt? — Saa tael dog! Tael!"

„I to Dage har hun ikke faaet noget at spise."

„Hvad?"

„Der er ikke en Bid Brød mere i Staden; Indvaanerne have allerede i nogle Dage ædt Jord."

Andry var stiv af Forfærdelse.

„Frøkenen saae dig fra Bryststværnet iblandt Zaporogerne. Hun sagde til mig: „Gaa! Siig Ridderen, at dersom han endnu erindrer mig, maa han komme til mig; hvis ikke, maa han i det mindste give dig en Bid Brød til min gamle Moder, thi jeg kan ikke see hende døe for mine Øine. Bed ham, omfavn hans Knæer; han har ogsaa en gammel Moder. For hendes Skyld vil han give dig Brød."

Hæftige Følelser bestormede den unge Kosacks Hjerte.

„Men hvordan kunde du komme hid?"

„Igjennem en underjordisk Gang."

„Der gives altsaa en underjordisk Gang?"

„Ja!"

„Hvor?"

„Vil du ikke forraade os — Ridder?"

„Nei, jeg tilsværger dig det ved det hellige Kors!"

„Naar du gaaer ned i Kløften og over Bækken paa det Sted, hvor Sivene vore."

„Og denne Gang fører til Staden?"

„Tæt ved Klosteret."

„Kom, vi ville gaae strax!"

„Men for Christi og hans hellige Moders Skyld, et Stykke Brød!"

„Godt, jeg vil hente Brød! Hold dig her ved Vognen, eller, endnu bedre, læg dig paa den; Ingen vil see dig, de sove allesammen. Jeg vil strax igjen være tilbage!"

Han gik til den Vogn, hvorpaa hans Kurens Forraad befandt sig. Hans Hjerte slog hæftigt. Alt, hvad hans vilde, krigeriske Kosackliv havde udslettet, hans hele Fortid, oplevede pludseligt igjen og fortrængte den nærværende Tid. Foran i hans Erindring viiste der sig Billedet af en Dame med skjønne Arme, smilende Mund, tykke Haarlokker. Men dette Billede havde aldrig været ganske udslettet af hans Sjæl; det havde kun gjort Plads for

andre, mandigere Tanker og indfundet sig i den unge Kosacks Dremme.

Han gik, hans Hjertes Banken blev hæftigere og hæftigere ved den Tanke at han skulde see hende igjen, og hans Knæer zittrede under ham. Da han var kommen til Vognen, havde han glemt hvorfor han var kommen, og strøg sig med Haanden over Panden for at besinde sig. Pludseligt foer han sammen; den Tanke, at hun hungrede, greb ham med Forfærdelse. Han bemægtigede sig flere Rugbrød; da faldt det ham ind, at denne Næring vel var god for en Zaporoge, men for grov for hende. Det faldt ham ind, at Koschevoien den forrige Dag havde skjændt paa Kokkene i Hæren fordi de havde anvendt alt det Rugmeel, der endnu var tilbage, til at lave Grød af, da det endnu skulde have varet i tre Dage. I den Overbeviisning at han i den store Kjedel vilde finde fuldkommen tillavet Grød, tog Andry sin Faders lille Reisekjedel, og begav sig til Kokken for sin Kuren. Han fandt ham sovende imellem to Kjedler, under hvilke Asken rygede endnu. Til hans Forbauselse var de begge tomme. Der hørte

en overmenneskelig Appetit til at fortære al den Grød, især da hans Kuren talte færre Personer, end de andre. Han søgte videre i de andre Gryder, men intetsteds fandt han noget. Uvilkaarligt erindrede han det Ordsprog: „Zaporogerne ere som Børn: de ere tilfredse med Lidet; men hvor der er meget, ville de have Alt."

Hvad skulde han gjøre? Paa hans Faders Vogn befandt der sig en Sæk med Hvedebrød, som man havde taget ved Plyndringen af et Kloster. Han gik til Vognen, men Sækken var ikke mere der. Ostap, der snorkede udstrakt paa Jorden, havde den under Hovedet. Andry greb fat i den, og trak den raskt bort. Ostap stødte med Hovedet mod Jorden, reiste sig halvvaagen op og raabte, uden at aabne Øinene:

„Holder — holder den fordømte Polak; tager fat i hans Hest!"

„Ti, eller jeg dræber Dig!" — skreg Andry forfærdet og truede ham med Sækken.

Men Ostap var allerede igjen stille; sjunken tilbage paa Jorden, begyndte han igjen at

snorke, saa at det Græs, — der var tæt ved hans Ansigt, bevægede sig derved.

Andry saae sig fuld af Frygt til alle Sider; Alt var roligt. Kun det flagrende Haar af et Hoved i den næste Kuren lod sig see; men forsvandt igjen efter et flygtigt Blik til alle Sider. Andry ventede et Øieblik, derpaa gik han bort med sit Bytte. Tartarpigen havde lagt sig ned og vovede næppe at trække sin Aande.

„Kom!" — sagde han til hende; — „Lad os gaae! Vær ikke bange! Alting sover! Kan Du vel tage nogle af disse Brød til Dig, naar jeg ikke formaaer at bære dem alle?"

Han tog Sækken paa Ryggen, tilligemed en anden fuld af Hirse, som han havde taget af en anden Vogn, tog de Brød, som han havde villet give den tartariske Pige, i Haanden og gik, nedbøiet under Byrden, uden Frygt igjennem Rækkerne af de sovende Zaporoger.

„Andry!" — raabte den gamle Bulba, da hans Søn gik forbi ham.

Ynglingens Blod stivnede af Skræk. Han

blev staaende og spurgte med en zittrende Stemme:

„Hvad skal jeg?"

„Du har en Qvinde med Dig. Paa min Ære, jeg prygler Dig i Morgen dygtigt igjennem. Qvinderne ville ikke forlede Dig til noget Godt!"

Da han havde sagt dette, støttede han sit Hoved paa sin Haand, og betragtede den tilhyllede Tartarqvinde opmærksomt.

Andry blev staaende ubevægeligt, og mere død, end levende, men uden at see paa sin Fader. Da han endelig slog Øinene op, saae han at Bulba var sovet ind.

Han gjorde Korsets Tegn. Hans Angst forsvandt ligesaa hurtigt, som den var kommen. Da han igjen vendte sig om til Tartarpigen, saae han at hun stod saa ubevægelig, som et mørkt Granitbillede, ombyllet af et Slør, og med forvildede Øine. Han tog hende ved Armen, og Begge gik bort, idet de ofte saae sig tilbage. De stege ned i en Kløft, gjennem hvilken der flød en dyndet med Siv begroet Bæk. Da de vare traadte ind i Kløften var

Sletten tilligemed Zaporogernes Tabor forsvunden for deres Blikke. Andry saae intet andet bag ved sig, end en Høi, paa hvis Top der stod nogle enkelte, tynde Halmstraa, og ovenover Høien skinnede Maanen som en gylden Segl. En let Luftning blæste fra Steppen og forkyndte at Dagen snart vilde bryde frem. Men intetsteds hørtes der Hanegal; det var længesiden at man enten i Staden eller i den ødelagte Omegn havde hørt Morgenens Forkynder. De gik paa en Træstamme over Bækken. Foran dem var der en høi og steil Klipppevæg. Dette Sted gjaldt uden Tvivl for det af Naturen bedst befæstede i Omegnen af Staden, thi Jordvolden ovenpaa Klipppevæggen var lavere end paa andre Steder, og man saae ingen Skildvagter der. Noget længere borte hævede Domkirkens tykke Mure sig. Den hele Bjærgside foran dem var begroet med Lyng. Imellem Bjærget og Bækken befandt der sig en lille Flade, hvor der voxede Siv, der var ligesaa høit som et Menneske. Den tartariske Qvinde tog Skoene af og kiltede sine Klæder, thi Jordbunden var dyndet, og gik forsigtigt foran. Med

Nød og næppe førte hun Andry gjennem Sivet: og blev staaende ved en stor Stabel tørre Grene. Disse bleve rømmede tilside, og nu viste der sig en Jordhule, hvis Indang ikke var større end Indgangen til en Bagerovn. Den tartariske Qvinde bukkede sig og gik foran; Andry fulgte efter, idet han bukkede sig saa dybt som mueligt, og efter at have gjort nogle Skridt, befandt de sig i det tykkeste Mørke.

Andry bevægede sig kun med stor Møie bag Tartarpigen i den snævre, mørke Gang, og Sækken med Levnetsmidlerne trykkede ham næsten ned.

„Snart ville vi kunne see!" — sagde hans Veiviserinde; — „Vi ere snart ved det Sted, hvor jeg har ladet mit Lys staae."

Og de mørke Vægge af den underjordiske Gang blev virkelig snart lysere. De kom til en lille Runding, der syntes at være et Kapel; thi ved den ene Muur befandt der sig et Bord i Skikkelse af et Alter og ovenover dette et af Alderdom sværtet Billede af den katholske Maria. En lille Solvlampe, der hang foran Billedet, udbredte et mat Lys. Tartarpigen buk-

kede sig, og tog sin Kobber-Lysestage, hvis lange Fod var forsynet med adskillige Kjæder, hvori der hang Lysesax, og andre Sager. Derpaa fortsatte de Begge deres Vei halvt i et klart Lys, halvt i en dunkel Skygge. Den unge Ridders Ansigt, paa hvilket der glindsede Sundhed og Kraft, dannede en skjærende Modsætning til den blege, magre Tartarpige. Gangen blev umærkeligt bredere og høiere, saa at Andry var i Stand til at rette Hovedet i Veiret. Han fæstede sin Opmærksomhed paa Gangens Jordvægge. Ligesom i de underjordiske Hvælvinger i Kiew, saae man her Fordybninger, hvori der snart befandt sig Liigkister, snart Been, som laae adspredte, og som vare blevne bløde af Fugtighed. Her laa der ogsaa hellige Anachoreter, der havde fraſagt sig Verden og dens Forførelser. Fugtigheden var paa enkelte Steder saa stor, at de havde Vand under Fødderne. Andry maatte ofte holde stille, for at lade sin Ledsagerinde hvile sig, thi hun robede bestandigt sin Svaghed. Et lille Stykke Brød, som hun havde nedslugt, foraarsagede hende en hæftig Mavepine, da hun saa længe ingen Næ-

ring havde nydt. Hun maatte ofte holde stille, uden at kunne røre sig af Stedet. Endelig stode de foran en lille Jernport.

„Gud være lovet fordi vi ere her!" — sagde Tartarpigen med en svag Stemme, og opløftede sin Haand for at banke paa Døren, men hun manglede Kraft dertil.

Andry slog kraftigt paa Porten, hvis høie Gjenlyd viste, at der bag ved den befandt sig et stort tomt Rum; derpaa forandrede Klangen sig, som om den bevægede sig hen under høie Buer. To Minutter efter hørte man en Raslen af et Bundt Nøgler, og Skridt, der stege ned af en Vindeltrappe. Porten gik op. En Munk stod ligefor dem med en Nøgle i den ene Haand og et Lys i den Anden og bad dem at træde ind. Andry foer uvilkaarligt tilbage ved Synet af en katholsk Munk, thi dem hade og foragte Kosackerne, ja de behandle dem endnu mere umenneskeligt end Jøderne. Munken foer ligeledes nogle Skridt tilbage ved Synet af Zaporogen; men nogle Ord, som Tartarpigen tilhviskede ham, beroligede ham igjen. Han lukkede Porten efter dem og førte dem op

ad en Trappe; nogle Minutter efter befandt de sig under Kirkens høie, mørke Buer.

Foran et med Kjerter rigt forsynet Alter laa en Præst paa Knæ og bad sagte. Ved Siden af ham knælede to unge Diaconer i violette, med hvide Kniplinger besatte Messesærke og med Røgelsekar i Hænderne. De bad om et Mirakel for at befrie Staden, om at deres vaklende Mod maatte blive oplivet, om at de maatte erholde Taalmodighed og fordrive Fristeren, der fik dem til at knurre og indgav dem feige og frygtsomme Tanker. I Nærheden knælede ogsaa nogle Qvinder, der vare saa blege som Liig og støttede deres Hoveder til Bedepulterne. Nogle Mænd stode i en sørgelig, modløs Taushed, lænede til Pillerne. Det høie Vindue med de malede Ruder, der befandt sig ovenover Alteret, var næppe oplyst af den opstigende Morgenrødes rosenfarvede Glands og røde, blaae og tusindfarvede Roser afmalede sig paa det mørke Kirkegulv. Hele Choret blev klart og Virakken, der steeg op efter Lysstraalerne, farvede sig med med alle Regnbuens Skatteringer. Fra sin mørke Krog betragtede

Andry med Forbauselse det af Lyset bevirkede Under. I dette Øieblik gjenlød den hele Kirke af Orgelets Toner *). Disse Toner bleve stærkere og stærkere og bruuste nu, som en rullende Torden; nu lød Sølvtoner, som søde Pigestemmer, hen igjennem Skibet af Kirken, derpaa lød Orgelet endnu engang med mægtig Stemme og taug derpaa pludseligt stille. Af Svingningen af disse Toner zittrede Hvælvingerne endnu længe og Andry stod forbauset over den herlige Musik. Han blev forstyrret ved et Ryk i hans Kaftan. „Det er paa Tiden!" — sagde den tartariske Pige.

Begge gik ubemærkede igjennem Kirken og naaede en stor Plads. Himmelen var oplyst af Morgenrødens Straaler og alt bebudede at Solen snart ville gaae op; Pladsen, en stor Firkant, var aldeles tom. Midt paa den befandt der sig en Mængde Træborde, der til-

---

*) I de græske Kirker gives der ingen Orgeler, disse vare Kosacken noget Nyt.

kjendegav at der her var Torvet for Levnets-midler. Jordbunden, der ikke var brolagt, var bedækket med et tykt Lag tørt Leer og den hele Plads var omgivet af smaae Huse af Muursteen eller Leer, med Træstolper. De spidse Tage var gjennembrudte af en Mængde Luger. Paa den ene Side af Pladsen, ved Siden af Kirken, hævede der sig en Bygning, som udmærkede sig fremfor de andre, det syntes at være Raadhuset. Hele Pladsen var som død. Dog troede Andry at høre en sagte Stønnen. Han saae sig om til alle Sider og bemærkede en Gruppe af Mennesker, der laae uden Bevægelse. Han rørte ved Nogle for at see om de vare levende eller døde. I dette Øieblik snublede han over noget, som laae i Veien og som han ikke før havde lagt Mærke til. Det var Liget af et Jødefruentimmer. Hun syntes at være ung, omendskjøndt hendes Ansigt var skrækkeligt fordreiet. Hendes Hoved var ombundet af et rødt Silketørklæde; to Rader Perler hang som Zirater ned fra hendes Turban; nogle Haarfletninger faldt ned over hendes kjødløse Hals; ved Siden af hende laa der

et lille Barn, der trykkede krampagtigt hendes Bryster for at faae noget Mælk. Det skreg og græd ikke mere; kun af det at Brystet af og til bevægede sig erkjendte man, at det endnu ikke havde draget det sidste Suk. Da de traad ind i en Gade, bleve de anholdte af et Menneske, der var taabeligt og næsten rasende og saasnart han saae Andrys kostbare Byrde, styrtede han imod ham som en Kriger og skreg: „Brod! Brod!"

Men hans Kræfter svarede ikke til hans Raseri. Andry stødte ham tilbage saa at han faldt; men rørt af Medlidenhed kastede dog den unge Kosack et Brod til ham. Han greb det og slugte det med Hungerens Graadighed; han døde paa Stedet under de skrækkeligste Krampetrækninger.

Næsten ved hvert Skridt traf de paa Mennesker, der vare blevne Offer for Hungeren. Ved Døren af et Huus sad der en gammel Kone; man kunde ikke kjende om hun var levende eller død; hun rørte sig ikke og hendes Hoved hang ned paa hendes Bryst. Fra Taget af et nærliggende Huus hang der i en

Strikke det lange, magre Lig af en Mand, som havde endt sine utaalelige Qvaler ved et Selvmord. Ved Synet af disse Lidelser kunde Andry ikke bare sig for at spørge den tartariske Qvinde:

„Hvorledes er det mueligt at disse Mennesker i saa kort en Tid kunne være blottede for Levnetsmidler? I en saadan Nød tør Mennesket spise Alt, hvad Lovene forbyder."

„Man har spiist Alt," — svarede den tartariske Pige; — „Alle Dyr, ja, i den hele Stad er der ikke een Hest eller Hund, ja ikke en Muus mere at finde. Vi have aldrig samlet Forraad; man bragte alt ind fra Landet."

„Men hvoraf kommer det at I endnu tænke paa at forsvare Staden, endskjøndt I døe en saa forfærdelig Død?"

„Waiwoden havde maaskee overgivet sig, men igaar Morges sendte Polkowniken i Bujany en Brevfalk med den Efterretning, at man skulde holde sig, da han vilde rykke frem med Undsætning og kun ventede paa en anden Polk, for at de kunde bryde op sammen. Nu vente

ivi hvert Øieblik paa denne Hjælp. Dog, nu ...re vi ved Huset."

Andry havde allerede langt borte fra be...mærket et Huus, som ikke lignede de andre, ...da det syntes at være bygget af en italiensk ...Bygmester. Det var af brændte Steen og to ...Stokværk høit. Vinduerne i Stueetagen vare ... i udhuggede Steenrammer; det øverste Stok...værk havde et af smaae Buer dannet Galleri; ...imellem Pillerne befandt der sig Jerngittre med ...Familiens Vaaben. En bred malet Trappe ...af brændte Steen forbandt Bygningen med ...Gaden. Paa de nederste Trin sad der to ...Skildvagter, der holdt deres Hellebarde i den ...ene Haand og støttede Hovedet med den anden; ...de lignede mere Statuer, end levende Væsner. ...De agtede ikke paa, at Nogen steeg op ad ...Trappen, ved hvis øverste Ende Andry fandt ...en med kostbare Vaaben udrustet Ridder, der ...holdt en Bønnebog i Haanden. Han slog ...langsomt de tunge Øienlaage op; nogle Ord, ...som Tartarpigen sagde ham, gjorde, at han ...igjen lod Øinene synke og stirrede paa Bogen. ...De traad ind i en temmelig rummelig Sal,

der syntes at tjene til Modtagelsesværelse. Det var opfyldt med Soldater, Mundskjænke, Jægere, Kammertjenere og andre saadanne Tjenere, som en polsk Adelsmand anseer for passende til sin Rang. Alle sadde, de tause. Man kunde lugte Røgen af et nyligt udslukket Lys; to andre brændte endnu i uhyre Lysestager, omendskjøndt Dagen for længe siden havde lyst ind igjennem de brede Gittervinduer. Andry gik hen imod en stor med Billedhuggerarbeide ziret Dør, men Tartarpigen holdt ham tilbage og pegede paa en lille Dør i en Sidevæg. De kom ind i en Gang, og derfra til et Kammer, der tiltrak sig Andrys Opmærksomhed. Det sparsomme Lys, der trængte ind igjennem Jalousierne, drog lyse Striber paa de røde Gardiner, paa det forgyldte Loft og paa Rammen af et Maleri. Tartarpigen bad Andry at blive der, og aabnede derpaa en Dør til et andet Værelse, i hvilket der brændte et Lys. Han hørte den svage Hulken af en Stemme, der fik ham til at gyse. I det Døren blev aabnet, havde han seet den ranke Skikkelse af et ungt Fruentimmer. Tartarpigen kom strax igjen til-

bage, og lod ham træde ind. Han traad over
Dørtrinnet; Døren lukkede sig efter ham. I
Værelset brændte der to Lys, tilligemed en
Lampe, der hang foran et Helgenbillede, under
hvilket der efter katholsk Skik stod en Bede-
stoel. Men det var ikke den at hans Blik
søgte; han vendte sine Øine til den anden Side
og saae et Fruentimmer, der syntes at være
bleven staaende midt i en rask Bevægelse. Hun
nærmede sig til ham, men var dog iøvrigt uden
Bevægelse. Andry selv stod som fastnaglet til
Stedet. Det var ikke den Person, som han
ventede at see igjen og som han havde kjendt.
Hun var vel bleven skjønnere. Tidligere var
der noget Udviklet hos hende; nu lignede hun
en Kunstners Skabning, hvorpaa der er blevet
lagt den sidste Haand, før var hun en overgiven
Jomfru, nu en fuldendt Qvinde i al Skjønhe-
dens Glands. Hendes Øine udtalte kun een
eneste Følelse, men en fuldkommen Følelse.
Hun havde ikke havt Tid til at tørre sig af;
Taarer overtrak hendes Blik med en funklende
Glands. Halsen, Skuldrene, Brystet havde
nu naaet den udviklede Skjønheds rigtige Grændse.

En Deel af hendes tykke Haarlokker bleve holdt[illegible]
sammen med en Kam; de ovrige bølgede nedl[illegible]
over Skuldrene og Armene. Hendes stor[illegible]
Bleghed svækkede ikke hendes Skjønhed; den[illegible]
gav den meget mere en uimodstaaelig Ynde[illegible]
Andry følte en hellig Rædsel; han blev endnu[illegible]
staaende uden Bevægelse. Ogsaa hun sad forr[illegible]
bauset ved Synet af den unge Kosack, der viist[illegible]
sig i al den mandige Ungdoms Fordele. Kraft[illegible]
straalede i hans Øine, der bleve beskyggede af[illegible]
mørke Øienhaar; Sundhed og Friskhed afs[illegible]
speilede sig paa hans brune Kinder; hans sort[illegible]
Skjæg glindsede som Silke.

„Jeg formaaer ikke at takke dig, ædelde[illegible]
Ridder!" — sagde hun til ham med en zitt[illegible]
trende Stemme; — „Gud alene kan lønne[illegible]
dig!"

De hvide Øienlaage med mørke Øienhaar[illegible]
bedækkede hendes Øine; hendes Hoved bøied[illegible]
sig; en let Rødme farvede hendes Kinder. And[illegible]
dry var ikke i Stand til at svare. Han vilde[illegible]
gjerne have forklaret hende hvad hans Hjert[illegible]
følte, og det med al den Ild, hvormed han d[illegible]
følte det, men han formaaede det ikke. Hann[illegible]

Mund var lukket af en ubekjendt Magt; hans Stemme manglede Kraft. Han erkjendte at det ikke var givet ham, der var opdraget paa Seminariet og hidindtil havde ført et krigerisk, omvankende Liv, at svare, og han blev vred paa sin Kosacknatur.

I dette Øieblik traad Tartarpigen ind i Værelset. Hun havde allerede skaaret Andrys Brød i Stykker, og bød sin Frøken et Stykke paa en Tallerken af Guld. Den unge Pige saae paa Qvinden, derpaa paa Brødet, og endelig paa Andry. Dette dybtbevægede, taknemmelige Blik, i hvilket man læste Mangel paa Kraft til at udtrykke sig med Ord, blev bedre forstaaet af Andry, end den længste Samtale. Hans Sjæl følte sig lettet. Han vilde tale, da den unge Dame pludseligt vendte sig til Tærnen og sagde bekymret:

„Og min Moder? Har du bragt hende Brød?"

„Hun sover."

„Og min Fader!"

„Jeg har bragt ham noget, og han sagde

at han selv vilde komme for at takke Ridderen."

Beroliget tog hun Brødet og bragte det til sine Læber. Andry saae med en ubeskrivelig Glæde, hvorledes hun brød Brødet og spiiste begjærligt, da erindrede han pludseligt den rasende Afsindige, der havde maattet betale sin Graadighed med Livet. Han blev bleg, greb fat i hendes Arm og sagde;

„Holdt! Spiis ikke mere. Det er saa længe siden, at du har taget Næring til dig, at Brødet vil skade dig." Hun lod Armen synke, lagde igjen Brødet paa Tallerkenen og saae paa Andry med en Mine, der røbede at hun vilde følge hans Raad.

„O min Dronning!" — raabte Andry lidenskabeligt; — „Befael! Hvad vil du? Forlang det Umueligste og jeg vil adlyde dig. Befael mig at gjøre hvad intet Menneske vilde gjøre, og jeg vil gjøre det. For dig vilde jeg begaae en Forbrydelse. Det vilde være en Glæde for mig, ved det Hellige Kors! Jeg kan ikke udtrykke hvor stor en Glæde det vilde være for mig. Jeg har tre Landsbyer; Halvparten

af alle min Faders Huse tilhører mig; hele min Moders Morgengave og alt, hvad hun hemmeligt har bragt sammen, tilhører mig. Og alt dette vil jeg forlade, alt dette vil jeg brænde og strøe Asken i Luften, naar du siger mig et eneste Ord, naar du giver mig det mindste Vink med dine sorte Øine. Maaskee er alt det, som jeg siger, taabeligt og dumt; jeg veed ret godt, at det ikke anstaaer mig, der har tilbragt mit Liv i Setschen, at tale, som man taler der, hvor Konger og Fyrster og de ædleste Riddere befinde sig. Jeg seer ret vel, at du er et bedre Væsen for Gud, end andre Mennesker, at de andre Adelsmænds Fruer og Frøkener staae langt under dig."

Med vorende Forbauselse, uden at tale et Ord, men med den høieste Spænding hørte den unge Pige paa denne varme aabenhjertige Tale, i hvilken en ung kraftig Sjæl aabenbarede sig. Hun bøiede det skjønne Hoved forover, aabnede Læberne og vilde tale, dog holdt hun inde, som om hun betænkte, at den unge Ridder tilhørte et andet Parti, og hans Fader, Brødre og Kammerater vare rasende Fjender, som om hun

tænkte paa at de skrækkelige Zaporoger beleirede Staden paa alle Sider og opoffrede Indvaanerne til den visse Død. Hendes Øine fyldte sig med Taarer. Hun tog et Tørklæde frem og bedækkede sit Ansigt for at han ikke skulde see hendes Smerte. Hun satte sig paa en Stoel og blev længe siddende ubevægelig.

„O, sig mig et eneste Ord!" — vedblev Andry, idet han greb hendes sneehvide Haand, men hun taug, holdt sit Ansigt tildækket og rørte sig ikke.

„Hvorfor denne Sørgmodighed? Sig mig, hvorfor saa dybt bedrøvet?"

Hun tog Tørklædet bort fra Ansigtet, strøg de nedhængende Lokker tilside og klagede med en sagte Stemme, der lignede Rørets sagte Hvislen i Aftenvinden.

„Fortjener jeg ikke uendelig Medlidenhed? Er min Moder, som har født mig, ikke ulykkelig? Er ikke min Lod uudsigelig bitter? O, min Skjæbne, er du ikke en Bøddel; du har ført de værdigste Adelsmænd, de rigeste Herrer, Grever og fremmede Baroner og de Fornemmeste af vor Ungdom for mine Fødder. En-

hver af dem havde betragtet min Kjærlighed, som deres høieste Lykke. Jeg behøvede blot at vælge, og den Ædleste, den Skjønneste blev min Gemahl. Men, grusomme Skjæbne! for ingen af dem har Du ladet mit Hjerte tale; men Du lader det tale, dette svage Hjerte, for en Fremmed, for en Fjende, uden at agte paa mit Fædrelands bedste Riddere. Hvorfor, for hvilken Synds, for hvilken Forbrydelses Skyld vil Du straffe mig saa ubarmhjertigt, hellige Guds Moder? Mine Dage hengik i Rigdom og Overflødighed. De udsøgteste Retter, de kostbareste Vine var min sædvanlige Næring. Og til hvilken Ende? For at jeg skulde døe en skrækkelig Død, saaledes som ingen Berler i det hele Rige døer! O, det er endnu det mindste at jeg er bleven fordømt til en saa gruelig Skjæbne, det er endnu det mindste at jeg endnu før min egen Død maa see min Fader og min Moder døe i de skrækkeligste Qvaler — dem, for hvem jeg hundrede Gange vilde givet mit Liv. Nu maa jeg endnu før min Død see ham, høre ham igjen. Hans Ord maa sønderrive mit Hjerte, fordobble min Skjæbnes

Bitterhed For at det skal være mig desto mere smerteligt at lade mit unge Liv for at Døden skal forekomme mig skrækkeligere, og jeg døende skal forbande dig, grusomme Skjæbne, og dig — o tilgiv mig min Synd — hellige Guds Moder!"

Hun taug; Smerte og Fortvivlelse malte sig i hendes Ansigt, og hun bøiede sorgfuldt sin Pande, og over hendes Kinder perlede der Taarer.

„Nei, det skal ikke skee!" — raabte Andry; — „Den skjønneste og bedste blandt Qvinder skal ikke døe en ynkelig Død, thi det er bestemt, at Alt, hvad høit der gives paa Jorden, skal bøie sig for hende, som for en Helgen. Nei, Du døer ikke. Og dersom intet kan forhindre den ulykkelige Skjæbne, dersom hverken Mod eller Tapperhed formaaer at redde dig, saa lad os døe sammen; lad mig døe for dine Fødder; kun som Død skal man skille mig fra dig."

„Bedrag ikke dig selv, Ridder! Bedrag ikke mig!" — svarede hun med en sagte Rysten paa Hovedet. „Jeg veed kun alt for godt

at det er dig umuligt at elske mig; jeg kjender din Pligt. Du har en Fader, du har Slægtninger og et Fædreneland, der kalde dig, og vi ere dine Fjender."

„Ak! hvad spørger jeg efter Fader, Slægtninger og Fædreland!" — svarede Andry, idet han hævede stolt sin Pande, og stod saa rank som et Rør paa Bredden af Dniepr. „Dersom Du troer det, saa vil jeg sige dig, at jeg ingen har, ingen, ingen!" — sagde han, idet han med Haanden gjorde en Gebærde, ved hvilken Kosacken udtrykker at han har fattet sin Beslutning og at hans Villie er uforanderlig. Hvem siger, at Ukraine er mit Fædreneland? Hvem har anviist mig det til Fædreneland? Fædrenelandet er hos den, som vor Sjæl elsker og ærer, hos den, som er os det Dyrebareste i Verden. Mit Fædreneland er du, og dette Fædreneland vil jeg ikke forlade saa længe jeg lever; jeg vil bære det i mit Hjerte. Lad Nogen vove at ville fratage mig det!"

Et Øieblik stod hun ubevægelig og saae ham dybt i Øinene, derpaa kastede hun sig pludseligt med al en Qvindes Lidenskabelighed, der

ene følger sit Hjertes Drivt, om hans Hals, trykte ham i sine Arme og begyndte hæftigt at græde.

I dette Øieblik lød der paa Gaden et forvirret Skrig, en Larm af Trompeter og Trommer. Men Andry hørte det ikke; han havde ikke Følelse for Andet, end for Jomfruens varme Aande, der kysede hans Kind, for de Taarer, der vædede hans Ansigt, for det lange Haar, der som et duftende Silkenæt ombølgede hans Hoved.

Den tartariske Pige traad med et Glædesskrig ind i Værelset.

„Vi ere reddede!" — raabte hun næsten ude af sig selv; — „Vore Venner ere komne ind i Staden og bringe Brød, Meel og fangne Zaporoger med sig."

Men hverken den Ene eller den Anden agtede paa hendes Ord. I Lidenskabens Ruus trykkede Andry sine Læber paa hendes Mund, og hans Kys blev ikke ubesvaret.

Kosacken var tabt, tabt for hele Kosackridderskabet. Han kunde ikke mere see Setschen eller sine Fædres Landsbyer eller Herrens Tem-

pel. Og Ukraine skulde ikke mere modtage en af de kjækkeste af sine Sønner. Den gamle Taraſs kunde udrykke sig en Haandfuld af sine graae Haar og forbande den Dag og Time, da han til sin egen Skam gav en saadan Søn Livet.

VII.

I Zaporogernes Tabar herskede der Larm og Bevægelse. I Begyndelsen kunde ingen ret forklare sig hvorledes en Afdeling kongelige Tropper havde kunnet trænge ind i Staden. Siden gav det sig, at den hele Kuren Perejaslaw, der laa for denne Port, Dagen i forveien havde været stærkt beruset; det var derfor ikke at undres over at Halvdelen af de Kosacker,

hvoraf den bestod, var bleven dræbt og den anden Halvdeel taget til Fange førend de vare i Stand til at samle sig. Førend Nabokurenyerne, vækkede af Larmen, kunde gribe til Vaaben, vare Fjenderne allerede i Staden og deres sidste Rækker sloge Zaporogerne, der i Forvirring og Uorden kastede sig paa dem, tilbage. Koschevoien lod Hæren forsamle og da alle Krigerne stode i en Kreds med Huerne i Haanden, sagde han til dem:

„I vide, I Herrer Brødre! hvad der er foregaaet i denne Nat. I have et Exempel paa hvortil Drukkenskab kan føre. I kjende den Skjændsel, som Fjenden har bragt over os. Det er klart, at det saaledes er eders Vane. Naar I have faaet dobbelte Rationer, saa overfylde I Eder saaledes, at Fjenden ikke alene kan trække Eder Buxerne af, men ogsaa nyse Eder lige i Ansigtet, uden at I mærke det Ringeste til det."

Alle Kosackerne sloge i Følelsen af deres Brøde Hinene ned. Blot Kukubenko, Ataman for Kuren Nesamaiko, opløftede sin Røst.

„Holdt, Fader!" — sagde han; — „om-

endskjøndt det ikke staaer skrevet i Lovene, at man tør gjøre nogen Bemærkning, naar Koschevoien taler for den hele Hær, maa jeg dog tale, thi det er ikke ganske gaaet saaledes til, som Du har sagt. Dine Bebreidelser ere ikke ganske retfærdige. Kosackerne havde feilet og fortjent Døden, dersom de havde beruset sig paa Marschen, under Slaget, eller under en anden vigtig og farlig Forretning; men vi laae her, uden at gjøre det Ringeste, og i den største Kjedsommelighed, for Staden. Der var hverken foreskrevet Faste eller nogen anden Afholdenhed af Kirken. Hvorledes vil Du forlange at Mennesket ikke skal drikke, naar det ikke har noget at bestille? Det er ingen Forbrydelse. Men nu ville vi vise dem hvad det har at betyde at angribe værgeløse Folk. Vi have vel for slaaet dem dygtigt, men nu ville vi slaae dem saaledes, at Ingen skal finde Veien tilbage."

Kurenyens Ord behagede Kosackerne. De opløftede de nedsænkede Hoveder og mange iblandt dem gave Tegn til Tilfredshed, hvormed de sagde:

„Kukubenko har taelt godt!"

Og Taraſs Bulba, der ikke ſtod langt fra Koſchevoien, lagde til:

„Det forekommer mig, Koſchevoi, at Kukubenko har talt Sandheden. Hvad ſvarer du derpaa?"

„Hvad jeg ſvarer? Jeg ſvarer: lykkelig den Fader, der har avlet en ſaadan Søn! Der hører ingen ſtor Viisdom til at tale dadlende Ord; men det er den ſtørſte Viisdom at ſige et Ord, der igjen hæver Menneſket og giver det friſkt Mod ligeſom Sporerne paa ny driver Heſten til den forfriſkende Drik. Jeg selv vilde ſiden ſige et troſtende Ord, men Kukubenko er kommen mig i Forkjøbet."

„Koſchevoien har taelt vel," lød det i Zaporogernes Rækker.

„Et fortræffeligt Ord!" — ſagde Andre.

Og ſelv de Ældſte, der havde trukket ſig roligt tilbage, ſtrøg deres Knebelsbarter med Tilfredshed og ſagde:

„Ja, det var et fortræffeligt Ord!"

„Og hører mig nu, I Herrer!" — vedblev Koſchevoien: — „At tage en Fæſtning ved at beſtige Murene, eller endog ved at bore Hul-

ler ligesom Rotter, som de tydske Mestere, gid de maae see Satan i Drømme! er upassende og aldeles ikke efter Kosackernes Sind. Jeg troer ikke at Fjenden er draget ind i Staden med stort Forraad. Han havde ikke mange Vogne hos sig. Stadens Beboere ere udhungrede; en Følge deraf er, at de ville fortære alt paa een Gang; og hvad Hø til Hestene angaaer, da veed jeg virkelig ikke hvor de skulle finde noget, dersom en af deres Helgener ikke kaster dem noget ned fra Himmelen — men det forstaaer Ingen uden Gud, thi deres Præster formaae intet uden at gjøre store Ord. Af disse og andre Grunde ville de tilsidst maatte forlade Staden. Nu dele man sig i tre Hære og leire sig foran de tre Porte. Fem Kurenyer foran Hovedporten og tre Kurenyer foran hver af de to andre. Kurenyerne Diadniw og Korsun lægge sig i Baghold; ligeledes Polkowniken Taraſs Bulba med sin hele Polk. Kurenyerne Titareff og Tunnoscheff paa høire Side i Reserve; Kurenyerne Tschebinoff og Steblikiw paa venstre Side, og I, Ynglinger, der føle at eders Tænder ere skarpe, forlader

Geledderne for at forhaane og udfordre Fjenden. Polakken har ingen Hjerne; han kan ikke taale Fornærmelser; det var mueligt, at de endnu gjorde et Udfald. Enhver Ataman mønstre sin Kuren, og, dersom han ikke finder den fuldtallig, saa tage han Folk af Lævningerne af Kuren Perejaslaw. Seer Eder alle vel for; man give hver Kosack et Glas Viin for at gjøre ham ædru, og et Brød. Men jeg troer, at de have faaet nok af det igaar, thi de have i Sandhed den hele Nat igjennem spiist saa umaadeligt, at det forundrer mig at de ikke alle ere revnede. Og nu endnu en Befaling! Dersom nogen jødisk Kromand understaaer sig i at sælge et eneste Glas Brændeviin til een eneste Kosack, lader jeg nagle ham et Svineøie paa Panden og ham hænge ved Broerne. Nu, frisk til Arbeidet, Brødre! til Arbeidet!"

Paa en saadan Maade uddeelte Koschevoien sine Befalinger. Alle hilsede de ham, idet de bøiede sig lige til Bæltestedet, vendte sig derpaa til deres Vogne og satte ikke Huerne paa, førend de vare et godt Stykke borte. En-

hver udrustede sig; prøvede Landse og Sabel, fyldte Krudthornet, satte sine Vogne i Beredskab og søgte sine Heste.

Medens Taraſs gik til sit Telt, faldt det ham ind, uden at han just tænkte paa Natten, hvor Andry vel kunde være. Havde man fanget og kneblet ham medens han sov, ligesom de Andre? Dog nei, var ikke den Mand, der vilde overgive sig levende. Iblandt de Døde havde man ikke fundet ham. Hensjunken i Betragtninger vandrede Taraſs til sin Polk, uden at høre at der var nogen, der længe havde kaldt paa ham.

„Hvem kalder paa mig?" — sagde han endelig, idet han foer op af sin Drøm.

Jøden Yankel stod for ham.

„Hr Polkownik!" — sagde han i en Tone, som om han havde noget ret Vigtigt at meddele ham; — „Jeg har været i Staden, Hr. Polkownik!

Taraſs saae paa Jøden med en Mine, der røbede Forbauselse.

„Hvem Fanden har ført Dig did?"

„Jeg vil fortælle Eder det;" — sagde

Yankel. Da, jeg i Morges ved Solens Opgang hørte Larm og Kosackerne begyndte at skyde, greb jeg min Kaftan ogbegav mig, uden at trække den paa, paa Flugt. Først underveis foer jeg med Armene i den; thi jeg vilde overbevise mig om hvad der var Aarsag til Larmen og hvorfor Kosackerne skjøde saa tidligt paa Dagen. Jeg naaede Stadens Port, da de sidste af Hjælpetropperne vare komne igjennem den. Jeg saae ind, og hvem seer jeg? Officeren Galandowitsch. Jeg kjender denne Mand; han har i tre Aar skyldt mig hundrede Dukater. Jeg løber efter ham for at kræve mit Tilgodehavende og kom saaledes ind i Staden."

„Hvad? Du gik ind i Staden og vilde dog kræve ham?" — svarede Bulba; — „Lod han Dig da ikke strax hænge som en Hund?"

„I Sandhed, han vilde lade mig hænge." — „Hans Folk havde allerede faaet mig Strikken om Halsen. Men jeg gav mig til at bede. Jeg sagde Herren at jeg vilde vente saa længe med mit Tilgodehavende, som han ønskede, og lovede ham endnu ovenikjøbet at laane ham Penge, dersom han vilde forhjælpe mig til Be-

taling hos andre Kavalerer; thi, for at sige Sandheden, Hr. Officeren har ikke een Skilling i Lommen, aldeles som om han var en Kosack, omendskjøndt han besidder Landsbyer, Huse, fire Slotte og Steger, der strække sig lige til Schklow. Og dersom Jøderne i Breslau nu ikke havde udrustet ham, kunde han virkelig ikke have draget i Krig. Derfor havde han heller ikke kunnet møde paa Rigsdagen.

„Hvad har du da gjort i Staden?"

„Har du seet nogle af Vore?"

„Jo vist! der er mange af Vore der, Itska, Rakhum, Khaivalkh, Intendanten — "

„Gid de maae fortæres, de Hunde!" — raabte Taraſs, forbittret; — „hvorfor nævner du mig den fordømte Jøderaſe? Jeg taler om vore Zapo.oger.."

„Jeg har ikke seet vore Zaporoger, men jeg har seet Hr. Andry."

„Du har seet Andry?" — sagde Bulba; „Hvad? Hvorledes? Hvor har du seet ham? I et Fangehul, bunden?"

„Hvem turde vove at binde Hr. Andry? Han er for nærværende Tid en af de største

Kavalerer. Jeg havde nær ikke kjendt ham igjen. Hans Rustning er af Guld, hans Bælte er af Guld, alt paa ham er af Guld. Han straaler ganske af Guld, som naar Solen om Foraaret skinner paa det beduggede Græs. Og Waiwoden har givet ham sin bedste Hest; den Hest alene har kostet to hundrede Dukater."

Bulba stirrede forbauset paa ham. „Hvorfor har han da taget en Rustning paa, der ikke tilhører ham?"

Fordi den var bedre end hans; derfor har han iført sig den. Og nu gjennemløber han Krigerrækkerne, og Andre gjennemløbe Rækkerne. Og han underviser og man underviser ham, ret som om han var den rigeste polske Herre."

„Harme tvinger ham da til at gjøre alt dette?"

„Jeg siger ikke, at han er tvungen dertil. Veed Hr. Taras maaskee ikke at han frivilligt er gaaet over til det andet Parti?"

„Hvem er gaaet over?"

„Hr. Andry."

„Hvorhen er han gaaet?"

„Han er gaaet over til det andet Parti, og er nu en af deres."

„Det lyver du, Svineøie!"

„Hvorledes er det mueligt, at jeg lyver? Er jeg da en Nots, at jeg skulde lyve imod mit eget Hoved? Veed jeg maaskee ikke at man hænger en Jøde, som en Hund, naar han vover at lyve for en Herre?"

„Det vil altsaa sige saameget som, at han har solgt sit Fædreneland og sin Tid?"

„Jeg siger ikke at han har solgt dem, men kun at han er gaaet over til det andet Parti."

„Du lyver, Satan af en Jøde! Saadant Noget har man endnu ikke oplevet i noget christeligt Land."

„Gid Græsset maa vore i Indgangen til mit Huus, dersom jeg lyver. Man maa spytte paa min Faders, min Moders, min Svigerfaders og min Bedstefaders Grav, dersom jeg lyver. Dersom Herren forlanger det, skal jeg sige ham hvorfor han er gaaet over."

„Hvorfor da? — Nu, hvorfor?"

Waiwoden har en Datter, der er saa

skjøn — o Gud, saa skjøn!" — nys forsøgte Jøden paa at udtrykke Pigens Skjønhed ved Gebærder, idet han udbredte sine Hænder, blinkede med Øinene, og smækkede med Munden, som om han havde smagt paa noget Sødt.

„Nu, og hvad saa videre?"

„For hendes Skyld er han gaaet over. Naar et Menneske er forelsket, er det som en Skosaal, som man kommer i Vand; man kan bøie den som man vil."

Bulba hensank i dyb Eftertanke. Han tænkte paa hvor stor den svage Qvindes Indflydelse var; hvorledes hun ofte havde voldt mange stærke Mænds Fordærvelse, og at dette var Andrys svage Side. Han stod ubevægelig, som tryllet fast til Stedet.

„Hør, Herre! Jeg vil fortælle Herren Alt! — sagde Jøden; — „da jeg i Morges fornam Larmen og saae, at man gik i Staden stak jeg for en Forsigtigheds Skyld en Rade Perler i Lommen, thi der gives Frøkener i Staden; og naar der er Frøkener, sagde jeg ved mig selv, saa vilde de kjøbe mine Perler, om de saa ikke engang have det tørre Brød. Saa-

snart de polske Officierer havde ladt mig løs, skyndte jeg mig til Waiwodens Huus, for at sælge mine Perler. Da hørte jeg det Hele af en tartarisk Tjenestepige; hun sagde mig at Brylluppet vilde finde Sted, saasnart man havde forjaget Zaporogerne."

„Og du har ikke slaaet ham ihjel paa Stedet, det Satans Barn!" — skreg Bulba.

„Hvorfor skulde jeg slaae ham ihjel? Han er jo dog gaaet frivilligt over, hvori stikker da Forbrydelsen? Han er gaaet over fordi han befinder sig bedre der."

„Og du har seet ham selv?"

„Ganske vist, Ansigt til Ansigt. Hvilken hellig Kriger! Han er skjønnere, end alle de Andre. Gud lader det gaae ham vel! Han kjendte mig i Øieblikket, og da jeg nærmede mig til ham, taelte han til mig."

„Hurtigt? hvad sagde han?"

„Han sagde til mig — det vil sige han gav mig først et Tegn med Fingerne, og derpaa sagde han til mig: „Yankel, sig min Fader, min Broder, Kosackerne, Zaporogerne, sig den hele Verden, at min Fader ikke mere er

min Fader, og min Broder ikke mere min Broder, og at mine Kammerater, ikke mere ere mine Kammerater, og at jeg vil kjæmpe imod dem Alle, — imod dem Alle!"

„Du lyver, Judas!" — raabte Taraſs ude af ſig ſelv; — du lyver, Hund! du har korsfæſtet Chriſtus, forbandede Menneſke! Jeg vil dræbe dig, Satan! Fly, hvis du ikke paa Stedet vil være dødsens!"

Med disse Ord trak Taraſs ſin Sabel. Den forſkrækkede Jøde begyndte at løbe saa hurtigt som hans tørre Been kunde bære ham; han løb ind imellem Koſackernes Vogne, og endnu et godt Stykke over Marken, omendskjøndt Taraſs ikke forfulgte ham; thi han havde betænkt, at det var ham uværdigt at lade en Ulykkelig, der dog var uſkyldig, føle ſin Vrede.

Bulba erindrede nu, at han ſidſte Nat havde seet Andry gaae med en Qvinde igjennem Taboren. Hans graae Hoved ſænkede ſig ned og han kunde ikke troe, at der virkelig var begaaet saa ærels en Gjerning, at hans egen

Søn havde kunnnt sælge sin Sjæl og sin Religion.

Han førte endelig sin Polk til den ham anviiste Stilling bag den eneste Skov, som Kosackerne endnu ikke havde afbrændt. Zaporogerne til Fods og til Hest satte sig i Bevægelse til Stadens tie Porte. Den Ene efter den Anden lod sin Kuren opmarschere. Der manglede kun Kuren Perejaslaw; de Kosacker, der havde udgjort den, havde Dagen iforveien drukket af alle Kræfter. Da de vaagnede befandt de sig da, nogle kneblede i Fiendens Hænder; andre vare sprungne af Søvnens Arme i Dødens, og selv deres Ataman Khlip befandt sig uden Beenklæder og Overklæder midt i den polske Leir.

I Staden bemærkede man Kosackernes Bevægelse. Hele Befolkningen ilede til Voldene og fremstillede et Maleri for Zaporogernes Øine. De polske Kavalerer, den Ene mere kostbart klædt, end den Anden, stode oppe paa Muren; deres gule Hjælme med høie hvide Svanefjer funklede i Solen; andre bare smaae røde eller blaae Huer, der sadde paa Snur, samt med

Guld og Silke broderede Koftaner med hvide hængende Ærmer. Deres kostbare Sabler og Musketter vare ligeledes, efter polsk Skik, indlagte med Guld. I det første Geled stod i en stolt Holdning Statens Høvidsmand Rudjak, med en rød, guldbroderet Hue paa Hovedet. Større og stærkere, end alle de andre, stod han indhyllet i sin kostbare Koftan. Længere henne ved en Sideport stod der en anden Høvding, en lille, mager og tør Mand. Hans smaa levende Øine udsendte gjennemborende Blikke under de tykke Øienbryn. Han vendte sig med Livlighed, pegede med udstrakt Haand paa nogle Poster og uddeelte Befalinger. Man saae paa ham, at han trods sin uanseelige Gestalt var en Krigsmand. Ved Siden af ham stod der en lang, tynd Officier med et tykt Knebelsbart i det røde Ansigt. Denne Herre elskede Sviir og stærk Mjød. Bag ved ham befandt der sig nogle Straajunkere, der havde bevæbnet sig, nogle paa egen Bekostning, andre paa Kronens Bekostning, eller for Jødernes Penge, hvorfor de havde sat deres Rang og Alt hvad de eiede i Pant. Desuden gaves

neder endnu en Mængde Dagdrivere og Snylte-
vinggjæster, der udgjorde Senatorernes Følge; det
maavar saadanne Folk, som i Dag stjal et Stykke
af Solvtøi i en Kro eller fra et Bord, og i Mor-
gengen sad som Kudsk paa Bukken, eller stod bag
ogpaa som Tjener. Kort sagt, der gaves alle
Slags Folk her. Kosackernes Rækker holdt
forroligt udenfor Murerne. Ingen af dem havde
Guld paa sine Klæder; man saae her ingen
stakostbare Metaller, uden paa Svardfæsterne og
ogpaa Kolberne af Musketterne. Kosackerne
klædte sig ikke gjerne kostbart naar de vilde
gaae i Slag; deres Kostaner og Rustninger vare
temmeget simple, man saae i deres Skarer kun
ordbrogede Rækker og sorte Huer med røde
Dusker.

To Kosacker traad ud af Zaporogernes
Rækker. Den Ene var endnu ung, den Anden
maavar lidt ældre, begge havde, efter deres Maade
at tale paa, gode Tænder til at bide, ikke alene
i Ord, men ogsaa i Gjerninger. De kaldte sig
Okhrim, Nasch og Mikita Golokopitenko. Ef-
ter dem fulgte Domid Popowitsch, en gammel
Kosack, der allerede i lang Tid havde besøgt

Setschen, samt staaet under Adrianopels Mure og lidt mangen Skjæbnens Omverlinger i sit Liv. Engang var han, da han reddede sig ud af en Ildebrand kommen til Setschen, med et ganske forttjæret Hoved og med brændende Haar. Siden havde han dog havt Tid til at komme sig igien, og at fede sig. Tykke Haartotte bedækkede hans Ører, og hans Knebelsbart var igien blevet sort og tykt. Popowitsch var berømt for sin Tungefærdighed.

„Den hele Hær bærer røde Jupaner," — — sagde han, „men jeg gad vide, om deres Styrke ogsaa er saa rød (krasnoi, rødglindsende, skjøn).

„Hør!" — raabte den lange Høvidsmand oppe fra Volden, — „Jeg vil kneble Eder tilhobe. Udleverer eders Musketter og Heste, Slaver! Have I ikke allerede seet hvorledes eders Kammerater ere blevne kneblede? Man bringe Fangerne op paa Volden!"

Man bragte de kneblede Zaporoger. Foran gik deres Ataman Khlich, i den Tilstand, hvori man havde grebet ham, uden Buxer og Overklæder. Atamanen lod Hovedet hænge og

skammede sig som en Hund ved sin Nøgenhed og ved det at han var bleven fangen i Søvne.

„Vær ikke bedrøvet Khlib! vi ville befrie dig!" — raabte Kosackerne ned fra Marken.

„Vær ikke sørgmodig, Ven!" — føiede Atamanen Borodaty til, — „det er ikke din Skyld at man har grebet dig igjen; det er noget, der kan hændes Enhver. Men Skjændsel over dem, der stille dig saa skammeligt til Skue, uden for Velanstændighedens Skyld at bedække din Nøgenhed."

„Det seer ud til at I kun besidde Mod naar I have at gjøre med sovende Folk;" — sagde Golokopitenko, idet han pegede paa Brystværnet.

„Bi! Bi! Vi ville afklippe eders krusede Haar!" — raabte en Stemme ned fra Volden.

„Jeg gad nok seet hvorledes de ville klippe Haaret af os," — sagde Popowitsch, idet han dreiede sig om paa sin Hest og vendte sig til Sine, — „men maaskee sige Polakkerne Sandhed, naar den Lange deroppe anfører dem, ville de være godt forsvarede.

„Hvoraf troer du, at ville være godt forsvarede?“ — spurgte Kosackerne overbeviist om at Popowitsch havde en Spot i Beredskab.

„Fordi den hele Armee kan krybe i Skjul bag ved ham og det er meget vanskeligt at komme til ham med en Landse oven for Maven.“

Kosackerne loe høit; mange rystede endnu længe paa Hovederne og gjentog!

„En Djævel, den Popowitsch! Naar han engang faaer i Sinde at bruge sin Vittighed mod Nogen, saa —“ men Kosackerne fik ikke Tid til at tale ud.

„Tilbage! Tilbage!“ — raabte Koschevoien.

Polakkerne syntes nemlig, ikke at ville taale en saadan Forhaanelse og Høvidsmanden gav et Tegn med Haanden. Og næppe havde Kosackerne trukket sig tilbage, førend en Musketsalve tordnede ned fra det øverste af Volden. En stor Bevægelse opstod i Staden; selv den gamle Waiwoden viiste sig til Hest. Portene aabnede sig og den polske Armee drog ud. Foran kom Husarerne i en skjøn Række, derpaa

Kyrassererne med deres Landser og Kobberhjelme. Bag efter dem rede de rigeste Adelsmænd, hver klædt efter eget Behag. De forsmaaede at blande sig imellem Soldaterne, og de, som ingen Commando havde, stillede sig i Spidsen for deres egne Folk. Derpaa kommer andre Rækker, saa den lange, tynde Officier; saa igjen andre Rækker, og derpaa den tykke Høvidsmand, og den Sidste der forlod Staden var den tørre, magre Høvding.

„Forhindrer dem," — raabte Koschevoien, — — „Forhindrer dem i at opstille deres Rækker! Alle Kurenyer skulle kun angribe een Gang. Forlader de andre Porte, Kureren Titareff skal angribe fra den ene Side, Kureren Diadkoff fra den Anden. Kukubenko og Poliwoda skulde falde dem i Ryggen. Skiller dem ad! Bringer dem i Uorden!"

Kosackerne angrebe fra alle Sider. De brøde de polske Rækker og lode dem ikke Tid til at affyre een eneste Musketsalve, men Alt blandede sig vildt imellem hinanden. Man brugte kun Sabler og Landser. I denne almindelige Uorden havde enhver Leilighed til at

at vise sig. Domid Popowitsch dræbte tre Fodgjængere og kastede to Adelsmænd af Hesten, med de Ord:

„Smukke Heste! Jeg har længe ønsket mig nogle Saadanne!"

Derpaa jog han dem hen over Marken og skreg til de andre Kosacker at de skulde anholde dem. Derpaa vendte han tilbage til Waiwoden, angreb de Herrer, som han havde kastet af Sadlen, dræbte den Ene, kastede sin Arkar *) om Halsen paa den Anden og slæbte ham afsted hen over Marken, efterat han havde frataget ham hans kostbare Sabel og hans med Dukater velfyldte Pung. Kobita, en endnu ung og dygtig Kosack, kom i Haandgemæng med en af de tappreste Polakker og de kjæmpede længe Mand mod Mand. Endelig seirede Kosacken; ham stødte Polakken sin Dolk i Brystet, men uden at dette kunde frelse ham selv; en endnu varm Kugle traf ham i Tindingen. Den fornemmeste polske Herre havde truffet ham saale-

*) En lang Snor med en Løkke.

des, den skjønneste Kavaleer, en Olding af den ældste Slægt; han sværmede paa sin kraftige, lysebrune Hest allevegne omkring og havde allerede udmærket sig ved flere Heltegjerninger. Han havde nedhugget to Zaporoger, kastet en dygtig Kosack, Fader Kary, af Sadlen og gjennemboret ham med sin Landse, efterat han havde dræbt hans Hest med et Pistolskud. Nu havde han udryddet Kobita af de Levendes Rækker.

„Det er min Mand, som jeg vil maale mine Kræfter med!" — raabte Atamanen for Kuren Nesamaiko, Kukubenko.

Han gav sin Hest af Sporerne og jog los paa Polakken; han udstødte dermed et saa vældigt Skrig, at alle de, som vare i Nærheden uvilkaarligt foer sammen, Polakken vilde vende sin Hest, for at møde sin nye Fjende; men Dyret adlød ikke. Det frygtelige Skrig havde gjort det sky; det gjorde et Spring til Siden, Kukubenko jog Polakken en Kugle i Ryggen; han faldt af Hesten; men endnu overgav Polakken sig ikke; han forsøgte paa at gjennem-

bore sin Fjende, men Sablen faldt ud af hans kraftløse Haand.

Kukubenko fattede sit mægtige Sværd med begge Hænder, og stødte ham Spidsen ind i mellem de blege Læber. Jernet sønderbrød Polakkens Tænder, skar ham Tungen af, trængte igjennem Halshvirvelen, og foer endnu dybt ned i Jorden. Det mørke Blod sprudlede ud af Saaret og farvede Adelsmandens gule, guldbroderede Koftan. Kukubenko forlod Liget og kastede sig med sine over en anden Skare.

„Hvordan kan man lade en saa kostbar Rustning ligge?" — sagde Atamanen for Kuren Uman, Borodaty.

Han forlod sine Folk og begav sig til Stedet for at opsamle det rige Bytte. Han tog den tyrkiske Dolk med kostbare Stene, den med Guld velfyldte Pung, og løste en lille Daase fra hans Hals, der indeholdt en Haarlok, et Minde fra en Pige, Borodaty bemærkede ikke at Officieren med den røde Næse, den Samme, som han allerede engang havde kastet af Sadlen, og tegnet med en Skramme i Ansigtet var kommen til ham. Officieren svang sin Sa-

bel og bibragte den bøiede Hals et Dødshug. Begjærligheden efter Bytte havde bragt Ataman Borodaty til en sørgelig Ende. Hans Hoved rullede til den ene Side, hans Krop faldt til den Anden og Jorden blev farvet af hans Blod. Førend den seierrige Officier kunde gribe Ataманens Hoved ved Haartoppen havde der allerede indfundet sig en Hævner.

Ligesom en Høg, der med sine mægtige Vinger længe har gjennemkrydset Luften, pludseligt holder stille, og derpaa, som en Piil, skyder ned paa en Vagtel, der slaaer i en Kornmagt — saaledes skjød Tarass Søn, Ostap, ogsaa ned paa den polske Officier og kastede ham sin Løkke om Halsen. Officirens røde Ansigt blev farvet endnu mørkere, da Løkken pressede hans Strube sammen. Han greb krampagtigt efter en Pistol, men hans Haand formaaede ikke mere at styre den. Kuglen peeb ham over Hatten uden at ramme. Ostap løste en Silkesnor, som Polakken betjente sig af, for at binde sine Fanger, fra hans Sadel, bandt hans Arme og Been, gjorde den anden Ende af Snoren fast ved sin Sadelknap og slæbte

Polakken afsted med sig hen over Marken, idet han raabte til Kosackerne af Kurerne Umane, at de skulde vise deres Ataman den sidste Ære. Da Kosackerne af den Kuren hørte dette, forlode de Kampen, for at tage Liget op, og begyndte at trættes om hvem de skulde vælge i hans Sted.

„Dog hvorfor skulle vi raadslaae saa længe;" — sagde de endelig; — „det er umuligt at vælge en bedre Kurewoi, end Ostap Bulba. Rigtigt nok er han den Yngste iblandt os; men han har Indsigt og Forstand om en Olding."

Ostap tog sin Hue af og takkede sine Kammerater for den Ære, som de viste ham; men dog foregav han hverken Ungdom eller Mangel paa Erfaring, thi i Slagets Øieblik er det ikke tilladt at nøle. Ostap førte dem strax imod Fjenden, og viste dem, at de ikke havde gjort ilde i at vælge ham til Ataman. Polakkerne følte snart, at Kampen blev for heed; de vege tilbage og gjennemskare Sletten, for igjen at samle sig paa den anden Side. Den lille Høvidsmand gav en Trop af fire Hun-

drede Mand, der holdt som Reserve, ved Stadens Port, et Tegn, og den affyrede en Musketsalve paa Kosackerne. Dog bleve Faa kun trufne. Nogle Kugler rammede Hærens Oxer, der stirrede dumt paa Kampen. Forskrækkede udstødte disse Dyr en lydelig Brølen, styrtede ind paa Kosackernes Tabor, sønderbrøde Vognene og traad mange Mennesker under Fødder. Taraſs kom i dette Øieblik med sin Polk ud af det Baghold, i hvilket han havde staaet, spærrede Oxerne Veien, og bad sine Folk udstøde et lydeligt Skrig. Da blev den rasende Flok bestyrdset; den vendte sig imod de polske Regimenter og bragte dem i Uorden.

„Mange Tak, I Tyre!" — raabte Zaporogerne; — „I have været os til god Tjeneste paa Marschen; nu gaae I os ogsaa i Slaget."

Kosackerne styrtede sig paa ny imod Fienden. Mange Polakker omkom; mange Kosacker udmærkede sig. Iblandt Andre Meteliza, Schilo, begge Pisſarenkoerne, Wowtuſenko. Polakkerne saae sig haardt betrængte fra alle Sider, de hævede deres Faner for at samle sig

igjen og skreg, at man skulde aabne Stadens Porte. Jernportene knirkede paa deres Angler og aabnede sig, for at optage de flygtende, udmattede, støvbedækkede Kavalerer, ligesom Faaresti en modtager Hyrden. Mange Zaporoger vilde forfølge dem ind i Staden, men Ostap holdt Sine tilbage med de Ord:

„Holder Eder tilbage, I Herrer Brødre! Bliver borte fra Murene; det er ikke godt, at komme dem for nær."

Ostap havde Ret, thi i det samme Øieblik knaldede en almindelig Salve ned fra Volden. Koschevoien traad til for at ønske Ostap til Lykke.

„Det er en Ataman, der er ung endnu," — sagde han, — „men han anfører sin Skare, som en gammel Høvidsmand."

Den gamle Taras dreiede sit Hoved om for at see hvem den nye Høvidsmand var; han saae sin Søn Ostap i Spidsen for Kuren Umane, med Huen trukken ned over Ørerne og Atamanskøllen i Haanden.

„Nei, see mig engang til den Karl!" — sagde han fornøiet ved sig selv.

Han takkede alle Kosackerne af Kurenen Umanen for den Ære, som de havde viist hans Søn.

Kosackerne trak sig tilbage til deres Tabor. Polakkerne viste sig igjen paa Murene; men denne Gang var deres kostbare Jupaner sønderrevne og bedækkede med Blod og Støv.

„Hei, Holla! Have I forbundet eders Saar?" — raabte Zaporogerne til dem.

„Bier kun! Bier kun!" — svarede den tykke Høvidsmand oppe paa Volden og svingede en Snoer i Haanden.

En lang Tid overøste begge Parter med Trusler og Skjældsord.

Endelig holdt de op; det ene Parti gik for at udhvile sig efter Kampens Besværligheder; det andet lagte Jord paa sine Saar og sønderrev de kostbare Klæder, som de havde berøvet de Døde for at gjøre Bind af dem. De, der vare mindst saarede, samlede deres Kammeraters Lig og viste dem den sidste Ære. Med deres Sværd og Landser grov de Grave og bar Jorden tilside i deres Kjoleskjød; derpaa lagte de med megen Omhyggelighed Kosackernes

Legemer i Gravene, og bedækkede dem igjen med Jord, for at de ikke skulde blive til Bytte for Fuglene. Polakkernes Lig bleve bundne tilsammen ved Halerne af Hestene, som Zaporogerne derpaa jog med hæftige Pidskeslag igjennem Sletten. De rasende Heste fore afsted hen over Marken, idet de slæbte de blodige Legemer efter sig gjennem Støv og Snavs.

Om Aftenen satte alle Kurenyerne sig sammen i en Kreds og fortalte om de Heltegjærninger, som den hver Dag havde udført. De forbleve længe vaagne. Men sildigere, end alle de andre lagde den gamle Taras sig til at sove; han kunde ikke begribe hvorfor Andry ikke havde viist sig iblandt de Kjæmpende. Havde denne Judas skammet sig ved at stride imod sine Brødre? Eller havde Joden loiet, og befandt Andry sig i Fangenskab? Men Taras erindrede, at Andrys Hjerte altid havde været tilgjængeligt for Qvindernes Smigerier og i sin Utrøstelighed forbandede han den polske Pige, der havde forført hans Søn, og svoer paa at hævne sig paa hende. Han vilde have holdt sin Eed, uden at blive rørt af Pigens

Skjønhed, han vilde have slæbt hende ved hendes lange Haar igjennem Kosackernes Leir, han vilde havde besudlet hendes skjønne Skuldre, der vare saa hvide, som de høieste Bjærges evige Snee med Blod; han vilde have revet hendes Legeme i tusinde Stykker. Men Tarafs vidste selv ikke hvad Gud vilde tilskikke ham der følgende Dag.

Endelig sov han ind; de muntre, ædrue Vogtere holdt sig ved Ilden hele Natten igjennem og saae med opmærksomme Blikke ud i Mørket.

VIII.

Solen havde endnu ikke tilbagelagt Halvdelen af sin Bane paa Himmelen, da Zaporogerne allerede befandt sig i en almindelig For-

samling. Fra Setschen var der kommet den Rædselstidende, at Tartarerne i Kosackernes Fraværelse ganske havde plyndret den; at de havde opgravet de Skatte, som Kosackerne havde nedgravet i Jorden; at de havde myrdet dem, der var tilstede eller taget dem til Fange; at de havde bortført alle Hjordene og Hestene og vendt sig lige imod Perekop. En eneste Kosack, Maximin Galodukha, var underveis undsluppet fra Tartarerne; han havde stukket Miszarn ihjel, taget hans Pung fuld af Zechiner og var flygtet i tartarisk Dragt og undsluppet paa en Tartarhest, efterat han var bleven forfulgt i to Dage. Hans Hest var styrtet under ham af Mathed; han havde taget en Anden og ligeledes jaget denne ihjel, indtil han endelig paa en Tredie havde naaet Zaporogernes Leir, om hvilken han underveis havde hørt at den beleirede Dubuo Han kunde kun forkynde den Ulykke, der var skeet, men hvordan var Ulykken skeet? Havde de Kosacker, der befandt sig i Setschen, beruset sig paa zaporogisk Viis, og var da blevne fangne i deres Drukkenskab? Hvorledes havde Tartarerne opdaget

det Sted, hvor Hærens Skat laa nedgravet? Han kunde ikke sige det? Kosacken var halvdød af Udmattelse; han var ganske ophovnet; Vinden havde forbrændt hans Ansigt, han faldt til Jorden, og hensank i en dyb Søvn.

I saadanne Tilfælder var det en Vane hos Zaporogerne strax at sætte efter Roverne, for endnu at indhente dem paa Marschen, thi ellers bleve Fangerne slæbte til Lilleasiens Slavetorve, til Smyrna, til Den Kuta, og Gud veed hvor man ellers vilde have seet Zaporoghovederne med de lange Pidske. Dette var Aarsagen til at Kosackerne havde forsamlet sig. Alle, fra den Første til den Sidste, stode der med Huerne paa Hovederne, thi de vare ikke komne for at høre Atamanens Dagsbefaling, men for at raadslaae med hverandre som Ligemænd.

„De Gamle maae først lade os høre deres Raad!" — lød det fra Mængden.

„Koschevoien maa komme frem med sit Raad!" — sagde Andre.

Koschevoien tog sin Hue af, takkede ikke mere som Kosackernes Anfører, men som deres

Kammerat, for den Ære, som de viste ham, og sagde:

„Mange iblandt os ere ældre, end jeg, og visere i Raad, men da I dog forlange, at jeg skal tale først, saa hører min Mening: Kammerater! lad os uden Tidsspilde forfølge Tartarerne, thi I vide selv hvad for Folk Tartarerne ere. De ville ikke oppebie vor Ankomst med de Skatte, som de have stjaalet men adsprede dem paa Stedet, saa at vi ikke mere ville finde et Spor af dem. Derfor er det mit Raad at vi bryde op; vi have længe nok spadseret omkring her; Polakkerne vide hvad Kosackerne ere. Vi have hævnet vor Tro efter bedste Evne, og hvad Byttet angaaer, da lover en udhungret Stad just ikke meget. Altsaa er det mit Raad, at vi drage bort."

„Lader os drage bort!"

Dette Ord gjenlød i Zaporogernes Kurenyer; men dette var ikke efter Taraſs Bulbas Sind; han slog Rynker paa Panden, og sammentrak de fortegraae Øienbryn, der lignede Urterne paa en Klippevæg, naar der ligger Riimfrost paa Spidserne af deres Blade.

„Nei, det Raad duer ikke, Koschevoi!“ — sagde han; — „du taler ikke som det sommer sig. Det synes som om du har forglemt Vore, der sidde fangne hos Polakkerne. Du vil altsaa, at vi skulle forglemme Broderskabets første og helligste Lov, at vi skulle forlade vore Kammerater, for at de kunne blive levende flaaede, eller for at man endog skal partere deres Legemer og bære Stykkerne omkring i Stæderne i det hele Land, ligesom de allerede have gjort det mod Hetmann og de ædleste Riddere i Ukraine. Desuden havde de ikke paa den skjændigste Maade forbigaaet alt hvad der er os helligt? Hvad ere vi da? Jeg spørger Eder alle. Hvilken Kosack forlader den Anden i Noden? Hvem lader ham omkomme som en Hund i et fremmed Land? Hvis det er kommet saa vidt, at Ingen mere tænker paa en Kosacks Ære, og enhver lader sig spytte i det graae Skjæg eller forhaane med beskjæmmende Ord, vil jeg i det mindste ikke lade mig forhaane. Jeg bliver her alene!“

Alle Zaporogerne bleve rystede af disse Ord.

„Min vakkre Polkownik!" — svarede Koschevoien; har du forglemt, at der ogsaa befinder sig Kammererater i Tartarernes Hænder? Og dersom vi ikke befrie dem nu, blive de solgte til Hedningerne til et evigt Slaveri; dette er langt grædseligere, end den skrækkeligste Død. Har du forglemt, at de havde bortslæbt vor hele med Christenblod kjøbte Skat?"

Alle Kosackerne stode hensjunkne i dyb Eftertanke og Ingen vidste at sige Noget. Ingen vilde bringe sig i ondt Rygte. Da traad Kassian Bovdug, den zaporogiske Hærs Ældste, frem. Han var høit æret af alle Kosackerne. To Gange havde man valgt ham til Koschevoi og ogsaa i Krigen var han en dygtig Kosack. Men han var bleven gammel. I lang Tid havde han ikke mere kunnet drage i Slaget, og han var temmelig knap med sine Raad. Den Gamles eneste Fornøielse var det nu, at lægge sig ved Siden af Kosackgrupperne for at høre paa Fortællingerne om forrige Dages Eventyr og om sine Kammeraters Bedrivter. Han blandede sig aldrig i en Samtale, men hørte til i Taushed, idet han med Fingerne kradsede

Aſken ud af en kort Pibe, som han kun sjældent tog ud af Munden. Saaledes blev han længe liggende med halvttillukkede Øine, saa at Kosackerne ikke vidste om han hørte til eller var sovet ind. Under Felttogene blev han hjemme; denne Gang havde han imidlertid ladet sig bevæge til at drage med. Han havde gjort den Bevægelse med Haanden, der er Kosackerne egne, naar de have fattet en Beslutning, og sagde til dem.

„Ved Guds Naade, jeg drager med Eder, maaskee kan jeg være Kosackernes Ridderskab til Nytte i et eller andet."

Kosackerne taug, da han traad frem for Forsamlingen, thi det var allerede længe siden de havde hørt et Ord af hans Mund. Enhver var begjærlig efter at høre hvad Bovdug vilde sige.

„Raden er kommen til mig at sige et Ord, mine Herrer!" — saaledes begyndte han; — „Børn! hører paa en Oldings Ord! Koschevoien har talt godt som en Anfører for Kosackernes Hær, der har at bære Omsorg for at den fælleds Skat bevares; han kunde ikke

tale vifere. Dette er mit første Ord og nu fornemmer mit andet. Men mit andet Ord er dette. Ogsaa Polkowniken Taraſs har udtaelt en ſtor Sandhed; Gud give ham et langt Liv, og lade Ukraine erholde mange ſaadanne Polkowniker! Koſackens første Prydelſe og første Pligt er Opretholdelſen af Broderſkabet. Jeg har levet længe i Verden, men jeg har endnu aldrig hørt fortælle, I Herrer Brødre! at en Koſack paa nogen Maade har ſolgt eller forladt ſine Brødre. Men baade diſſe her, og hine ere vore Kammerater. Enten de ſaa ere faa eller mange, ere de Alle vore Kammerater, Alle vore Brødre. Derfor er det min Mening at de, hvem de, ſom Tartarerne have fanget, ere kjæreſt, ſkulle drage bort for at forfølge Tartarerne, men den anden Halvdeel ſkal vælge ſig en Anfører i Atamanens Sted. Men dertil duer, hvis I ville troe mit graae Hoved, ingen bedre, end Taraſs Bulba. Der gives ingen iblandt os, der kan maale ſig med ham i krigeriſk Dygtighed."

Saaledes talte Bovdug og taug; alle Koſackerne glædede ſig over at han havde ført

dem paa saa god en Vei; de kastede deres Huer i Veiret og raabte:

„Tak, Fader! Han har tiet! Han har længe tiet, men nu har han endelig engang taelt. Ikke forgjæves sagde han, da vi drog ud, at han maaskee kunde være Kosackridderskabet til Nytte. Han har her gjort hvad han har sagt."

„Nu ere I enige deri?" — spurgte Koschevoien.

„Vi samtykke alle!" — raabte Kosackerne.

„Altsaa er Forsamlingen sluttet?"

„Forsamlingen er til Ende!" — svarede Koschevoien.

„Saa hører nu min Armeebefaling, Børn!" sagde Koschevoien.

Han traad frem, satte sin Hue paa, og Zaporogerne toge deres af og stode med blottede Hoveder og nedslagne Blikke, som det altid var Skik iblandt Kosackerne, naar en af deres Foresatte taelte.

„Nu, I Herrer Brødre! deler Eder! De, som ville drage bort, maae gaae til Høire; de, som ville blive, til Venstre. Hvorhen den største Deel af en Kuren gaaer, derhen gaaer

ogsaa Resten. Men vedbliver det mindre Tal at paastaae sit Valg, skal det indlemmes i andre Kurenyer."

Nu begyndte der en Løben til Venstre og til Høire. Did, hvorhen Fleertallet af en Kuren gik, gik Atamanen ogsaa; det mindre Antal blev indlemmet i andre Kurenyer. Undertiden manglede der kun lidt i at begge Halvdele vare lige. Iblandt dem, der vilde blive, befandt sig næsten den hele Kuren Nesamaiko, en god Deel af Kuren Popowitscheff, hele Kuren Umane, hele Kuren Kaneff, en god Halvdeel af Kuren Steblikoff, og en god Deel af Kuren Fimoscheff. Alle de Andre foretrak at forfølge Tartarerne. Paa begge Sider var der mange brave og dygtige Kosacker. Iblandt dem, der havde besluttet at forfølge Tartarerne, var Tscherewety, den brave, gamle Kosack Pokotipole, og Lemisch og Prokopowitsch og Schoma. Demid Popowitsch var traadt til dem, thi han var en Kosack af en meget voldsom Characteer og kunde ikke forblive ret længe paa eet Sted. Efterat han havde forsøgt sine Kræfter paa Polakkerne, vilde han ogsaa forsøge dem paa

Tartarerne. Kurenes Atamaner vare Noſtugan, Pokryſchka, Newymsky, og endnu mange andre fornemme og brave Koſacker foelte Lyſt til at prove deres Sabler og kraftige Arme i en Kamp mod Tartarerne. Ogſaa iblandt dem, der vilde blive tilbage, gaves der ikke faa tappre, meget tappre Mænd, ſaaſom Atamanerne Demytrowitſch, Kukubenko, Wertiſchwiſt, Balan, Bulbenko og Oſtap. Foruden gaves der endnu mange udmærkede, mægtige Koſacker, Wowtuſenko, Tſchenitſchenko, Stephan Guſka, Ochrim Guſka, Mykola Guſty, Zadorojny, Metelitza, Iwan Zakrutyguba, Moſy Schilo, Degtarenko, Sydorenko, Piſarenko, og en Mængde andre dygtige Koſacker. Alle havde ſtreifet meget omkring til Heſt og til Fods, havde ſeet Anatoliens Kyſter, Krims Saltſtepper, alle de ſtore og ſmaa Floder, der udgyde ſig i Dniepr, alle denne Stroms Bugter og Floder. De havde gjennemſtreifet Illyrien, Moldau, Tyrkiet, gjennemfaret hele det ſorte Hav med deres toaarede Koſackbaade; de havde med halvtredsſindstyve Baade angrebet de rigeſte og ſtørſte Skibe; de havde boret en ſtor Mængde tyrkiſke

Galeier i Grund og bortskudt meget Krudt i deres Liv. Mere end een Gang havde de sønderrevet de kostbareste Stoffer fra Damaskus, for at gjøre sig Strømper af dem, mere end een Gang havde de fyldt deres vide Buxelommer med Zechiner af purt Guld. De Rigdomme, som Enhver af dem havde forødt med at drikke og paa andre Maader, formaaede Ingen at beregne. De havde, som det var Skik og Brug hos Kosackerne, ødelagt Alt, idet de bode hele Verden til Gjæst og leiede Musikanter til en almindelig Dands. Altid gaves der nogle Faa, der ingen Skat besadde, og ikke havde nedgravet Sølvkar, Skaaler, Agraffer og Ædelstene imellem Sivet ved Dnieprserne, for at Tartaren ikke skulde finde dem, hvis han ulykkeligviis uformodentligt skulde overfalde Setschen. Imidlertid vilde det være faldet Tartarerne vanskeligt at optage alle disse Skatte, da endogsaa Eierne efterhaanden selv forglemte de Steder, hvor de havde skjult dem. Saaledes vare de Kosacker, der vilde blive for at hævne deres trofaste Kammerater og christelige Religion paa Polakkerne. Ogsaa den gamle

Kosack Bovdug havde foretrukket at blive og han sagde:

„Mine Aar trykke mig for tungt til at jeg skulde kunne løbe efter Tartarerne. Her finder jeg jo allerede en Plads, hvor jeg kan finde min gode Kosackdød. Allerede længe har jeg bedet Gud om, at han, naar jeg engang skal døe, vil lade mig omkomme for Christi hellige Sag. Han har hørt min Bøn. En skjønnere Død gives der intetsteds for en gammel Kosack."

Kosackerne havde efter Skilsmissen opstillet sig i to Afdelinger efter deres Kurenyer; Koschevoien red igjennem Rækkerne og sagde:

„Nu, I Herrer Brødre; er den ene Deel tilfreds med den Anden?"

„Vi ere alle tilfredse, Fader!" — svarede Kosackerne.

„Saa omfavner hverandre og tager Afskeed, thi Gud veed, om I nogensinde ville sammøde hverandre mere i dette Liv. Adlyder eders Ataman og lader Kosackernes Ære lede eders Handlinger."

Alle Kosackerne, saa mange de vare, om-

favnede hverandre. Atamanerne gjorde Begyndelsen; de strøge deres graae Knebelsbarter igjennem Fingerne, rystede hverandres Hænder og betragtede hverandre med et Blik, der sagde:

„Nu, Hr. Broder! Ville vi faae hinanden at see igjen eller ikke?"

De taug og deres graae Hoveder bøiede sig, og saaledes sagde alle Kosackerne fra den Første til den Sidste hverandre Farvel, med den Bevidsthed, at der ventede begge Parter et meisommeligt Arbeide. De besluttede at de endnu ikke strax vilde skilles ad, men oppebie Nattens Mørke for at Fjenden ikke skulde blive vaer at Hæren blev forringet, og de gik nu kurenviis til deres Maaltid. Efter Maaltidet lagde alle de, der skulde begive sig paa Marschen, sig ned og overgave sig til en lang og dyb Søvn, med den Udsigt, at det maaskee var den sidste Dag, da de frit kunde overgive sig til Søvnen. De sov til Solen var gaaet ned, og da Aftenen var kommen, smurte de deres Vogne. Da Alt var færdigt til Afreisen, sendte de deres Bagage iforveien; de selv hilsede endnu engang deres

Brødre ved at lette paa Huerne og fulgte derpaa langsomt Vognene.

Rytteriet marscherede i Rækker uden Støi og uden at opmuntre Hestene efter Fodgjængerne, og snart vare de forsvundne i Mørket. Kun Hestenes Hovslag drønede endnu langt hen og undertiden hørtes ogsaa en Knagen af et fletsmurt Vognhjul.

De Zaporoger, der vare forblevne for Staden, vinkede endnu længe ad deres Brødre, indtil at de havde tabt dem af Syne, og da de vendte tilbage til deres Telter, og saae ved Stjerneskinnet, at Halvparten af Vognene manglede, tilligemed ligesaa mange af deres Brødre, bleve deres Hjerter tunge, og de hensank alle i Tanker og lode uvilkaarligt Hovederne hænge.

Taraſs saae, at en Sørgmodighed, der kun lidet anstod de Tappre, havde bemægtiget sig Alle; men han taug; han vilde unde dem Tid til at vænne sig til Tabet af deres Brødre og udrustede sig imidlertid i Taushed til at vække dem ved et pludseligt Kosackhurra, der paa ny skulde opflamme deres Mod. Dette er en stor Eiendommelighed ved den flore og mæg-

tige slaviske Race, som iblandt de andre Racer er det, som Havet iblandt Floderne. Naar Stormen bryder los, tordner og brøler det, hæver sig og dreier sine Bølger med en hvirvlende Kraft, saaledes som de smaae Stromme ikke formaae det; men naar det er stille og roligt. udbreder det langt klarere, end Floderne, sit umaadelige Glasklæde.

Taraſs bød sine Karle at afpakke en Vogn, der stod ved Siden. Denne var den største og sværeste i hele Kosackernes Leir, dens stærke Hjul vare dobbelt beslagne med Jern; den selv var stærkt belæsset, belagt med Dækkener og tykke Drehuder, og vel tilsnøret med begede Strikker. Denne Vogn var ganske belæsset med Sække og Fade med god gammel Viin, der længe havde været opbevaret i Bulbas Kjælder. Han havde gjemt den til en festlig Leilighed vilde indtræffe, for at enhver Kosack kunde drikke en Slurk af den kostelige Viin, og en stor Følelse i et stort Øieblik kunde vaagne i Mennesket. Paa Polkownikens Befaling ilede Karlene til Vognen, huggede de stærke Strikker itu med deres Sabler, tog de

svære Oxehuder af Vognen, og aflæssede Viinsækkene og Fadene.

„Tager Alle," — sagde Bulba, — „Alle, saa mange som I ere, hvad I faae fat paa, enten det saa er Skaal eller Krukke, til at vande Hestene med, eller ogsaa øser med begge Hænder."

Og alle Kosackerne, saa mange som de vare, grebe, den Ene en Skaal, den Anden en Steenkrukke, som han brugte til at vande Hestene med, en Tredie rakte begge Hænderne frem, og Taraſs's Karl gik igjennem Rækkerne og skjænkede i af Læderſækkene og Krukkerne. Men Taraſs befalede at Ingen maatte drikke førend han gav et Tegn, paa hvilket alle da skulde drikke paa een Gang. Man begreb at dette maatte have sin gode Grund, Taraſs vidste vel at hvor stærk en god gammel Viin i og for sig selv var, og hvor vel den formaaede at styrke Menneskets Hjerte, fordobblede et godt Ord tillige dog Vinens og Hjertets Styrke.

„Jeg giver Eder denne Drik, I Herrer Brødre!" — sagde Taraſs Bulba, „ikke for at

takke Eder for den Ære, at I have valgt mig til Ataman, hvor stor denne Ære endogsaa er, ikke heller for at høitideligholde vore Kammeraters Afsked; nei, ingen af Delene sømmer sig i dette Øieblik. For os ligger der et stort og møisommeligt Arbeide, som fordrer Kosackernes hele Kraft. Lad os drikke; først og fremmest paa den hellige og sande Tro, for at den Tid endelig maa komme, da denne hellige Religion maa blive udbredt over den hele Jord og da alle Hedninger maa blive forsamlede i Christi Skjød. Lad os ogsaa drikke paa Setschens Velgaaende, at den længe maa staae, alle Hedninger til Fordærvelse, og at der hvert Aar maa udgaae en Mængde Helte af den, den Ene større end den Anden; og lad os tillige drikke paa vor egen Berømmelse for at vore Børnebørn og Børnebørns Børn maae fortælle hverandre, at der fordum har været Kosacker, der ikke have brudt det hellige Broderskab og ikke forladt deres Kammerater. Altsaa Religionen leve, I Herrer Brødre! Religionen leve!"

„Religionen leve!" — raabte de nærmeste Rækker med en mægtig Stemme; — „Reli-

gionen leve!" gjentog de, der stode længere borte, og alle Kosacker, Unge og Gamle, drak Religionens Skaal.

„Setschen leve!" — sagde Taras og svang sit Bæger, saa høit han kunde over sit Hoved.

„Setschen leve!" — svarede de nærmeste Rækker; — „Setschen leve!" — sagde de gamle Kosacker med en dyb Stemme, idet de strøg deres Skjæg; og jublende, som unge Falke, der slaae med Vingerne, gjentoge de unge Kosacker: „Paa Setschens Velgaaende!" — Sletten hørte langt hen hvorledes Kosackerne drak Setschens Skaal.

„Endnu en Skaal, Kammerater! Paa alle Christnes Hæder og Held, der leve paa Jorden!"

Alle Drikkekarrene vare allerede tomte, men Kosackerne stode endnu med opløftede Hænder. Omendsk, ondt deres Sine, der vare oplivede af Vinen, funklede livligt, vare de dog tankefulde. De tænkte ikke paa Bytte, ikke paa det Held, der skulde skaffe dem Dukater, kostbare Vaaben, galonnerede Klæder, tscherkessiske Heste,

men de vare blevne tankefulde, som Ørne, der sidde høit paa Toppen af steile Klipper, hvorfra deres Blikke overskue det umaadelige Hav med dets Krigsskibe, Galeier, og alle de Fartøier, der bedække dets Bugter, med dets Kyster, der tabe sig i det taagede Fiærne og ere bekrandsede med Stæder, der ikke synes større end Fluer, og med Skove saa lave som Gjæs. Som Ørne saae de omkring paa Sletten og tænkte paa den Skjæbne, som Himmelen vilde tilskikke dem. Den hele Mark med dens bugtede Veie og Stier skulde bedækkes med deres hvide Been og drikke sig mæt i Kosackblod, den skulde fyldes med Stumper af Vogne, splintrede Landser, sønderbrudte Sabler; langt hen skulde deres Hoveder rulle; og deres Lokker skulde farves med Blod. Ørne skulde komme og udhakke deres Øie. Men den er saa skjøn, denne Dødsmark, saa frie, saa uendelig vïid; ingen skjøn Daad vil gaae tabt og Kosackernes Hæder vil ikke fordærves som et Korn, der falder i et Vandfad. Der vil komme en Banduraspiller, hvis graae Haar hænge ned paa Brystet, eller en Olding med et hvidt Hoved,

men endnu fuld af mandigt Mod, der med begeistret Sjæl vil omtale dem med herligt klingende Ord. Og deres Roes vil udbrede sig over den hele Jord, og alle vore Efterkommere vil tale om dem; thi et mægtigt Ord klinger langt hen, som en Klokke, i hvilken Støberen har smæltet reent, ædelt Sølv, for at den kan kalde alle Christne i Stæder og Byer til Bøn med sin klangrige Stemme.

IX.

I den beleirede Stad formode Ingen at Halvdelen af Zoporogerne var brudt op, for at forfølge Tartarerne. Fra Vagttaarnet ved Raadhuset havde Vægterne kun seet en Deel af Bagagevognene forsvinde bag den nærliggende Skov. De troede imidlertid, at Ko-

sackerne vilde lægge sig et eller andet Sted i Baghold. Den franske Ingenieur var af den samme Mening. Koschevoiens Ord havde ikke været usande. Mangelen begyndte igjen at indfinde sig iblandt Indvaanerne. Efter den Tids Skik havde Besætningen ikke formaaet at beregne, hvormange Levnetsmidler den behøvede. Man havde forsøgt et nyt Udfald; men Halvparten af de Forvovne var faldne for Kosackernes Sværd og de Øvrige vare, uden at have udrettet noget, igjen kastede tilbage i Staden. Imidlertid havde de speidende Jøder benyttet Udfaldet, for at udforske hvad der var dem af Vigtighed, nemlig hvorfor Zaporogerne vare dragne bort, under hvilke Anførere, med hvilke Kurenyer, hvor mange der vare gaaede, hvor mange der vare blevne tilbage og hvad disse Sidste havde i Sinde at gjøre; kort sagt, nogle faa Minutter efter vidste man Alt i Staden. Anførerne fattede igjen Mod og rustede sig for at levere et Slag. Taraſs sluttede sig af den Bevægelse og Larm, som opstod derinde, til deres Hensigt og forberedte sig ogsaa paa sin Side. Han ordnede sine Skarer, gav Be-

falinger, fordeelte Kurenyerne i tre Afdelinger, og omgav dem med Bagagevognene, som med en Vold, et Slags Slagorden, hvori Zaporogerne vare uovervindelige. To Kurenyer lod han lægge sig i Baghold og bestrøede en Strækning af Sletten med spidse Pæle, Stumper af Vaaben og sønderbrudte Landser for at man kunde kaste saadant paa det fjendlige Rytteri. Da Alt var anordnet, holdt han en Tale til Kosackerne, ikke saameget for at opflamme deres Mod, thi han vidste at det var stærke Hjerter, som fordi han følte Trang til at udtale sig.

„Jeg har Lyst til at sige Eder, mine Brødre, hvad vort Broderskab er. I have erfaret om eders Fædre og Bedstefædre hvor høit de have holdt vort Land i Ære. De have viist sig for Grækerne, de have vundet Guld i Tzargrad (den keiserlige Stad Brzanz), de have havt rige Stæder og Templer og Kniaz (Fyrster); Kniaz af russisk Blod og Kniaz af deres Blod, men ikke af kjætterisk katholsk Blod. Hedningerne have taget Alt; Alt er tabt. Vi alene ere blevne tilbage som Forældreløse, og som en Enke, der har mistet sin stærke Gemahl,

er vort Land nu eensomt ligesom vi. I en saadan Tid, Kammerater! have vi givet hverandre Hænderne paa, at vi ville være Brødre. Derpaa grunder vort Broderskab sig, der gives ingen mere hellig Pagt, end Broderskabet. Faderen elsker sit Barn, Moderen elsker sit Barn, Barnet elsker sin Fader og sin Moder, men hvad vil det sige, Brødre? det vilde Dyr elsker ogsaa sine Unger. Men et Slægtskab, der er knyttet med Sjælens Baand, og ikke alene med Blodets, kjender alene Mennesket. Man finder ogsaa Kammeratskaber i andre Lande; men intetsteds et Kammeratskab som paa russisk Jordbund. Det er vel mødt flere end Een af Eder, at han har forvildet sig i et fremmed Land. Ikke sandt, I have ogsaa seet Mennesker der, de ere ogsaa Guds Skabninger og I have taalt med dem, som med en af os. Men naar man vilde tale et Ord af Hjertet, saa har I fundet, at det var Mennesker med Forstand, men at det ikke var Eders. Det er Mennesker, men ikke de samme Mennesker. Nei, Brødre, elsker som et russisk Hjerte, elsker ikke alene med Gemyttet, men med Alt,

hvad Gud har givet Menneſket, ak!" — ſagde Taraſs med en hæftig Bevægelſe med Haanden, idet han ryſtede ſit graae Hoved og dreiede Spidſerne af ſit Overſkjæg, — „Nei, ſaaledes kan Ingen elſke! Jeg veed, at der nu er indfort lunkne Sæder i vort Land, Enhver tænker kun paa ſin Kornmølle, paa ſin Høſtak, paa ſine Heſte; man vaager kun over de velforſeglede Mjødflaſker at de maae holde ſig godt i Kjælderen, man efterligner, Fanden ſelv maae vide hvilke hedenſke Skikke, de ſkamme ſig ved deres Sprog, Broderen vil ikke tale med Broderen; Broderen ſælger Broderen, ſom man ſælger et livløſt Væſen paa Torvet; en fremmed Konges Gunſt, en elendig polſk Magnats Gunſt, der med ſine gule Støvler træder dem paa Munden, er dem dyrebarere, end alt Broderſkab. Men hos den Sletteſte af diſſe Feige, om han ſaa ganſke har beſudlet ſig med Slaveriets Snavs, endogſaa hos ham, I Brødre! findes der dog endnu en Smule ruſſiſk Følelſe, ogſaa vil han en Dag vaagne op og ſlaae ſig med begge Næver for Panden. Han vil bedække ſit Anſigt med ſine Hænder, forbande

sin feige Tilværelse og afsone sit ærelose Liv med de haardeste Piinsler. Gid de alle maae faae at vide, hvad Broderskabet paa den russiske Jordbund har at betyde, og naar Dødens Øieblik kommer for, i Sandhed, ingen af dem vil døe, som vi, ingen af dem, ingen. Dette er ikke givet deres Musenatur!"

Saaledes taelte Atamanen, og da han havde endt, rystede han endnu paa sit graae Hoved. Alle de, der hørte ham, bleve dybt grebne af hans Ord, der trængte ind i deres Hjertes Inderste. De ældste i Rækkerne bleve staaende ubevægelige og lode Hovederne synke. En Taare blinkede under de graae Øienhaar; de tørrede dem langsomt af med deres Ærmer og ligesom paa et aftaelt Tegn gjorde de en truende Bevægelse med Haanden, ligesom for at udtrykke deres faste Beslutning og rystede paa deres bedagede Hoveder. Taraſs havde truffet det Rette.

Paa samme Tid saae man de fiendtlige Tropper under Klangen af Trompeter og Zinker gjøre Udfald ud af Staden, og de polske Adelsmænd med Hænderne i Siderne ride om-

givne af talrige Svende. Den tykke Høvidsmand uddeelte sine Befalinger. De styrtede, bedækkede med glindsende Harnisker af Erts, i fuld Fart løs paa Kosackerne, og truede dem med deres Blikke og med deres Geværer. Kosackerne lod dem komme paa Skudvidde, affyrede derpaa deres sex Fod lange Musketter og vedbleve at skyde uden Afbrydelse. Larmen af deres Ild lød langt hen over Sletten, som en vedholdende Torden. Kamppladsen var indhyllet i Damp, og Zaporogerne skjøde uden at høre op. De bageste Geledder ladede Geværerne, og rakte de Forreste dem; den forundrede Fjende kunde ikke begribe hvorledes Kosackerne saaledes vedbleve at skyde uden at lade. For de graae Røgskyer, der bedækkede begge Hære, kunde man ikke bemærke hvor der hist og her opstod Aabninger i Rækkerne. Polakkerne led især af den tætte Kugleregn, og da de trak sig tilbage af Røgskyerne, vare deres Skarer blevne betydeligt tyndere. Kosackernes Tab bestod blot af tre Mand, de fortsatte uafbrudt deres Geværild. Selv den fremmede Ingenieur forundrede sig over denne Taktik, der endnu

ikke var forekommet ham, og raabte med høi Røst:

„Zaporogerne ere tappre Folk! Saaledes burde man altid kjæmpe."

Han befalede, at man skulde rette Kanonerne imod Kosackernes befæstede Leir. Malmkanonerne brølede huult af deres vide Svælg; Jorden zittrede langt hen, og den hele Slette indhyllede sig i Dampskyer. Qvalmen af Krudtet udbredte sig vidt og bredt, men Kanonerne havde sigtet for høit. Bomberne beskreve en alt for høi Bue; de fløi forskende hen over Kosackernes Hoveder og sloge dybt ned i Jorden, som de oprodede vidt og bredt. Den franske Ingenieur udrev sine Haar over en saadan Ubehændighed og rettede selv Kanonerne trods Kosackernes uophørlige Kugleregn.

Taraſs havde fra det Fjærne bemærket den Fare, som Kurenyerne Reſamaikoff og Steblikoff vare udsatte for og raabte med sin Semmes hele Kraft:

„Hurtigt! Forlader Vognene! Stiger alle til Hest!"

Men Kosackerne havde hverken kunnet gjøre det Ene eller det Andet, dersom Ostap

ikke havde styrtet sig lige ind paa Fjenden Han rev Lunterne fra sex Kanonerer; der var kun Fire, som beholdt deres. Polakkerne dreve ham igjen tilbage. Nu tog den fremmede Officier selv en Lunte for at affyre en uhyre Kanon, hvis Mage Kosackerne endnu ikke havde seet. En tusindfoldig Død sprudede ud af det vidtgabende Svælg. Da den drønede tilligemed tre Andre efter hinanden, bævede Jorden af det fiirdobbelte Knald, og de anrettede skrækkelige Ødelæggerser. Mangen gammel Kosackmoder kunde begræde sin Søn, og slaae sig for Brystet med de tørre Hænder; der gaves flere end een Enke i Glukhoff, Nemiroff, Tschernigoff og andre Steder. De kunde gaae hver Dag jamrende paa Bazaren og anholde alle Forbigaaende og see dem i Øinene, om de ikke i dem fandt deres Kjære. Man vilde kunde see mange Kriger af ethvert Slags drage igjennem Gaderne, de saae aldrig iblandt dem deres Kjære igjen.

Halvdelen af Kuren Nesamaikoff var ikke mere. Som Leen afhugger en Kornmark, saa at ethvert Ax synker, saaledes foer Kuglerne i

Kosackernes Rækker og strakte dem til Jorden.

Men hvor styrtede Kosackerne nu ikke frem! Hvor trængte de ikke ind paa Fjenden! Hvor brændte ikke Atamanen Kukubenko af Raseri, da han ikke mere saae Halvdelen af sin Kuren. Han trængte med Resten af sine Folk ind midt iblandt Fjenderne, nedhuggede i sit Raseri alt hvad der kom ham i Veien, som om det var Kaalhoveder, afvæbnede nogle Ryttere, idet han med sine Landsestød traf Mand og Hest, trængte frem til Batteriet og bemægtigede sig en Kanon.

Han seer op; allerede er Atamanen for Kurenen Uman forekommet ham, og Stephan Guska har taget det vigtigste Stykke. Da rømmer han ham Pladsen, og vender sig med sine Folk imod en anden Hob Fjender. Hvorhen Kuren Nesamaikoff vendte sig, banede den sig en Vei; Fjendens Rækker bleve tyndere, Polakkerne faldt som Ax. I Nærheden af Vognene selv holdt Wowtusenko, foran ham Tscherewitschenko, paa hiin Side Degtarenko og bag ved ham Atamanen for Kuren, Wertikhwist. Degtarenko havde allerede spiddet to

Polacker med sin Landse, da mødte han en Tredie, der var mindre let at overvinde. Polakken var stærk, behændig og fortræffeligt udrustet, han havde flere end femten Svende i sit Følge. Han hævede Degtarenko af Sadlen og kastede ham til Jorden, idet han svingede sin Sabel høit over ham og raabte:

„Ingen af Eder, I Hunde af Kosacker, formaaer at modstaae mig!"

„Jh, da mener jeg det dog!" — sagde Mosy Schilo og traad frem. Han var en stærk Kosack, der mere end een Gang havde ført Overkommandoen til Søes og bestaaet mange Farer. Tyrkerne havde taget ham og alle hans Kammerater til Fange ved Trapezunt, slæbt dem paa Galeierne, bundet deres Hænder og Fødder, undladt at give dem Riis i hele Uger og ladet dem drikke Søvand. De stakkels Folk havde hellere lidt Alt dette, end fornægtet deres Tro. Men Atamanen Mosy Schilo havde ikke havt Mod til at holde ud, han traad den hellige Lov under Fødder, snoede den forhadte Turban om sit forbryderiske Hoved, vandt Paschaens Tillid, og blev Proviantmester

paa Skibet og Opsynsmand over Galeislaverne. Dette forvoldte de stakkels Fanger ny Smerte, thi de vidste, at, naar en af dem sveg sin Tro, og gik over til Undertrykkerne, var hans Haand endvu sværere og haardere, end Fjendens selv. Dette traf ogsaa ind. Mosy Schilo paalagte dem Alle nye Lænker, kjædede Tre og Tre sammen, snærede dem med Strikker indtil Benene, mishandlede dem med Hug og Stød, og da Tyrkerne, i deres Glæde over at have fundet en saadan Tjener, berusede sig tværtimod i det, som deres Lov bød dem, bragte han Fangerne de fire og tredsindstyve Nøgler til deres Lænker, for at de kunde aabne Laasene, kaste Lænkerne i Havet og ombytte dem med Sabler, for at dræbe Tyrkerne. Kosackerne gjorde et stort Bytte og vendte seierrige tilbage til deres Fædreneland, hvor Banduraspillerne i lang Tid besang Mosy Schilos Bedrivt. Man havde gjærne valgt ham til Koschevoi, men han var en fremmed Kosack. Undertiden udførte han Handlinger, som endog den Klogeste ikke var faldet paa, undertiden derimod forfaldt han til de utroligste Dumheder. Han drak og forødte

hvad han havde erhvervet sig, borgede hos den hele Setsch, og for at gjøre Maalet fuldt, sneg han sig om Natten som en Stratenrøver i en fremmed Kuren, tog alle Harnisker med sig og pantsatte dem i Krostuen. For en saa skammelig Handling bandt man ham til en Pille paa Torvet og stillede en tyk Stok ved Siden af ham for at Enhver kunde give ham et Slag saa stærkt som han formaaede. Men iblandt Zaporogerne fandtes der ikke een Eneste, der hævede Stokken over ham, thi de erindrede den Tjeneste, som han havde gjort dem. Saaledes var Kosacken Mosy Schilo.

„Ih, der gives dog nok Een, der vil slaae Eder, I Hunde!" — raabte han og traad hen imod Polakkerne.

O, hvor de sloges! Hjælme og Harnisker bøiede sig under deres Slag, Polakken opsprettede ham Pantserærken og traf hans Legeme med sin Sabel. Kosackens Skjorte farvedes rød, men Schilo agtede det ikke. Han opløftede sin Haand, den var tung, denne kraftfulde Haand, og han bedøvede sin Modstander med et Slag paa Hovedet, saa at Hjælmen fløi i

Stykker; Polakken vaklede og styrtede af Sadlen; Schilo lavede sig til at hugge den faldne Fjende i Stykker. Kosack, spild ikke Tiden dermed, men vend dig heller om! — Kosacken vendte sig ikke om, og en af den Overvundnes Svende huggede ham med Sværdet i Halsen. Schilo vendte sig hurtigt om og allerede naaede han den Forvovne, da Krudtdampen unddrog ham fra hans Blikke. Fra alle Sider knaldede Skuddene. Schilo vaklede, han følte at Saaret var dødeligt. Han faldt og idet han holdt for Saaret med Haanden, vendte han sig til sine Kammerater!

„Lever vel, I Herrer Brødre og Kammerater!" — sagde han; — „Gid den rette Tro evigt maa trives paa Ruslands Jordbund, gid evig Ære maa vorde den til Deel!"

Han lukkede sine næsten udslukkede Øine og hans Kosacksjæl forlod sit raae Dække. Nu traad Zadorojni frem til Hest, og ligeledes Atamanen for Kurene Wertikhwist og Balaban.

„Siger, I Herrer!" — raabte Taras, idet han vendte sig til Atamanerne for Kurenyerne, — „er der endnu Krudt i Hornene?

Er den kosackiske Kraft ikke slappet? Vakle vore Folk endnu ikke?"

„Fader, der er endnu Krudt i Hornene, Kosackernes Kraft er endnu ikke slappet og vore Folk vakle ikke endnu."

Kosackerne gjorde et vældigt Angreb. De gjennembrød de fjendtlige Rækker. Den lille Høvidsmand lod blæse til Tilbagetog og opheise otte farvede Faner for at samle Sine, der vare adspredte paa Marken. Alle Polacker strømmede til deres Faner; dog havde de endnu ikke ordnet deres Rækker førend Atamanen Kukubenko allerede gjorde et Angreb paa dem med Folkene af Nesamaikoff og stødte paa den tykke Høvidsmand. Høvidsmanden udholdt ikke dette Angreb; han vendte sin Hest og sprængte derfra med slap Tøile. Kukubenko forfulgte ham langt hen over Marken, uden at lade ham stode igjen til sine Folk. Stephan Guska saae dette fra den nærmeste Kuren og blandede sig deri med sin Arkan i Haanden. Med Hovedet bøiet ned over sin Hest's Hals iagttog han det gunstige Øieblik og slyngede ham med det første Kast sin Arkan om Halsen. Høvidsmanden

blev blodrød, han greb Snoren med begge Hænder, og forsøgte paa at sønderrive den, men allerede havde et mægtigt Stød af den mægtige Landse gjennemboret hans Bryst; men Guska glædede sig ikke længe ved denne Gjerning, næppe havde Kosackerne vendt sig om førend Guska allerede var tuffen af fire Landser. Den stakkels Ataman havde næppe saa megen Kraft, at han kunde sige:

„Gid alle vore Fjender maae styrte i Fordærvelse, og gid den russiske Jordbund maae glæde sig ved sin Glands igjennem Aarhundreder!"

Og han udstønnede det sidste Suk. Kosackerne vendte sig igjen; Kosacken Metelitza trængte allerede fra den anden Side ind paa Polakkerne, og nedhug den Ene efter den Anden, og fra den anden Side sprængte Atamanen Newilidschky frem i Spidsen for Sine. Tæt ved en Vognskandse vendte Zakrutiguba Fjenden som Hø og jog ham tilbage, medens Pisarenko alene udenfor en længere bortliggende Skandse slog Fjenden paa Flugt og ved en tredie Skandse

vare Kjæmperne komne i Haandgemæng og strede endog ovenpaa Vognene.

„Siger mig, I Herrer!" — raabte Ataманen Taraſs, idet han vendte ſig til Anførerne, — „er der endnu Krudt i Hornene? Er Koſackernes Kraft ikke ſlappet? Begynde Koſackerne endnu ikke at vakle?"

„Fader, endnu er der Krudt i Hornene; Koſackernes Kraft er ikke ſlappet; Koſackerne vakle endnu ikke."

Allerede er Bovdug falden ned af en Vogn. En Kugle har gjennemboret hans Hjerte. I det han ſamlede alle de Kræfter, ſom han endnu havde tilbage, raabte han:

„Det gjør mig ikke ondt, at jeg forlader Verden. Give Gud Enhver en ſaadan Ende! Gid den ruſſiſke Jord maa glindſe indtil Aarhundreders Ende!"

Bovdugs Sjæl ſvang ſig op i det Høie for at fortælle de Oldinger, der vare gaaede foran, hvorledes man forſtaaer at kjæmpe paa den ruſſiſke Jordbund, og mere endnu, hvorledes man der forſtaaer at døe for den hellige Tro. Strax efter faldt ogſaa Ataманen Balaban. Han

havde faaet tre dødelige Saar, en Kugle, et [illegible]
Landsestik og et svært Sabelhug. Han var en [illegible]
af de tappreste Kosacker. Han havde som Ata[illegible]
man gjort en Mængde Søtoge, af hvilke det [illegible]
berømmeligste var til Anatoliens Kyster. Hans [illegible]
Folk havde gjort mange Zechiner, Stoffer fra [illegible]
Damaskus og andre kostbare Sager til Bytte. [illegible]
Men de havde stort Uheld paa Hjemreisen; de[illegible]
Ulykkelige maatte forbi de tyrkiske Kugler. Da [illegible]
det fjendtlige Skib fyrede med alle sine Stykker, [illegible]
skjød det de fleste af deres Baade i Sænk, og [illegible]
der omkom mangen Kosack i Bølgerne, men [illegible]
de Sivbundter, der vare bundne paa Siderne [illegible]
af Baadene, frelste mange fra at drukne. Hele[illegible]
Natten igjennem øste Kosackerne Vand af de[illegible]
overskyllede Baade med Huulskuffer og med[illegible]
deres Huer og udbedrede Skaden. Af deres [illegible]
vide Kosackbuxer gjorde de Seil og slap kun[illegible]
ved stor List og Hurtighed fra de tyrkiske Skibe.[illegible]
Med Nød og næppe naaede de friske og i god[illegible]
Behold Setschen; men der bragde de et guld[illegible]
broderet Messehage til Archamandeiten i Klo[illegible]
steret Mejigorsk i Kiew og et Smykke af gedi[illegible]
gent Sølv til den hellige Jomfrues Billede i [illegible]

Zaporogiet. Og endnu længe efter besang Banduraspillerne Kosackernes lykkelige Behændighed. Men i dette Øieblik bøiede Balaban sit Hoved; han følte Dødens smertelige Nærmelse, og sagde med en svag Stemme:

„Jeg troer, I Herrer Brødre! at jeg døer en god Død. Jeg har nedhugget Syv, gjennemboret Ni med min Landse, nedtraadt en Mængde under min Hest's Fødder og jeg veed ikke hvor mange mine Kugler have truffet. Evigt blomstre Ruslands Jord!"

Og hans Sjæl flygtede bort.

Kosacker! Kosacker! opoffrer ikke eders Hærs Blomster! Allerede har Fjenden omringet Kukubenko, allerede er der ikke mere end syv Mand af Nesamaikoffs Kuren med ham og disse forsvarede sig som fortvivlede; allerede ere deres Anførers Klæder bestænkede med Blod, Taras selv iler ham til Hjælp, saasnart han seer Faren, men Kosackerne komme for sildigt. En Landse har gjennemboret hans Hjerte førend den omringede Fjende kunde trænges tilbage. Han støttede sig ved en Kosack, der stod ved Siden af ham, og hans unge Blod sprang

som en Kilde; det var som en kostelig Viin, som ubehændige Tjenere bringer i en Flaske op af Kjælderen, men ved Indtrædelsen snubler og slaaer Flasken itu. Vinen strømmer over Gulvet, og Husets Herre iler til, udriver sit Haar, thi han havde gjæmt den for sit Livs skjønneste Øieblik, for at han, dersom Gud skjænkede ham en Naade i sin Alderdom, kunde beværre en Ungdoms Ven og med ham nyde Erindringen om en Tid, da Mennesket tænker anderledes og glæder sig bedre. Kukubenko lod sit Blik svæve omkring og sagde med svag Stemme:

„Jeg takker Gud, Kammerater! fordi han tillader mig at døe under eders Øine. Gid vore Efterkommere maae leve bedre end vi have levet og gid den russiske Jord evigt maa blomstre i Christi Kjærlighed."

Og hans unge Sjæl flygtede bort. En Engel tog den i sine Arme og bar den op til Himmelen; der vil den befinde sig vel. „Sæt dig ved min høire Side, Kukubenko!" vil Christus sige til ham; „Du har aldrig forraadt Broderskabet, Du har ingen nedrig Gjærning be-

gaaet. Du har bevaret og forsvaret min Kirke." Kukubenkos Død bedrøvede Enhver. Imidlertid var det tydeligt at Kosackernes Rækker bleve tyndere; mange tappre Mænd havde ophørt med at leve, men Kosackerne holdt sig godt.

„Siger mig, I Herrer!" — raabte Taraſs til de Kurenyer, der endnu vare tilbage; — „er der endnu Krudt i eders Horn? Ere eders Sabler endnu ikke ſløve? Ere Kosackernes Kraft endnu ikke ſvækket? Vakle Kosackerne ikke endnu?"

„Fader, der er endnu Krudt; endnu ere Sablerne gode; Kosackernes Kraft er endnu ikke ſvækket; Kosackerne vakle ikke endnu."

Og Kosackerne ſtyrtede frem paa ny, ſom om de ikke havde lidt noget Tab. Kun tre Atamaner vare endnu i Live. Allevegne flød der røde Strømme, og der hæ.ede ſig Broer af Kosackernes og Polakkernes Lig. Taraſs ſaae imod Himmelen, en lang Række af Høge ſløi forbi. Ak, een Deel vil altſaa juble! Allerede er Metelitza der bagved ſpiddet paa en Landſe, allerede ſvæver den anden Piſarenkos Hoved med fordreiede Øine i Luften; allerede

er Okhrim Guska spaltet fra Øverst til Nederst og ligger udstrakt paa Jorden.

„Lad saa være!" — sagde Taras og gav et Tegn med et Klæde.

Ostap forstod sin Faders Vink. Han forlod sit Baghold og angreb det polske Rytteri med Voldsomhed. Fjenden udholdt ikke Angrebet. Ostap forfulgte ham med Iver og drev ham til den Plads, hvor man havde nedrammet spidse Pæle og bedækket Jorden med sønderbrudte Vaaben. Hestene begyndte at snuble, stejlede og Polakkerne styrtede hovedkuls til Jorden. I dette Øieblik saae Kosackerne fra Korsun, der endnu stode som Reserve bag ved Vognene, Fjenden paa Skudvidde og gave ham pludseligt det glatte Lag. Polakkerne tabte deres Besindelse, kom i Uorden og Kosackerne fik friskt Mod.

„Seieren er vor!" — raabte Zaporogerne fra alle Sider.

Trompeterne smettrede, og Seiersfanen blev opstukken. De slagne Polakker flygtede til alle Sider.

„Nei, nei! Seieren er endnu ikke vor!"

— sagde Taraſs, da hans Blik faldt paa Stadens Port.

Og saaledes var det ogsaa.

Stadens Porte havde aabnet sig, og ud drog et Regiment Husarer, Kjærnen af alle Kavallerieregimenter. Alle Husarerne rede paa lysebrune Argamaker (persiske Heste). Foran red en Ridder, den skjønneste og dristigste af dem Alle. Under Kobberhjelmen frembølgede hans sorte Haar; om hans Arm slyngede der sig et Skjærf, der var broderet af den meest fortryllende Skjønheds Hænder. Taraſs stod som forstenet, thi han gjenkjendte Andry; denne, der brændte af Kamplyst, og som længtes efter at fortjene det Smykke, som han bar om Armen, styrtede sig i Kampen, som en ung Vindspiller, den skjønneste, hurtigste og yngste af Koblet. Atu! skreg den gamle Jæger, og Vindspilleren skjød afsted, ti Gange overtræffende Haren selv i sit hurtigste Løb. Den gamle Taraſs blev staaende, han saae hvorledes Andry banede sig en Vei, idet han huggede til Høire og Venstre og jog Kosackerne foran sig. Taraſs tabte Taalmodigheden

„Hvad? Dine Landsmænd! Dine Landsmænd! Du slaaer dine Landsmænd, Djævleunge?"

Men Andry saae ikke hvem der var foran ham, om det var hans eller Andre. Han saae intet; han saae Haarlokker, lange bølgende Haarlokker, en Barm, der glindsede som Flodens Svane, en Snehals og hvide Skuldre, kort, alt, hvad Gud skabte for forelskede Kysse.

„Holla, Kammerater, bringer ham til mig alene, bringer ham til mig alene i Skoven!" — raabte Taras.

Og i Øieblikket styrtede tredive af de hurtigste Kosacker afsted, for at slæbe Andry hen til Skoven. De satte deres Huer tilrette, gave deres Heste af Sporerne for at afskjære Husarerne Veien, overfaldt de første Rækker i Flanken, bragte dem i Uorden, afskar dem fra de Øvrige og huggede den Ene efter den Anden ned. Golokopitenko slog Andry over Ryggen med Fladen af sin Sabel og i det samme Øieblik vendte alle sig med hele Kosackernes Hurtighed til Flugt. Hvor Andry satte efter dem! Hvor hans unge Blod kogte i hans Aarer! Han

trykte sin Hest de lange Sporer i Siden og fløi med Vindens Hurtighed afsted efter Kosackerne, uden at see sig om, og uden at lægge Mærke til, at ikkun en Snees Husarer havde kunnet følge ham. Kosackerne flygtede saa hurtigt deres Heste kunde løbe og vendte sig til Skoven. Andry havde allerede naaet Golokopitenko, da greb pludseligt en kraftig Haand hans Hest i Tøilen. Andry saae op; Taraſs sad for ham. Han zittrede paa alle sine Lemmer, og blev bleg, som en Skoledreng, som Læreren har grebet i en dum Streg. Andrys Vrede var udslukket, som om den aldrig havde været opflammet, og han saae intet mere uden den skrækkelige Fader, der stod for ham.

„Nu, hvad ville vi nu gjøre?" — spurgte Taraſs, idet han saae ham stivt i Øinene.

Andry formaaede ikke at svare. Han slog Øinene ned.

„Nu, Søn! have dine Polakker været dig til synderlig Nytte?"

Andry taug.

„Altsaa forraadt, solgt din Tro, solgt dine Landsmænd? Bi, stiig af Hesten!"

Lydig, som et artigt Barn, steeg Andry af Hesten og stod halvdød for Taraſs.

„Bliv der og rør dig ikke! Jeg har givet dig Livet; jeg vil ogsaa fratage dig det;" — sagde Taraſs; han traad nogle Skridt tilbage og tog sin Bøsse af Skulderne. Andry var bleg som et Liig. Man saae hans Læber bevæge sig og hvidske et Navn; men det var ikke hans Fædrenelands Navn, ikke hans Moders eller hans Broders, det var den skjønne polske Piges Navn.

Taraſs gav Ild.

Som et Kornstraa, der er truffet af Leen, bøiede Andry sit Hoved og segnede uden at give en Lyd fra sig til Jorden.

Faderen, der havde myrdet sin Søn, betragtede længe ubevægeligt det afsjælede Legeme. Andry var skjøn, endog i Døden. Hans mandige Ansigt, der straalede af Kraft og af en uimodstaaelig Ynde, viiste endnu en vidunderlig Skjønhed. De sorte Øienhaar beskyggede som et Sørgeslør de blege Ansigtstræk.

„Hvad manglede han for at være en Kosack?" — sagde Bulba. „Han var stor,

havde sorte Øienbryn, et ædelt Ansigt og hans Haand var mægtig i Kampen. Og han er falden, falden uden Hæder som en slet Hund!"

„Fader, hvad har du gjort? Har du myrdet ham?" — sagde Ostap, der i dette Øieblik kom til.

Taraſs nikkede med Hovedet.

Ostap betragtede længe den Døde. Han sørgede over sin Broder, og sagde:

„Fader! Lad os give ham en hæderlig Begravelse, for at Fienden ikke skal beskjæmme ham og for at Rovfuglene ikke skulle æde hans Kjød."

„Man vil nok begrave ham uden at vi behøve det," — sagde Taraſs, — „og han vil have Mænd og Qvinder, der ville begræde ham."

Og i to Minutter tænkte han:

Skal man kaste ham for Ulvene der opholde sig her i Moserne, eller skulle vi ære den ridderlige Kraft i ham, som enhver Tapper maa ære hvor han end finder den?

Han saae op og saae Golokopitenko komme i fuld Galop hen imod ham.

„Ulykke, Ataman! Polakkerne have faaet Forstærkning; der er stødt friske Tropper til dem!"

Golokopitenko havde næppe sagt disse Ord, førend Wowtusenko styrtede til.

„Ulykke, Ataman! der bryder en ny Kraft ind over os!"

Wowtusenko havde endnu ikke udtalt, førend Pisarenko kom løbende uden Hest, saa stærkt han kunde.

„Hvor er du, Fader? Kosackerne søge dig. Atamanen for Kurenen Newilitschky er allerede falden; Zadorojni er falden og Tscherewitschenko er falden; men Kosackerne holde Stand endnu; de ville ikke døe førend de endnu engang have seet dig; de ville at du seer dem i Dødens Time."

„Til Hest, Ostap!" — sagde Taras.

Og han ilede for endnu at finde Kosackerne standhaftige, for at see dem for sidste Gang, og for at de endnu engang kunde see deres Ataman, førend de døde. Men førend han forlod Skoven med sine Folk, havde de fiendtlige Skarer allerede omringet Skoven paa

alle Sider, og overalt imellem Træerne blinkede Rytternes Sabler og Landser.

„Ostap, Ostap! Hold Stand!" — raabte Taraſs.

Han ſelv trak ſin Sabel, og huggede ind paa den Første, der kom ham for Haanden. Ser Polakker ſtyrtede paa een Gang ind paa Ostap; men Øieblikket er dem ikke gunſtigt. Den Ene bliver Hovedet hugget af; den Anden kaſter et Stød langt bort; den Tredie erholder et Landſeſtik i Siden; den Fjerde, der var mere forvoven, undviger Oſtaps Kugle, ved at bukke ſig, og Kuglen træffer Halſen af hans Heſt, der ſteiler i ſit Raſeri, ſtyrter og begraver ſin Rytter i ſit Fald.

„Brav, min Søn! Brav, Oſtap!" — raabte Taraſs! — „See, jeg kommer dig allerede til Hjælp!"

Han ſelv ſlog de Fremtrængende tilbage. Taraſs ſvinger ſin Sabel, hiſt og her uddeler han dræbende Hug, og idet han beſtandigt holder Øie med Oſtap, ſeer han ham kjæmpe med otte Fjender paa een Gang.

„Oſtap! Oſtap! Hold Stand!"

Men Ostap er allerede nede af Hesten; man har allerede kastet ham Arkanen om Halsen; han er allerede i Fjendens Hænder og kneblet,

„Bi, Ostap! Ostap!" — raabte Taras, og banede sig en Vei til ham, idet han afhuggede som Kaalhoveder hvad der var ham i Veien. „Bi, Ostap! Ostap!"

„Men i dette Øieblik blev han truffet, som af en svær Steen; det blev ham sort for Øinene. Et Øieblik dandsede alt for hans Blikke. Hoveder, Landser, Krudtdamp, Geværernes Blinken og Trægrenene med aeres Blade alt imellem hverandre. Derpaa sank han til Jorden, som en fældet Eeg, og en tyk Taage bedækkede hans Øine.

X.

„Jeg troer, at jeg har sovet længe?" — sagde Taraſs, da han vaagnede op, ligesom en Beruſet vaaner op af en tung Søvn og gjorde ſig Umage for at gjenkjende de Gjenſtande, der omgav ham.

En ſkrækkelig Svaghed lammede alle hans Lemmer. Med Møie kunde han ſkjælne Vægge og Døre i et ham fremmed Værelſe. Endelig erkjendte han at Towkatſch ſad ved Siden af ham, og iagttog opmærkſomt alle hans Bevægelſer.

„Ja" — tænkte Towkatſch; „du havde let kunnet ſove ind for evigt!"

Han ſagde imidlertid intet; truede med Fingerne, og tilkjendegav ham ved Tegn at han ſkulde tie ſtille.

„Men ſlig mig dog hvor jeg er?" — ſagde Taraſs, idet han ſamlede ſine Tanker, for at erindre hvad der var ſkeet.

„Saa tie dog!" — ſagde hans Kammerat barſk; — „Hvad mere forlanger du at vide? Seer du ikke, at du er ganſke bedækket

med Saar? Vi ere blevne jagede i to hele Uger, saa at Hestene mistede deres Aande, og Feber og Hede truede med at bortrive dig. I Dag har du for første Gang sovet roligt. Tie dog, dersom du ikke vil skade dig selv."

Taraſs søgte imidlertid bestandigt at ordne sine Tanker og at erindre sig hvad der var foregaaet.

„Men jeg blev dog omringet og taget til Fange af Polakkerne; og det var mig umuligt at hugge mig igjennem deres Rækker!"

„Vil du ikke tie stille, Satansbarn? — skreg Towkatsch forbittret, som en Amme, der er forbittret over et uartigt Barns Skrig. Hvad behøver du at vide hvordan du er bleven reddet? Nok, at du er bleven reddet. Du har fundet Venner, der ikke have ladt dig i Stikken; det er nok. Vi have endnu en Nat at ride sammen i. Du troer at man holdt dig for en simpel Kosack? Nei, dit Hoved var vurderet til to tusinde Dukater."

„Og Ostap?" — raabte Taraſs pludseligt, og forsøgte paa at sætte sig opret, idet han med Eet erindrede, hvorledes man havde

bemægtiget sig Ostap ligefor hans Øine, hvorledes han var bleven kneblet og hvorledes han var i Polakkernes Vold.

En hæftig Smerte rasede i den Gamles Hoved. Han rev de Bind løs, der bedækkede hans Saar og slængte dem fra sig. Han vilde tale høit, men formaaede kun at frembringe nogle uforstaaelige Ord. Feberen, Vanviddet bemægtigede sig ham paa ny; Ord uden Sammenhæng og uden Forstand strømmede fra hans Læber. Imidlertid havde hans trofaste Ledsager staaet for ham og overøst ham med hæftige Bebreidelser og Skjældsord. Nu greb han ham ved Hænder og Fødder, viklede ham fast, som et Barn, lagde igjen Bindene paa ham, indhyllede ham i en Oxehud, bandt han med Strikker fast paa Sadlen af en Hest, og begav sig igjen paa Veien med ham.

„Og om du endogsaa var død, vilde jeg dog bringe dig tilbage til vort Fædreneland. Jeg vilde ikke tillade, at Polakkerne forhaanede dit Kosackblod, huggede dit Legeme i Stykker og kastede dig i Floden. Skulle Ørnene udhakke Øinene af din Krop, skal det være Ørnene i

vore Stæpper, ikke polske Orne, eller saadanne, som komme fra polske Lande. Var du end død, bragte jeg dig dog til Ukraine."

Saaledes taelte hans trofaste Kammerat og jog afsted med ham Dag og Nat, uden Ro og Rist. Endelig naaede han Zaporogernes Setsch. Her behandlede han ham med alle mulige Midler; han opdagede en Jødinde, der havde Kjendskab til Lægemidler, hun lod ham i en heel Maaned indtage forskjellige Drikke, og endelig følte Taras, at det var bedre med ham. Enten nu denne Behandlingsmaade havde været ham gavnlig, eller hans Jernnatur havde faaet Overhaand, saa meget er vist, at han efter halvanden Maaneds Forløb igjen var paa Benene. Hans Saar vare lægte og de dybe Skrammer af Sabelhuggene viste kun endnu hvor svært den gamle Kosack var bleven saaret. Dog var det tydeligt, at han var bleven endnu mere mørk og gnaven. Tre dybe Rynker leirede sig paa hans Pande og forsvandt siden ikke mere. Da han saae sig om, forekom Alt i Setschen ham anderledes. Alle hans gamle Kammerater vare døde; Ingen af

dem, der havde kjæmpet for den hellige Sag, for Troen og Broderskabet, var bleven tilbage.

Og ogsaa de, som under Koschevoien havde forfulgt Tartarerne, vare ikke mere; alle vare de omkomne. Den Ene faldt paa Ærens Magt; den Anden henrev Hunger og Tørst i Saltstæpperne i Krimm, en Tredie kunde ikke udholde Fangenskabets Skjændsel, og gjorde selv Ende paa sit Liv. Ogsaa den gamle Koschevoi var for længe siden gaaet bort fra denne Verden, heller ikke levede Nogen af hans gamle Kammerater mere, og Græsset spirede allerede paa Gravhøiene over de Kosackers Legemer, der saa nylig glødede af Mod og Liv. Taras fornam kun, at der rundt om ham fandt en stor Fest, et larmende Gilde Sted. Alle Kar vare slaaede i Stykker; der var ingen Draabe Viin tilbage; Gjæsterne og Tjenerne havde bortslæbt alle Skaaler, alle kostbare Kar, og Husets Herre tænkte eensom og mørk, at det havde været bedre, om Festen ikke havde fundet Sted. Man gjorde sig forgjæves Umage for at adsprede Taras; forgjæves traad de gamle Banduraspillere med graat Skjæg, To og Tre, sammen, frem for

ham, og sang om Kosackernes Bedrivter; han betragtede dem med kolde, ligegyldige Øine; en uudslukkelig Smerte var at læse i hans ubevægelige Ansigtstræk og i hans nedbøiede Hoved. Med en sagte Stemme sukkede han:

„Min Søn Ostap!"

Zaporogerne havde imidlertid foretaget sig et Søtogt. To hundrede Baade svømmede ned ad Dniepr, og Lilleasien saae Kosackerne udbrede Mord og Brand paa sine blomstrende Bredder. Det saae de muselmanske Turbaner, ligesom de utallige Blomster paa dets Marker, adspredte paa den blodbestænkte Slette eller svømmende mod Kysten. Det saae mange af Kosackernes vide, med Beeg beplettede Beenklæder og mange kraftige Arme bevæbnede med sorte Pidske. Zaporogerne havde forstyrret alle Vinbjærge og spiist alle Druerne; de havde besudlet Moskeerne med Ureenlighed og omvundet deres smudsige Kaftaner med kostbare persiske Schavler som Bælter. Endnu længe efter fandt man Zaporogernes smaae korte Piber paa de Steder, som de havde forladt. Da de vendte fornøiede tilbage, forfulgte et tyrkisk Skib

paa ti Kanoner dem, og en Salve af disse adspredte de lette Baade som en Flok Fugle. En Trediedeel var omkommet i Havets Dyb; Resten havde med Møie samlet sig igjen, og naaet Mundingen af Dniepr med tolv Tønder fulde af Zechiner. Men alt dette fængslede ikke Taraſs. Han gik i Markerne, i Stepperne som paa Jagt; men hans Gevær forblev ladt; han lagde det ned ved Siden af sig og saae sørgmodigt hen over Havet. Han sad længe med nedbøiet Hoved og sagde altid:

„Min Oſtap! min Oſtap!"

Foran ham udbredte den glindsende Overflade sig langt hen; i det fjærne Rør hørte man Skriget af en Maage; paa hans hvide Skjæg faldt der Taarer paa Taarer.

Endelig kunde Taraſs ikke holde sig længere. „Det gaae som det vil!" — sagde han, — „Jeg vil hen for at faae at vide hvad der er blevet af ham. Lever han endnu? Er han i Graven? Eller er han ikke engang der? Jeg vil vide det, hvad det saa skal koste."

En Uge senere var han allerede i Staden Umane, til Hest, med Landsen i Haanden,

Sablen ved Siden og med fulde Sadelposer. En Krukke med Gryn, Kugler, og nogle andre Krigsfornødenheder udgjorde hans Bagage. Han gik lige hen til en usel, smudsig Hytte. Udenfor Døren af Huset befandt der sig en stor Dynge Snavs. Ved Vinduet viiste der sig Hovedet af en Jødinde med en Hue, som var besat med sorte Perler.

„Er din Mand hjemme?" — spurgte Bulba, idet han stod af Hesten, og gjorde Tømmen fast til en Ring i Muren.

„Ja!" — svarede Jødinden og ilede til med en Kurv Havre til Hesten og et Kruus Øl til Rytteren.

„Hvor er da din Jøde?"

„I det andet Værelse; han fremsiger sine Bønner," — sagde Jødinden med dæmpet Stemme, idet hun neiede for Bulba, og ønskede ham en god Sundhed, da han satte Kruset til Læberne.

„Bliv her! Giv min Hest noget at æde og at drikke! Jeg vil tale alene med ham. Jeg har noget at afgjøre med ham."

Jøden var den bekjendte Yankel. Han

var paa een Gang bleven Forpagter og Kromand. Han havde lidt efter lidt faaet Haand i Hanke med alle Herremænd og Junkere der i Egnen og udsuget dem uden at de ret mærkede det, saa at Jødens Nærværelse nu overalt gjorde sig ret følelig. I en Omkreds af tre Mile var der intet Huus mere, der befandt sig i en nogenlunde god Tilstand, alt ældedes og henfaldt i Ruiner. Den hele Egn var bleven øde, som efter en smitsom Sygdom eller efter en almindelig Ildebrand. Naar Yankel boede der i en Række af ti Aar, kunde man forudsee at han vilde bringe det til et ubetinget Overherredømme.

Taraſs traad ind i Værelset.

Jøden bad; hans Hoved var bedækket med et langt smudsigt Slør. Da han vendte sig om, for efter sin Troes Forskrift at spytte tredie Gang, faldt hans Øine paa Bulba, der stod bag ved ham. I Øieblikket skinnede de to tusinde Ducater, der var satte paa Kosackens Hoved, ham i Øinene. Dog skammede han sig ved sin Havesyge, og gjorde sig Umage for at

qvæle den evige Tanke om Guld, der som en Orm slyngede sig om hans Hjerte.

„Hør, Yankel!" — sagde Taras til Jøden, der hilsede ham med Ærbødighed og viselig lukkede Dørene i Laas, for at intet Øie skulde see ham; — „jeg har reddet dit Liv. Kosackerne vilde have sønderslidt dig som en Hund. Nu maa du gjøre mig en Gjentjeneste."

Jødens Ansigt blev noget mørkt.

„Hvad for en Tjeneste? dersom det er noget, der staaer i min Magt, hvorfor skulde jeg da ikke gjøre det?"

„Du maa føre mig til Warschau?"

„Til Warschau? — Hvad? — Til Warschau?" — sagde Yankel og trak forbauset paa Skuldre og Øienbryn!

„Svar ikke! Før mig til Warschau! Hvordan det end gaaer, vil jeg see ham engang endnu — jeg vil endnu sige ham et Ord. —"

„Hvem vil I sige et Ord?"

„Ham, Ostap, min Søn!"

„Har eders Herlighed ikke hørt, at man, —"

„Jeg veed Alt — Alt! Man byder to tusinde Ducater for mit Hoved. De feige Kjællinger vide ret godt hvormeget det veier. Jeg giver dig femtusinde. See, der er strax to Tnsinde i klingende Mynt." — Bulba trak en Skindpung med to tusinde Ducater frem; — „Resten naar jeg kommer tilbage."

Jøden greb strax til med Haanden og skrabede Ducaterne sammen.

„Ah, de deilige Penge! Ah, de deilige Penge!" — raabte han, dreiede en Ducat imellem Fingerne og prøvede den imellem Tænderne; — „Jeg mener, at den, som eders Herlighed har frataget disse skjønne Penge, ikke har levet een Time mere, men er løbet lige til Floden, for at drukne sig der, af Fortvivlelse over Tabet af saa deilige Ducater."

„Jeg har ikke opsøgt dig derfor, og kunde vel selv have fundet Veien til Warschau, men jeg vilde være bleven kjendt og taget til Fange af de fordømte Polakker, thi til listige Streger duer jeg ikke. Men I Jøder ere ret skikkede dertil. Derfor har jeg opsøgt dig. Desuden havde jeg heller ikke alene kunnet udrette noget

i Warschau. Afsted altsaa. Spænd dine Heste for din Vogn og lad os komme afsted!"

„Eders Herlighed troer, at det er gjort med at tage en Hest af Stalden, spænde den for og rulle afsted. I troer, at man saaledes kan befordre eders Herlighed, uden at skjule Eder godt."

„Velan, saa skjul mig, skjul mig, som du vil, — i en tom Tønde, ikke sandt?"

„O Vee! hvorledes kan jeg skjule eders Herlighed i en tom Tønde? Vilde man ikke troe, at der var Brændeviin i Tønden?"

„Godt, saa lad dem troe, at der er Brændeviin i Tonden!"

„Hvorledes? de skulde troe, at der er Brændeviin i Tønden!" — raabte Jøden, greb med begge Hænder i sine lange Haarflætninger og opløftede Øinene imod Himmelen.

„Hvorover skaber du dig saaledes?"

„Veed eders Herlighed da ikke, at den gode Gud har skabt Brændeviin, for at Enhver skal smage den? Dernede er der en Mængde Drukkenbolte og liderlige Karle; den første den bedste Straajunker er i Stand til at

løbe fem Werster efter en Tønde og at bore et Hul i den, og naar han saa seer, at der ikke løber noget ud, vil han sige: „En Jøde fører intet tomt Fad uden Hensigt, der maa stikke noget derunder. Man gribe Jøden, man kneble Jøden, man fratage Jøden alle hans Penge og kaste ham i Fængsel!" — fordi al Slethed altid tilfalder Jøderne, fordi man behandler en Jøde som en Hund; fordi man siger, at en Jøde intet Menneske er.

„Godt! Skjul mig altsaa under et Læs Fiske."

„Umuelig, det veed den gode Gud, ganske og aldeles umueligt! Folkene i Porten ere nu saa forsultne som Hunde. Man vilde stjæle Fiskene og opdage eders Herlighed."

„Velan, saa kjør mig dog for Fanden, men kjør mig blot!"

„Hør, min Herre! Hør!" — sagde Jøden, idet han traf Ærmerne op over Haandleddene og udbredte begge Hænder mod Bulba; — „Jeg vil sige Eder noget. Man bygger nu allevegne Fæstninger og Slotte; der er kommet franske Ingenieurer! paa alle Veie fører

man mange Stene til at bygge. Eders Herlighed maa lægge sig paa Bunden af min Vogn, og jeg vil lægge Teglsteen ovenpaa. Eders Herlighed er stærk og kraftfuld; derfor vil I ikke bryde Eder meget om Byrden, og jeg vil anbringe en lille Aabning, hvorigjennem jeg kan stikke Næring til Eder."

„Gjør hvad du vil, blot at du bringer mig afsted!"

Efter een Times Forløb forlod en Vogn, belæsset med Teglsteen og med to Heste for, Staden Umane. Paa det ene Dg sad Yankel, under hvis Hue de lange Haarflætninger hang ned. Han sad paa Dyret lang, som en Veiviser paa en Landevei.

XI.

Paa den Tid, hvori disse Begivenheder foregik, gaves der endnu ingen Toldsteder paa Grændsen og ingen Opsynsmænd, denne skræk-

kelige Pløge for virksomme Folk. Enhver kunde reise, som han selv vilde.. Men dersom iøvrigt nogen fik det Indfald et besee en Vogn og undersøge den, var dette for det meste kun til hans Fornøielse, og det skete kun naar Gjenstandene i den formaaede at vække hans Begjærlighed og hans Arme havde den nødvendige Styrke til at forskaffe sig Respect. Men Teglsteen fristede Ingen, og saaledes kom de da uden Forhindring ud af Stadens fornemmeste Port. Bulba hørte i sit snævre Buur kun Vognens Raslen og Kudskens Raaben. Yankel dreiede efter nogen Omvei ind i en snæver, mørk Gade, som i den Tid bar Navn af Jødegaden, fordi alle Warschaus Jøder havde samlet sig der. Denne Gade lignede paa et Haar en Hønsegaard. Solen syntes aldrig at trænge ind i den. Lave, sorte Træhuse, af hvis Vinduer man havde stukket lange Stænger ud, forøgede endnu mere Mørket. Hist og her saae man røde Teglsteensmure, men som paa flere Steder vare blevne sorte. I vide Mellemrum glindsede der et Stykke Væg, som var bedækket med Kalk, i Solens blændende Straa-

ler I den vildeste Uorden laae alt imellem hinanden. Kakkelovnsrør, Pjalter og sønderslaaede Potter. Man kastede alt, hvad der ikke kunde bruges, og alt Snavs paa Gaden, og gav de Forbigaaende Leilighed til at anstille Betragtninger over disse mangfoldige Pjalter og Skaar. En Rytter kunde med Haanden gribe fast paa de Stænger, der gik tværs over Gaden fra det ene Huus til det andet, og paa hvilke der hang lange Jødestrømper, korte Beenklæder og røgede Gjæs. Undertiden lod det ret smukke Ansigt af en med sorte Perler smykket Jødinde sig see indenfor de ituslagne Ruder. En Hob smaa, smudsige, pjaltede Jødebørn med krøllede Haar skreg og væltede sig i Snavset.

En Jøde med rødt Haar og et af Fregner skjæmmet Ansigt, der havde Lighed med et Spurveæg, stak Hovedet ud af Vinduet. Han begyndte i Øieblikket en Samtale med Yankel i det dem eiendommelige Sprog, hvorpaa Yankel kjørte ind i Gaarden. En anden Jøde, der kom op ad Gaden, blev ligeledes staaende og tog Deel i Samtalen, og da Bulba endelig

var kommen frem under Stenene, saae han tre Jøder sammen i en levende Samtale.

Yankel vendte sig til ham og sagde at han havde besørget alt efter hans Begjæring; Ostap befandt sig i Fængslet der i Staden; men han haabede, trods alle Vanskeligheder at vinde Vægterne og at forskaffe ham en Samtale med ham. Bulba traad ind i Huset med de tre Jøder. Jøderne begyndte at tale sammen i et for ham uforstaaeligt Sprog. Taras spurgte den Ene efter den Anden. Han syntes at være i en hæftig Bevægelse. I hans vilde, følesløse Ansigtstræk glindsede der en Straale af Haab, af det Haab, der undertiden tilsmiler Mennesket paa Fortvivlelsens høieste Trin; hans gamle Hjerte bankede hæftigt, som om det pludseligt var blevet forynget.

„Hører mig, Jøder!" — sagde han, og Tonen af hans Stemme røbede den Bevægelse, som hans Sjæl var i; — „I gjøre alt for at finde en Skat, der er nedsænket i Havet, og Ordsproget siger, at en Jøde kunde stjæle sig selv hvis han vilde. Befrier mig min Ostap; forskaffer ham Leilighed til at slippe ud af

Djævelens Hænder. Jeg har lovet denne Mand tolv tusinde Ducater; jeg vil endnu lægge Tolvtusinde til, samt alle mine kostbare Kar, alt det Guld, som jeg har nedgravet i Jorden, og mit Huus og mit sidste Klædningsstykke. Jeg vil sælge alt, og endnu ovenikjøbet slutte en Contract med Eder, og forbinde mig til at give Eder det Halve af Alt, hvad jeg erhverver mig i Krigen."

„O, det er umuligt, kjære Herre! Det er umuligt!" — sagde Yankel med et Suk.

„Umuligt!" — sagde en anden Jøde. De tre Jøder saae i Taushed paa hverandre.

„Man kunde dog forsøge paa det!" — sagde den Tredie, med et frygtsomt Blik paa de to Andre; — „Maaskee kunne vi ved Guds Hjælp —"

De tre Jøder begyndte igjen at tale sammen i deres Sprog. Bulba kunde trods den meest spændte Opmærksomhed ikke forstaae et Ord deraf; han hørte dem kun flere Gange udtale Ordet Mardochæus; det var det Hele.

„Hør, min Herre!" — sagde Yankel; — „Vi maa først spørge Nogen om Raad, en

Mand, der ikke har sin Lige i Verden; der er viis som Salomo; dersom han ikke kan gjøre Noget, formaaer Ingen i Verden noget. Bliv her! Tag denne Nøgle og lad Ingen komme ind!"

Jøderne gik ud paa Gaden.

Taras lukkede Døren og saae igjennem det lille Vindue ud i den smudsige Jødegade.

De tre Jøder vare blevne staaende udenfor Huset og taelte med megen Hæftighed sammen. Snart kom der en Fjerde og endelig en Femte til. Bulba hørte paa ny at de gjentoge Navnet Mardochæus. Jødernes Blikke var bestandigt henvendte til den ene eller den anden Ende af Gaden. Endelig viste der sig mod det ene Hjørne en Mand i en smudsig flagrende Kaftan. „Ah, Mardochæus!" — raabte alle Jøderne med een Mund. En mager Jøde, ikke ganske saa lang som Yankel, men langt tyndere og udmærket med en uhyre Overlæbe, traad hen til den utaalmodige Skare. Alle Jøderne skyndte sig med at meddele ham deres Beretning, under hvilken Mardochæus flere Gange henvendte sine Blikke til det lille

Vindue, saa at Taraſs let kunde mærke, at der blev talt om ham. Mardochæus gjorde alle Slags Gebærder med Hænderne, hørte, afbrød Jødernes Tale, spyttede ofte ud til Siden, stak Haanden ind under Kaftanen, og tog et Slags Klappert op af Lommen, hvorved han viste sine afskyelige, jammerlige Benklæder. Endelig begyndte Jøderne at skrige saa høit, at den Ene af dem, der agerede Skildvagt, saae sig nødt til at tilkjendegive dem ved Tegn, at de skulde være stille, og Taraſs begyndte at frygte for sin Sikkerhed; dog beroligede han sig ved den Tanke, at Jøderne kunde tale frit i deres egen Gade, og at Fanden selv ikke forstod deres Pludervelsk.

To Minutter efter traad alle Jøderne paa een Gang ind i Værelset. Mardochæus nærmede sig til Taraſs og sagde, idet han slog ham paa Skulderen:

„Naar vi ville foretage os noget, vil det ogsaa være gavnligt."

Taraſs udspurgte denne Salomo, der ikke havde sin Lige i Verden, og fattede noget Haab. Synet af ham kunde ogsaa indgyde nogen Til-

lid. Hans Overlæbe var et sandt Brængebillede; det var uden al Tvivl at den ikke havde kunnet udvikle sig til en saadan Tykkelse paa nogen naturlig Maade. Denne Salomos Skjæg bestod kun af femten Haar, og disse sad alle paa den venstre Side. I hans Ansigt var der saa mange Spor af Slag, som han havde hentet sig ved sine Eventyr, at han selv uden tvivl for længe siden havde forglemt Aar agerne til dem, og ansaae dem for medfødte.

Mardochæus gik snart bort med sine Kammerater, der vare fulde af Ærefrygt for hans Viisdom. Bulba blev alene tilbage. Han befandt sig i en besynderlig uvis Stilling, og for første Gang i hans Liv var han urolig; hans Sind var i en feberagtig Bevægelse. Han var ikke mere den gamle, ubøielige, urokkelige, jernhaarde Bulba; han var bleven mismodig; nu var han saa svag. Han foer sammen ved den letteste Larm, ved Synet af ethvert Jødeansigt, der viiste sig i den smudsige Gade. I denne Forfatning forblev han den hele Dag; han spiste ikke, han drak ikke; hans Øine stirrede bestandigt paa det lille Vindue,

der gik ud til Gaden. Endelig sildigt om Aftenen kom Mardochæus og Yankel. Taraſs's Hjerte var nær ved at sprænges.

„Nu, gaaer det an?" — spurgte han med utaalmodig Hæftighed.

Men førend Jøderne havde fattet sig saa vidt, at de kunde svare ham, bemærkede Taraſs allerede, at Mardochæus manglede sin sidste Haarlok, der før, omendskjøndt saa uanstændigt som mueligt, havde tittet frem under hans Hue. Det var klart, at han vilde sige noget, men han stammede paa en saa usædvanlig Maade, at Taraſs ikke forstod det Mindste. Ogsaa Yankel bragte ofte Haanden til Munden, som om han led af Krampetrækninger.

„O, kjære Herre!" — sagde Yankel, — „Det er i dette Øieblik ganske umueligt. Gud veed det! Det er umuligt! Vi have at gjøre med et saa a.skyeligt Folk at man maa spytte det i Øinene, Mardochæus vil sige Eder det samme. Mardochæus har gjort hvad intet Menneske paa Jorden er i Stand til, men Gud har ikke villet ladet det skee. Der er tre tusinde

Mand Tropper i Staden, og i Morgen blive alle Fangerne henrettede."

Taraſs ſaae Joderne i Dinene, men allerede uden Utaalmodighed og Vrede.

„Og derſom eders Herlighed vil en Samtale, maae I gaae i Morgen tidligt førend Solen gaaer op. Skildvagterne ere i Forſtaaelſe med os. Jeg har en Leventars Løvte. Kun ønſker jeg, at det ikke maae gaae dem vel i den anden Verden. O Vee, hvilket havesygt Folk; ſelv iblandt os finder man ikke deres Lige. Jeg har givet hver Mand af Vagten halvtredſindstyve Dukater og Leventaren. —"

„Godt! Føer mig til ham!" — ſagde Taraſs beſtemt, og hans Sjæl vandt igjen ny Faſthed. Han var tilfreds med Yankels Forſlag, at forklæde ſig ſom en fremmed Greve, der var kommen fra Tydſkland; den forſigtige Jøde havde allerede de nødvendige Klædningsſtykker i Beredſkab. Det blev mørkt. Herren i Huſet, hiin rødhaarede Jøde med Fregnerne, bragte en tynd Matraſſe, der var bedækket med et Slags Maatte, og udbredte den paa en Bænk

til et Leie for Bulba. Yankel lagde sig paa Gulvet paa en lignende Matrasse.

Den rødhaarede Jøde drak en Kop Brændeviin, derpaa tog han sin Kaftan af, beholdt intet paa uden Strømper og Skoe, hvilket gav ham megen Lighed med en Høne, og begav sig ind i et Slags Skab for at lægge sig ned ved Siden af sin Jødinde. To Jødedrenge leirede sig som et Par Hunde paa Jorden ved Siden af Skabet. Men Taras sov ikke; han blev siddende ubevægelig, trommede sagte med Fingeren paa Bordet, og blæste tykke Røgskyer af Piben, som han havde i Munden, saa at den sovende Jøde var nær ved at qvæles af den, og maatte stikke Næsen under Tæppet. Næppe farvede Himmelen sig med Morgenrødens første Straaler, førend han stødte til Yankel med Foden.

„Op, Jøde! og giv mig din Grevedragt!"

I et Minut klædte han sig paa, sværtede sit Skjæg, og sine Øienbryn, satte en lille brun Hat paa Hovedet og fik et ganske forandret Udseende, saa at endog hans nærmeste

Slægtninger imellem Kosackerne ikke vilde have kjendt ham igjen. Efter hans Udseende at domme skulde man i det Høieste have anseet ham for tredive Aar gammel. Sundhedens Farve glindsede paa hans Kinder, og hans Skrammer meddeelte ham et bydende Væsen. De guldbræmmede Klæder klædte ham særdeles godt.

Gaderne sov endnu. Ingen Handelsmand viste sig med sin Kurv i Staden. Bulba og Yankel naaede en Bygning, der ikke var en sovende Heire ulig. Det var en lav, bred, tung af Tiden sværtet Bygning, paa hvis ene Hjørne et langt smalt Taarn med et hullet Tag hævede sig ligesom Halsen af en Stork.

Denne Bygning tjente til mange Slags Brug; den omfattede Kaserner, et Fængsel, ja endog et Domhuus. Vore Vandrere traad ind, og befandt sig i en stor Sal, eller, rettere sagt, i en oventil tildækket Gaard. Henimod tusinde Mennesker sov her sammen. Lige for sig fandt de en Dør, udenfor hvilke to Skildvagter spillede et Spil, som bestod deri, at den Ene slog den Andens Hænder med Fingerne.

De gav kun lidet Agt paa de Ankommende og vendte sig først om da Yankel sagde:

„Det er os, mine Herrer! Forstaaer I? Det er os!"

„Gaaer!" — sagde den Ene af dem, idet han aabnede Døren med den ene Haand, og holdt den Anden hen imod sin Kammerat, for at modtage de Slag, der tilkom ham.

De traad ind i en smal, mørk Gang, der førte dem til en anden Sal, der høit oppe var forsynet med smaae Vinduer.

„Hvem der?" — raabte flere Stemmer og Taras saae flere fra Top til Taa bevæbnede Soldater.

„Vi have Befaling til ikke at lade Nogen komme ind."

„Det er os!" — raabte Yankel; — „Gud veed, at det er os, mine Herrer!" — Men Ingen vilde høre paa ham. Til Lykke kom der i dette Øieblik en tyk Mand, der syntes at være Befalingsmanden, thi han skreg høiere, end de Andre:

„Mine Herrer, det er os! I kjende os

allerede, og Hr. Greven vil desuden vise Eder sin Taknemmelighed."

„Lader dem igjennem! saa tusinde Djævle maae snore Eder Halsen til! Men lad forresten Ingen komme ind, hvem det saa er. Og lad mig see at Ingen af Eder trækker Sablen eller lægger sig paa Jorden."

Vore Vandringsmænd kunde ikke høre Resten af denne Befaling.

„Det er os! Det er mig! Det er jo os!" — sagde Yankel ved enhver Bevægelse.

„Gaaer det nu?" — spurgte han en af Skildvagterne, da de omsider vare komne til Enden af Gangen.

„Det gaaer! Blot veed jeg ikke om man vil lade Eder træde ind i Fængselet selv. Han er ikke mere her; man har anviist ham en anden Plads!" — svarede Skildvagten.

„Vee! Vee!" — sagde Joden med dæmpet Stemme, — „Det er slemt, kjære Herre!"

„Gaa!" — sagde Taras stivsindet.

Joden adlød.

Ved den spidse Dør til den underjordiske

Hvælving befandt der sig en Heiduck med en treetages Knebelsbart. Den øverste Etage steeg op til Øinene, den Mellemste løb lige ud, og den Tredie hang ned over Munden, hvorved han især fik Lighed med en Kat.

Jøden bøiede sig lige ned til Jorden, og nærmede sig til ham i den ydmygste Stilling: „Eders Herlighed! Min naadige Herre!"

„Til hvem taler du, Jøde?"

„Til Eder, naadige Herre!

„Hum! — Jeg er dog intet andet, end en simpel Heiduck," — sagde Eieren af den treetages Knebelsbart, og hans Øine straalede af en inderlig Glæde.

„Og jeg, Gud fordømme mig, jeg troede at I var Høvidsmanden i egen Person. O, o, o!" — med disse Ord rystede Jøden paa Hovedet og udbredte Fingerne; „Ak, hvilket Syn fuldt af Værdighed! Ved Gud, det er en Høvidsmand, heelt og holdent en Høvidsmand. Endnu kun et Fingerreds, og det er en fuldkommen Høvidsmand. Man skulde sætte den naadige Herre paa en Hest,

paa en Hingst, vild som en Myg, for at lade ham kommandere et Regiment."

Heiducken strøg den underste Etage af sin Knebelsbart, og i hans Øine afspeilede den fuldkomneste Tilfredshed sig.

„Min Gud, hvilke martialske Folk!" — vedblev Jøden; — „O, vee mig! hvilke herlige Folk! Disse Træsser, disse forgyldte Spænder — alt glindser som Solen; — og naar de unge Piger see saadanne Soldater — ei, ei!" — Jøden rystede igjen paa Hovedet.

Heiducken strøg den øverste Etage af sit Knebelsbart og lod en Tone høre imellem Tænderne, der ikke mere var en Hest's Vrinsken ulig.

„Jeg beder den naadige Herre om at vise mig en lille Tjeneste;" — sagde Jøden; — „denne Prinds kommer fra fremmede Lande, og gad gjærne see Kosackerne. Han har endnu aldrig i sit Liv seet hvad Kosacker er for Folk."

En fremmed Greves eller Barons Nærværelse var i Polen ikke noget usædvanligt; de vare ofte reiste did af bare Nysgjærrighed, for

at see denne lille halvasiatiske Krog af Europa. Moskau og Ukraine betragtede man som en Deel af Asien selv. Derfor ansaae Heiducken det efter et ærefrygtsfuldt Blik for passende at lægge nogle Ord til paa egen Haand.

„Jeg veed ikke," — sagde han, — „hvorfor eders Excellence vil see dem. Det er Hunde og ingen Mennesker. Og deres Religion duer ikke det ringeste."

„Du lyver, Djævleunge!" — raabte Bulba; — „Du er selv en Hund! hvor kan du sige, at vor Tro ikke duer! Eders kjætterske Religion duer ikke det mindste!"

„Hah! Hah!" — sagde Heiducken, — „Nu veed jeg, Ven! — hvem du er! du er selv en af dem, der ere under min Bevogtning. Bi, jeg vil kalde paa vore Folk!"

Taras saae sin Uklogskab, men Stivsind og Harme tillod ham ikke at tænke paa at gjøre den god igjen. Til Lykke lagde Yankel sig i dette Øieblik derimellem.

„Min naadige Herre! hvordan skulde det være mueligt, at Greven var en Kosack, thi dersom han var en Kosack, hvorfra skulde han

da have faaet saa smuk en Klædning og saa ædelt et Væsen?"

„Gaae, gaae!"

Og Heiducken aabnede allerede sin vide Mund for at skrige.

„Kongelige Majestæt, ti, ti! For Guds Skyld, ti!" — raabte Yankel; — „Vi ville betale Eder saaledes som aldrig nogen i sit Liv er bleven betaelt. Vi ville give Eder to blanke Dukater."

„Hah, hah! To Dukater! To Dukater er intet for mig. Jeg giver min Barbeer to Dukater, blot for at klippe mig Halvdelen af mit Skjæg. Hundrede Dukater, Jøde!"

Dermed strøg Heiducken den øverste Etage af sit Skjæg.

„Dersom du ikke i Øieblikket giver mig hundrede Dukater kalder jeg paa Vagten!"

„Hvorfor dog saa mange Penge?" — sagde Jøden med en ynkelig Stemme. Han var bleven ganske bleg, og pillede i Baandene af sin Skindpung.

Til sin store Lykke havde han ikke mere i

sin Pung, og Heiducken kunde ikke tælle længere end til Hundrede.

„Min Herre, min Herre! Lad os gaae hurtigt. I seer hvilke slette Mennesker der gives her," — sagde Yankel, da han lagde Mærke til at Heiducken veiede Pengene i Haanden, som om det gjorde ham ondt, at han ikke havde forlangt mere.

„Godt! Lad os gaae, Djævel af en Heiduck!" — sagde Bulba; — „du har taget Pengene og vil ikke lade os see Kosackerne! Nu, du maae vise os dem. Da du har taget imod Pengene, har du ingen Ret mere til at nægte os det."

„Bort! Gaa Fanden i Vold, hvis ikke, angiver jeg Eder i Øieblikket, og saa — nu gjør, at I komme afsted, siger jeg Eder, og skynder Eder saa hurtigt I kunne!"

„Min Herre, min Herre, lad os gaae! For Guds Skyld, lad os gaae! Fy dem!" — raabte Yankel; — „Gid de maae see Ting i Drømme, som de maa spytte ad!"

Bulba lod Hovedet hænge og gik langsomt bort. Yankel ledsagede ham med Bebrei-

delser, thi Ærgrelse gnavede paa hans Hjerte. fordi han havde mistet sine Dukater for intet.

„Jo, jeg skeer min Ret! Hvorfor gav jeg ham dem? Jeg skulde have ladet den Hund skrige! O vee mig! Hvad beskjærer Gud ikke Menneskene! See, hundrede Dukater blot for at han jager os bort! Og en fattig Jøde! Man rive ham Haarene af Hovedet, og gjøre en Ting af hans Mund, som man ikke kan see hvad er, Ingen vil dog give ham hundrede Dukater! O, min Gud! O, barmhjertige Gud!"

Men paa Bulba havde det ugunstige Udfald af deres Forsøg en ganske anden Indflydelse, det kunde man see af den fortærende Ild, der brændte i hans Øine.

„Lad os gaae!" — sagde han pludseligt, idet han foer op af sine Drømmerier; — „Lad os gaae ud paa Torvet, jeg vil see hvorledes man martrer ham."

„O, min Herre! hvorfor det? Dog, kunne vi ikke hjælpe ham!"

„Lad os gaae!" — sagde Bulba, fast bestemt, og Jøden fulgte sukkende efter ham, som en Amme efter et egensindigt Barn.

Det var ikke vanskeligt at finde den Plads, hvor Henrettelsen skulde gaae for sig; fra alle Sider strømmede der Folk derhen. I hine raae Dage var dette et af de meest tillokkende Skuespil, ikke blot for de lavere Folkeklasser, men endogsaa for de høiere Stænder. Utallige fromme, gamle Kjellinger, utallige frygtsomme Piger, der da Natten derpaa ikke drømte om andet, end om blodige Legemer, og de fore op af Søvne med et Skrig, som af en beruset Husar, greb med Begjærlighed Leiligheden til at tilfredsstille deres blodige Nysgjærrighed. „Ak, hvilke skrækelige Marter!" — raabte vel enkelte af de ømme Sjæle i feberagtig Skræk, med lukkede Øine og bortvendte Ansigtet, og bleve dog ikke desto mindre staaende paa deres Pladser. Der gaves ogsaa Mænd derimellem, der med opspærret Mund og krampagtigt udbredte Hænder vel gjærne havde klattret op paa Hovederne af dem, der stode foran dem, for at kunne see desto bedre. Iblandt de smalle og sædvanlige Ansigter glindsede der en Slagters uhyre Fjæs, der betragtede det hele Skuespil med en Kjendermine, og taelte nogle faa Ord

med en Vaabensmed, som han kaldte Fætter, fordi de om Søndagen drak sig fulde i den samme Kro. Nogle trættedes hæftigt; Andre gjorde endogsaa Væddemaal, men den største Deel hørte til den Classe af Folk, der uden Eftertanke betragte den hele Verden og alt hvad der foregaaer i den. Ganske foran, ved Siden af de store Knebelsbarter, der udgjorde Vagten, befandt der sig en, som det lod, ung Landjunker i militair Dragt, der bar alt, hvad han eiede, paa Kroppen, saa at han ikke havde andet hjemme, end maaskee en pjaltet Skjorte og et Par gamle Støvler. To Kjæder, hvori der hang et Slags Dukater, krydsede hinanden paa hans Bryst. Han var kommen med sin Elskede Yusefa, og bevogtede hendes Silkekjole med en ængstelig Opmærksomhed. Han havde allerede iforveien forklaret hende Alt saa godt, at han sikkert ikke behøvede at føie et eneste Ord til.

„Min lille Yusefa!" — sagde han, — alt det Folk, som I der seer, er Folk, der ere komne for at see hvordan man henretter Forbrydere, og den der, mit Hjerte! som I seer

bag ved, med Øxen og de andre Instrumenter i Haanden, er Bøddelen, som skal henrette dem. Naar han først dreier Hjulet og anvender de andre Piinsler, er Forbryderen endnu i Live, men saasnart han har hugget Hovedet af ham, da, min søde Due! kan han ikke mere skrige, eller spise, eller drikke, fordi han ikke har noget Hoved."

Og Yusefa hørte paa alt dette med Forfærdelse og Nysgjærrighed. Tagene paa Husene vare bedækkede med Mennesker. I Vinduerne i Gavlene viste de forskjelligste Ansigter sig med Knebelsbarter og Huer. Paa Balkonen befandt Aristokratiet sig under Baldachiner. En ung munter Piges stirlige, som Marmor glindsende Haand hvilede paa Rækværket om Balkonen. Ædle Herrer med høistærværdige Miner betragtede Alt med fornemme Blikke. En Tjener i et kostbart Livree, med opsmøgede Ærmer, rakte Drikkevarer og Forfriskninger om. En overgiven Pige med sorte Øine greb undertiden med sin hvide Haand Kager og Frugter og kastede dem ud iblandt Folket. De udhungrede Riddere nede i Vrimmelen udrakte deres

Hatte efter dem og en lang Straajunker, der ragede med hele Hovedet frem over Mængden, og var klædt i en fordum rød, med Guldsnorer, som Sadlen havde gjort sorte, bræmmet Kuntusch, greb Bagværket med sine lange Arme, kysſede det Bytte, som han havde faaet fat paa, trykkede det til sit Hjerte, og bragte det derpaa til Munden. En Falk, der hang paa Balkonen i et forgyldt Buur, figurerede ogsaa iblandt Tilskuerne; han stak Næbbet igjennem Staaltraadsgitteret og saae med opløftet Fod opmærksomt ned paa Folket. Pludseligt opstod der en hæftig Bevægelse iblandt Mængden, og fra alle Sider lød det Skrig: „Der ere de! Der ere de! Der ere Kosackerne!"

Disse gik med blottede Hoveder; deres Haarpidske hang langt ned, og Alle havde de ladet Skjægget vore. De skrede frem uden Frygt og uden Sorgmodighed, samt med en vis stolt Rolighed. Deres kostbare Klæder vare forslidte og flagrede dem som Pjalter om Livet. De gav ikke Agt paa Folket og hilsede det ikke. Ostap gik i Spidsen for dem.

Hvad følte den gamle Taras, da han saae

sin Ostap? Hvad maatte hans Hjerte føle i dette Øieblik? — Han stod iblandt Mængden og betragtede ham uden at een eneste af hans Bevægelser undgik ham. Kosackerne havde allerede naaet Retterstedet. Ostap blev staaende. Han skulde være den Første, der tømmede den bittre Kalk. Han kastede et Blik paa Sine, opløftede sin Haand mod Himmelen og sagde med høi Røst:

„Give Gud, at alle Kjættere, som her ere forsamlede, aldrig maa komme til at føle hvorledes en Christen bliver piint! Ingen af os give en Lyd fra sig!"

Da han havde sagt disse Ord, besteeg han Retterstedet.

„Brav, min Søn, brav!" — sagde Bulba med dæmpet Stemme og hans graae Hoved bøiede sig til Jorden.

Bøddelen rev Ostap de gamle Pjalter af Kroppen, man stak ham Hænder og Fødder i en til dette Brug opfunden Maskine og — Vi ville ikke martre Læserens Følelser med at beskrive disse Helvedes Qvaler, hvorom Tanken alene kan faae Haarene til at reise sig. Saa-

ledes bar man sig ad i hine raae og barbariske Tider, da Menneskет endnu førte et blodigt, til Krigens Besværligheder henviist Liv, der qvalte enhver Gnist af Menneskelighed i hans Bryst. Forgjæves bekjæmpede enkelte Folk, der gjorde en Undtagelse fra deres Aarhundrede, saadanne skrækkelige Sæder; forgjæves havde Kongen og flere Riddere af Forstand og Hjerte forestillet, at en saa grusom Behandling kun maatte opflamme Kosackernes Hævngjærrighed. Kongens Magt og vise Anskuelser formaaede intet imod de polske Magnaters Toilesloshed og Selvraadighed, der ved deres ubegribelige Mangel paa al Besindighed og ved en drengeagtig Forfængelighed havde af deres Rigsdage giort en Spot paa Regjeringen.

Ostap taalte Qvalerne og Piinslerne med Kjæmpekraft. Man hørte intet Skrig, ingen Klage af hans Mund, ikke engang da Bøddelen knuste hans Been og Arme, da den skrækkelige Knagen af dem blev hørt endog af de fjærneste Tilskuere i den stumme Skare, og Mængden fuld af Forfærdelse vendte Ansigterne bort. Heller ikke et Suk kom over hans Læ-

ber; hans Ansigt viste ikke den ringeste Bevægelse. Taraſs befandt ſig endnu beſtandigt med nedbøiet Hoved iblandt Mængden; fra Tid til Anden ſlog han ſtolt Øinene op og ſagde med en tilfreds Stemme:

„Brav, min Søn, brav!" Men da den ſidſte Marter og Døden traad til ham, ſyntes hans Sjælsſtyrke at forſvinde. Han vendte Øinene til alle Sider. Gud! Intet uden ubekjendte fremmede Ansigtstræk! Dersom idetmindſte een af hans Frænder havde været tilſtede ved hans Død. Han vilde ikke høre en gammel Moders Hulken og Fortvivlelſe, eller en Ægtefælles vanvittige Skrig, naar hun udrev ſine Haar og ſønderſlog ſit hvide Bryſt; men han vilde gjærne have ſeet en faſt Mand, der havde kunnet opmuntre og troſte ham med et hjerteligt Ord. Hans Standhaftighed ſvandt hen og han raabte med blødende Hjerte:

„Fader! Hvor er du? Seer du alt dette?"

„Ja, jeg ſeer det!"

Dette Ord lød af den almindelige Taushed, og een Millipn Sjæle foer forſkrækkede

sammen. En Afdeling af Ryttere rykkede frem for strængt at gjennemsøge Folkevrimmelen. Yankel blev bleg som Døden, og da Ryttere havde bortfjærnet sig en Smule fra ham, vendt han sig fuld af Skræk til Bulba, men Bulba var ikke mere ved hans Side; han var sporlos forsvunden.

XII.

Sporene af Bulba fandtes snart igjen. Hundrede og tyvetusinde Kosacker viste sig paa Grændsen af Ukraine. Det var ikke mere en ubetydelig Deel, et Streifecorps, som Haab om Bytte drev ud, eller som kun var sendt ud for at forfølge Tartarerne; Nei! Hele Nationen var opstaaet, thi dens Taalmodighed var til Ende. Den var opstaaet for at hævne sine forhaanede Rettigheder, sine saa skjændigt spottede Sæder, sine Fædres Religion, sine hellige Skikke og de vanhelligede Kirker; for at afryste de fremmede Herrers Plagerier, den katholske

Unions Undertrykkelse og det beskjæmmende Jødeherredømme over et christeligt Land; kort sagt, for at hævne sig for alle de Angreb, som saa længe havde opflammet og næret Kosackernes Had.

I Spidsen for den talløse Kosackhær stod Hetmann Ostraniza, en ung, men formedelst sine Indsigter høit agtet Krigér. Ved Siden af ham stod Guma, hans gamle erfarne Kammerat. Otte Polkowniker førte Polker paa tolvtusinde Mand. To General-Jesauler og een Buntschug, eller Hestehalegeneral, vare i Hetmannens Følge. Generalfanedragerne marscherede foran den første Fane; mange Bannere og Faner vaiede vidt hen; Buntschugernes Ledsagere bar forgyldte Landser med Hestehaler. Der var endnu mange andre Herrer ved Hæren, mange Polkskrivere med Afdelinger til Fods og til Hest. Man talte næsten ligesaa mange frivillige Kosacker, som Kosacker i Række og Geled. De havde viist sig fra alle Egne, fra Tschigirine, Perejeslav, Baturine, Glukhoff, fra den nedre Dnieprbred, fra dens Opland og fra dens Øer. Utallige Heste og en Mængde

belæssede Vogne vandt sig igjennem Markerne. Men iblandt disse Skyer af Kosacker, iblandt disse otte regelmæssige Polker var der en Polk, der overgik alle de Andre; og i Spidsen for denne Polk befandt Taras Bulba sig. I enhver Henseende stod han over de andre Anførere, baade ved sin Erfaring, sine Kundskaber, og sin høie Alder, og ved sit Had til hans Fjender, der var stærkere end hos alle Andre. Selv Kosackerne fandt hans uforsonlige Raseri og blodige Grusomhed overdrevne. Hans graae Hoved fordømte kun til Ild, eller til Galgen, og hans Stemme i Krigsraadet var kun for Brand og Forstyrrelse.

Vi behøve ikke at beskrive alle de Kampe, som Kosackerne leverede, eller de Fremskridt, som de efterhaanden gjorde paa dette Felttog. Alt dette kan man læse i Aarbøgerne. Man veed hvad en Religionskrig paa russisk Jordbund vil sige. Dens Magt er saa stærk, som Religionens Magt selv. Den er uforsonlig, frygtelig, som en Klippe, som Naturens Haand har stillet i det evigtstormende, foranderlige Hav. Af Oceanets Dyb hæver den sin urokkelige

Muur, formet af een eneste fast, heel Steen, imod Himmelen. Fra alle Sider seer man den, fra alle Sider skuer den stolt ned paa Bølgerne, der bryder sig imod den. Vee det Fartøi, der støder imod den. Dets skrøbelige Vægge sønderslittes, alt, hvad det bærer, drukner eller sønderslaaes, og langt hen gjenlyder Luften af deres Klageskrig, der omkomme i Bølgerne.

I Aarbogerne læser man meget udførligt beskrevet, hvorledes de polske Garnisoner flygtede ud af de igjenerobrede Stæder; hvorledes man klyngede de samvittighedsløse, jødiske Forpagtere op; hvorledes Kronens Hetmann, Nicolaus Potocki, med sin store Hær, var altfor svag imod denne uimodstaaelige Magt, hvorledes den største Deel af hans Tropper blev slagen og forfulgt, saa at mange druknede i en lille Flod; hvorledes de skrækkelige Kosackpolker indesluttede ham i den lille By Polonnoi, og hvorledes den polske Hetmann i den yderste Nød endeligt lovede i Kongens og Magnaternes Navn en fuldkommen Fyldestgjørelse og Tilbagegivelsen af alle gamle Rettigheder og Privile-

gier. Men Kosackerne vare ikke de Folk, der lode sig bedgare ved et saadant Løvte; de vidste meget vel hvad en polsk Eed gjaldt. Og Potocki havde vel næppe nogensinde meer henvendt de fornemme Damers Blikke paa sin Argamak til sextusinde Dukater eller tiltrukket sig Adelens Misundelse; han havde heller ikke mere giort Støi paa Rigsdagene og givet Senatorerne glimrende Fester; dersom de russiske Præster, der befandt sig i Landsbyen, ikke havde reddet ham. Da Præsterne, iførte deres smukke med Guld udmærkede Dragter, og bærende Helgenbillederne og Korset, med deres Erkebiskop, der bar Mitrant paa sit Hoved og Krumstaven i Haanden, i Spidsen forlod Landsbyen, bøiede alle Kosackerne Knæer og toge deres Huer af. I dette Øieblik havde de ikke agtet Nogen, ikke engang Kongen selv, men imod deres christelige Kirke vovede de ikke at foretage sig noget, og de bøiede sig for Geistligheden. Hetmannerne og Polkownikerne vare eenstemmigen tilfredse med at lade Potocki drage bort, efterat han havde aflagt Eed paa at han herefter vilde lade alle christelige Kirker i Fred, forglemme

det hidtil bestaaende Fjendskab og ikke mere skade Kosackhæren. Een eneste Polkownik negtede sin Stemme til en saadan Fred; det var Taraſs Bulba. Han rev sig en Haandfuld Haar ud af Hovedet og raabte: „Hetmann! Hetmann! Og I Polkowniker! handler ikke som gamle Kjællinger! Troer ikke Polakkerne! De forraade Eder som Hunde! „Og da Polkens Skriver overrakte Fredscontracte, da Hetmanen tog imod den med sin vældige Haand, trak Bulba sin kostbare tyrkiske Sabel, en reen Damascener af det skjønneste Staal, brød den i to Stykker, ligesom om den havde været et Rør, og slængte Stumperne langt bort i to modsatte Retninger.

„Saa lever da vel!" — raabte han. „Saaledes som begge Halvdelene af denne Sabel aldrig igjen skulle forenes og atter danne et Vaaben, ville ogsaa vi Kammerater aldrig see hverandre mere i denne Verden. Men forglemmer ikke mere mit Afskedsord."

Hans Stemme voxte, den hævede sig og opnaaede en forunderlig Kraft, og Alle bleve dybt bevægede af hans prophetiske Ord.

„I eders sidste Time ville I tænke paa mig. I troe, at I have kjøbt Ro og Fred. I troe, at I nu gaae en lykkeligere Tid imøde. Men der venter Eder andre Feste. Hetmann, dig vil man trække Huden over Ørerne, fylde den med Riis, og længe vil du blive stillet tilskue paa alle Markeder. Ligesaalidet ville I, I Herrer! beholde eders Hoveder. I ville omkomme i kolde Fængsler, og blive nedgravne under Muurstene, dersom man ikke anseer det for bedre at stege Eder levende, ligesom Bever."

„Og I, Kammerater!" — vedblev han, idet han vendte sig til Sine, — „hvem af Eder vil døe den sande Død? Hvem af Eder vil døe ikke bag Kakkelovnen i sit Huus, eller i sin Seng, ligesom en gammel Kjælling, eller beruset ved Siden af Kroen, ligesom stinkende Kjød, men en Kosacks skjønne Død, Alle paa een Seng, ligesom Bruden ved Siden af Brudgommen? Eller er der nogle iblandt Eder, der ville vende tilbage til deres Huse, blive halve Kjættere og bære de polske Herrer paa Ryggen?"

„Med dig, Polkownik!" — raabte alle de, der hørte til Taraſs's Polk.

Og en Mængde Andre forenede ſig med dem.

„Velan! Enhver, ſom er med mig, følge mig!" — raabte Taraſs.

Han trykkede trodſigt Huen ned i Panden, kaſtede et flygtigt Blik til Hine, der bleve, ſvang ſig paa ſin Heſt og raabte:

„I det mindſte vil Ingen krænke os med et fornærmeligt Ord. Frem, Kammerater! Til et Beſøg hos de Katholſke!"

Han gav ſin Heſt af Sporerne, og efter ham fulgte en Hær af hundrede Vogne, der vare omringede af mange baade til Fods og til Heſt. Og idet han vendte ſig om, kaſtede han et Blik, fuldt af Foragt og Vrede, til alle dem, ſom ikke havde villet følge ham. Ingen vovede at holde dem tilbage. I den hele Armees Paaſyn gik en Polk derfra, og endnu længe vendte Taraſs ſig om og ſkjød truende Blikke.

Hetmannen og de andre Polkowniker vare beſtyrtſede, de forbleve tilbage eftertænkſomme,

tause, som nedtrykte af en piinlig Følelse. Taraſs havde ikke ſpaaet falſkt. Alt kom, ſom han havde forudſagt det. Nogen Tid efter blev Hetmannens og mange andre Høvidsmænds Hoveder ſatte paa Pæle.

Og Taraſs? — Taraſs drog med ſin Polk igjennem hele Polen; han afbrændte atten Landsbyer, tog fyrgetyve Kirker og trængte frem lige til Krakau. Han dræbte mange Adelsmænd og plyndrede de ſkjenneſte og rigeſte Slotte. Hans Koſacker ſønderſloge Kurene og lode Mjøden og den gamle Viin, ſom var gjemt med Omhyggelighed i Adelsmændenes Kjældere, løbe ud. De koſtbareſte Stoffer, de prægtigſte Klæder bleve huggede itu og brændte.

„Skaaner Intet!" — ſagde Taraſs gjentagne Gange.

Koſackerne forſkaanede hverken unge Koner med ſorte Øienbryn, eller Jomfruer med lilliehvide Barme, og roſenrøde Kinder. Endog i Templerne fandt de intet Friſted mere. Taraſs ophrændte dem tilligemed Altrene. Mere end een ſneehvid Haand udſtrakte ſig af Flammerne imod Himmelen under Jammerſkrig,

der endog kunde bevæge den kolde Jord og Ulvene paa Heden til Medlidenhed. Men de grusomme Kosacker vare døve; de toge smaa Børn paa Spidserne af deres Landser og kastede dem til deres Mødre i Flammerne.

„Dette, fordømte Polakker! er Ostaps Liigmesse!" — sagde Taras.

Og saadanne Messer helligholdt han i enhver Landsby, saalænge indtil den polske Regjering erkjendte, at hans Foretagende var mere, end et sædvanligt Rovertog, og netop beordrede hiin Potocki til at drage ud i Spidsen for fem Regimenter, og at fange Taras.

I fulde fer Dage lykkedes det Kosackerne at undslippe deres Forfølgere paa Biveie. Deres Heste havde næppe Kraft nok til at udholde det uophørlige Løb og at redde deres Herrer. Potocki viste sig denne Gang det Hværv voren, som han havde modtaget. Han forfulgte Fjenden uden Ophør og naaede ham ved Bredden af Dniestr, hvor Bulba gjorde Holdt i Ruinerne af en forladt og forfalden Borg.

Denne Borg laa med Levningerne af

sine ødelagte Mure paa Toppen af en Klippe, som beherskede Dniestrn. Den hele Top var bedækket med Klippestykker, Muurstene og Ruiner, der hvert Øieblik truede med at rive sig løs og styrte ned i Dybet. Her indsluttede Kronens Hetmann, Potocki, Bulba, og tilstoppede enhver Adgang til Sletten. I fire Dage værgede Kosackerne sig, og forsvarede sig mod Steenkast. Men deres Forraad saavelsom deres Kraft gik til Ende, og Taras besluttede at bane sig en Vei igjennem de fjendtlige Skarer. Hans Kosacker havde allerede aabnet sig en Gjennemgang, og maaskee havde deres hurtige Heste endnu engang reddet dem, dersom Taras ikke pludseligt havde holdt stille.

„Holdt!" — raabte han, — „Jeg har tabt Pibe og Tobak; jeg vil ikke at saameget som min Pibe skal falde i de fordømte Polakkers Hænder."

Og den gamle Polkownik bukkede sig for at opsøge sin Pibe og sin Tobakspung, begge sine uadskillelige Ledsagere til Vands og til Lands, i Græsset. Imidlertid indtraf der en

fjendtlig Skare, der greb ham ved de mægtige Skuldre. Han forsøgte paa at rive sig los; men Heiduckerne, som han tog fat, sløi nu ikke mere saaledes til Jorden som før.

„O, Alderdom! Alderdom!" — raabte han bittert, og den gamle Kosack græd.

Men ikke Alderen var Skyld deri; Kraft havde overmandet Kraften. Henimod tredive Mand havde hængt sig ved hans Arme og Been.

„Ravnen er fangen!" — skreg Polakkerne, — „Nu maa vi kun betænke hvordan vi ville gjøre det af med ham, den Hund!"

Og med Hetmannens Samtykke fordømte man ham til at blive brændt levende i den hele Hærs Paasyn. Ikke langt derfra stod der et nøgent Træ, hvis Krone var bleven afreven af Lynet. Man bandt Taraſs med Jernlænker til Stammen af dette Træ, naglede ham fast ved Hænderne, efterat man havde strakt ham saa høit som mueligt, for at Kosacken kunde blive seet vidt og bredt; derpaa slæbte man Ris og Brænde til og Polakkerne byggede Baalet under hans Fødder. Men Taraſs ag-

tede ikke paa Baalet; hans uforfærdede Sjæl tænkte ikke paa Flammerne, som ventede paa ham. Den Ulykkelige saae derhen hvor hans Kosacker sloges. Fra sin Høide kunde han overse Alt.

„Kammerater:" — raabte han, — „Kammerater! Skynder Eder saa snart som mueligt ned af Bjærget for at naae Skoven! Der kunne de ikke mere gjøre Eder noget!

Men Vinden bortviftede hans Ord.

„De gaae under! De gaae under for Intet!" — raabte han, fuld af Fortvivlelse.

Og han saae ned under sig til det Sted, hvor Dniestren glindsede. Et Glædeslyn straalede i hans Øine. Han saae fire halvt imellem Buskene skjulte Baade; han samlede al sin Kraft og skreg med hele sin vældige Stemme:

„Til Flodbredden, Kammerater! Til Flodbredden! Følger Stien til Venstre! Der er Baade i Floden! Tager dem alle, for at Ingen kan forfølge Eder!"

Denne Gang blæste Vinden gunstigere; alle hans Ord trængte frem til Kosackerne. Men ham takkede man for det gode Raad

med et Kjølleslag paa Hovedet, saa at Alt dreiede sig rundt for hans Øine.

Kosackerne ilede saa hurtigt de kunde afsted paa den Sti, man havde anviist dem; men man fulgte tæt i Hælene paa dem. De studsede, Stien dreiede sig, vandt sig, gjorde tusinde Krumninger.

„Frisk, Kammerater! med Guds Hjælp!" — raabte alle Kosacker.

De holdt et Øieblik, svang deres Pidske, sloirede og de tartariske Heste reve sig los fra Jorden, steilede, floi ned i Dybet og faldt midt i Dniestren. Kun to naaede ikke Floden, de faldt paa Klipperne og sønderknustes der tilligemed deres Heste uden den ringeste Smertenslyd. Allerede svømmede Kosackerne med deres Heste igjennem Floden og løste Baadene. Polakkerne holdt ved den steile Afgrund, stirrede forbausede paa Kosackernes Vovestykke og spurgte hverandre om de skulde springe efter eller ikke. En ung Hetmann med varmt, kogende Blod, Broder til den skjønne polske Pige, der havde fortryllet Andry, svang sig uden Betænkning efter Kosackerne. Han krydsede tre Gange i

Luften og faldt paa de spidse Klipper. De spidse Stene sønderrev ham, Afgrunden opslugte ham, og hans med Blod blandede Hjærne besprøitede Buskene paa den steile Skraaning.

Da Taraſs igjen var kommen til Besindelse efter det bedøvende Slag og saae ned paa Dniestren, sadde alle hans Kosacker allerede i Baadene og ilede afsted med kraftige Aareslag. Kugler regnede ned fra Bjærget, men uden at naae dem. Den gamle Polkowniks Øine straalede af Glæde.

„Lever vel, Kammerater!" — raabe han til dem fra sin Høide, — „Erindrer mig! Kommer næste Foraar tilbage og foranstalter en munter Fest. Hvad have I vundet, fordømte Polakker? Troe I, at noget i Verden kan indjage en Kosack Skræk? Bier kun, den Tid vil komme, da I ville lære hvad den russiske sande Tro er. Fra nu af ville Folkene erfare det fjærnt og nær. En Czar vil hæve sig paa den russiske Jord, og der vil ikke gives nogen Magt i Verden, der ikke maa bøie sig for ham ...."

Allerede blussede Flammen af Baalet

høit Veiret, greb Tarass' Fødder og vandt sig op om Stammen af Træet .... Men gives der i Verden en Ild, en Marter, der formaaer at tæmme en Kosacks Kraft!

Dniestren er kun en lille Flod, der har mange Bugter, mange bundløse Dybder og tæt Siv voxer ved dens Bredder. Denne Flods Speil er klart og glindsende; paa den lyder Svanens tonende Skrig og den prægtige Gogol *) lader sig bære af den hurtige Strøm; Skyer af Vandfugle, mørkerøde Vandhons og tusende andre Fugle bevæge sig imellem dens Siv og paa dens Bredder. Kosackerne svømmede hurtigt afsted paa smalle Baade med to Aarer; de roede med fælleds Kraft, undgik viselig de udybe Steder, og Fuglene, der bleve opskrækkede af deres Aarer, taelte til dem om deres Ataman.

---

*) Et Slags Vildand.

Ende.